

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

19 juli 2016

WETSONTWERP

**houdende instemming met de Overeenkomst
tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk
Noorwegen tot het vermijden van dubbele
belasting inzake belastingen naar het inkomen
en tot het voorkomen van het ontduiken van
belasting, en met het Protocol, ondertekend
te Oslo op 23 april 2014**

Blz.

INHOUD

Samenvatting	3
Memorie van toelichting	5
Voorontwerp	23
Advies van de Raad van State	24
Wetsontwerp	34
Bijlagen	35

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

19 juillet 2016

PROJET DE LOI

**portant assentiment à la Convention entre
le Royaume de Belgique et le Royaume de
Norvège tendant à éviter la double imposition
en matière d'impôts sur le revenu et
à prévenir la fraude fiscale, et
au Protocole, signés
à Oslo le 23 avril 2014**

Pages

SOMMAIRE

Résumé	3
Exposé des motifs	5
Avant-projet	23
Avis du Conseil d'État	24
Projet de loi	34
Annexe	35

De regering heeft dit wetsontwerp op 19 juli 2016 ingediend.

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 19 juillet 2016.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 12 augustus 2016 door de Kamer ontvangen.

Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 12 août 2016.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

*Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be*

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

*Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be*

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

SAMENVATTING

Het ontwerp van instemmingswet heeft tot doel de bekrachtiging mogelijk te maken van de Overeenkomst tussen België en Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting.

Deze Overeenkomst heeft tot doel dubbele belasting te vermijden inzake belastingen naar het inkomen en het ontduiken van belasting te voorkomen. Zoals de meeste gelijkaardige overeenkomsten die door België werden gesloten, sluit de nieuwe Overeenkomst sterk aan bij het OESO-modelverdrag.

De voornaamste karakteristieken van de Overeenkomst zijn de volgende:

- De plaats van uitvoering van een bouwwerk is slechts een vaste inrichting indien de duur daarvan 12 maanden overschrijdt.*
- Een onderneming (natuurlijke persoon) die gedurende meer dan 183 dagen (binnen enige periode van 12 maanden) diensten verricht in een overeenkomstsluitende Staat en waarvan 50% of meer van zijn bruto-ontvangsten uit actieve werkzaamheden afkomstig is van de in die Staat verrichte diensten, wordt geacht aldaar over een vaste inrichting te beschikken.*
- Een onderneming die met behulp van één of meerdere natuurlijke personen gedurende meer dan 183 dagen binnen enige periode van 12 maanden in de andere overeenkomstsluitende Staat diensten verricht (voor hetzelfde project of met elkaar verbonden projecten), wordt geacht aldaar over een vaste inrichting te beschikken.*
- De bronheffing voor dividenden wordt in de regel beperkt tot 15% van het brutobedrag, uitgezonderd wanneer de uiteindelijk gerechtigde een pensioenfonds is, in welk geval de bronheffing beperkt wordt tot 5% van het brutobedrag. Er is voorzien in een vrijstelling van bronheffing wanneer de uiteindelijk gerechtigde een vennootschap is die gedurende een ononderbroken tijdvak van ten minste*

RÉSUMÉ

Le projet de loi d' assentiment a pour objet de permettre la ratification de la Convention entre la Belgique et la Norvège tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à prévenir la fraude fiscale.

Cette Convention a pour objet d'éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et de prévenir la fraude fiscale. Comme la plupart des conventions analogues conclues par la Belgique, la nouvelle Convention s'inspire largement du Modèle de convention de l'OCDE.

Les principales caractéristiques de la Convention sont les suivantes :

- Un chantier de construction ne constitue un établissement stable que si sa durée dépasse douze mois.*
- Une entreprise (personne physique) qui est présente dans un Etat contractant pendant plus de 183 jours (durant toute période de 12 mois), et dont 50% ou plus de ses recettes brutes tirées d'activités réelles proviennent des services prestés dans cet Etat, est réputée avoir un établissement stable dans cet Etat.*
- Une entreprise qui, par l'intermédiaire d'une ou plusieurs personnes physiques, preste des services dans l'autre Etat contractant pendant plus de 183 jours durant toute période de 12 mois (pour un même projet ou des projets connexes), est réputée avoir un établissement stable dans cet Etat.*
- La retenue à la source sur les dividendes est généralement limitée à 15% du montant brut, excepté lorsque le bénéficiaire effectif est un fonds de pension, auquel cas la retenue à la source est limitée à 5% du montant brut. Une exonération de la retenue à la source est prévue lorsque le bénéficiaire effectif est une société qui détient, pendant une période ininterrompue d'au moins douze mois, des actions*

12 maanden aandelen bezit die onmiddellijk ten minste 10% vertegenwoordigen van het kapitaal van de vennootschap die de dividenden betaalt.

- Voor interesten is de bronheffing in de regel beperkt tot 10% van het brutobedrag, maar er geldt een vrijstelling van bronheffing inzonderheid voor interest die verschuldigd is uit hoofde van een lening die werd toegestaan door een onderneming aan een andere onderneming, en voor interest die werd betaald aan een pensioenfonds.

- De Overeenkomst voorziet in een exclusieve woonstaatheffing van royalty's.

- Meerwaarden uit de vervreemding van aandelen zijn in principe slechts belastbaar in de overeenkomstsluitende Staat waarvan de vervreemder inwoner is. Voor zover ze in die Staat niet worden aan belasting zijn onderworpen, zijn die meerwaarden ook in de andere overeenkomstsluitende Staat belastbaar, op voorwaarde dat de vervreemder een natuurlijke persoon is die op enig ogenblik in de 5 jaren voorafgaand aan de vervreemding inwoner van die andere Staat is geweest.

- De privépensioenen (wettelijke en aanvullende) en de socialezekerheidsuitkeringen mogen worden belast in de Staat waaruit ze afkomstig zijn.

- De Overeenkomst voorziet in het uitwisselen van inlichtingen tussen België en Noorwegen, met inbegrip van inlichtingen die in het bezit zijn van banken en andere financiële instellingen.

- Tot slot bevat de Overeenkomst verscheidene antimisbruikbepalingen. Een algemene bepaling stelt dat de belastingverminderingen en -vrijstellingen waarin de Overeenkomst voorziet niet zullen gelden voor inkomsten die zijn betaald in verband met een kunstmatige constructie.

représentant directement au moins 10% du capital de la société qui paie les dividendes.

- En ce qui concerne les intérêts, la retenue à la source est généralement limitée à 10% du montant brut, mais une exonération est applicable notamment pour les intérêts payés en raison de prêts consentis par une entreprise à une autre entreprise et pour les intérêts payés à un fonds de pension.

- La Convention prévoit une imposition exclusive des redevances dans l'Etat de résidence du bénéficiaire.

- Les plus-values provenant de l'aliénation d'actions ne sont, en principe, imposables que dans l'Etat contractant dont le cédant est un résident. Dans la mesure où elles ne sont pas soumises à l'impôt dans cet Etat, ces plus-values sont aussi imposables dans l'autre Etat contractant à condition que le cédant soit une personne physique qui, à un moment quelconque au cours des cinq années précédant l'aliénation, a été un résident de cet autre Etat.

- Les pensions privées (légalles ou complémentaires) et les prestations de sécurité sociales peuvent être imposées dans l'Etat d'où elles proviennent.

- La Convention prévoit l'échange de renseignements entre la Belgique et la Norvège, y compris les renseignements détenus par les banques et autres institutions financières.

- Enfin, la Convention contient diverses dispositions anti-abus. Une disposition générale prévoit que les réductions et exonérations d'impôt prévues par la Convention ne s'appliqueront pas aux revenus payés en relation avec un montage artificiel.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De Regering onderwerpt heden aan uw instemming de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting, en het Protocol, ondertekend te Oslo op 23 april 2014 (hierna respectievelijk “de Overeenkomst” en “het Protocol” genoemd).

Overeenkomstig de beslissing die werd genomen door de Interministeriële Conferentie “Buitenlands beleid” van 24 mei 2013 gaat het om een verdrag met een gemengd karakter.

Hierna vindt u de analyse van de technische bepalingen van de Overeenkomst, voorafgegaan door een korte uiteenzetting van de algemene politieke en economische context waarbinnen de Overeenkomst werd afgesloten en van de Europese juridische context waarbinnen de Overeenkomst kan worden gesitueerd.

Naar aanleiding van het advies 58 733/3 van 26/01/2016 van de Raad van State werden de memorie van toelichting (commentaar van artikel 10), het ontwerp van wet (titel van de Overeenkomst) en de Nederlandse versie van de Overeenkomst gewijzigd.

A. Politieke en economische context

Algemeen

Het Koninkrijk Noorwegen heeft een totale oppervlakte van ongeveer 385 200 km² en telt ruim 5 miljoen inwoners. Het BBP van Noorwegen bedroeg in 2013 385 miljard EUR wat neerkomt op een BBP per capita van 77 000 EUR en behoort daarmee tot de top van Europa.

De Noorse economie is sterk afhankelijk van de olie- en gasindustrie en van offshore investeringen die daarmee verband houden. De dienstensector gerelateerd aan de olie-industrie neemt daarbij eveneens een belangrijke plaats in en ook de diensten gerelateerd aan de meubelindustrie zijn bezig aan een sterke opmars. De belangrijkste exportproducten van Noorwegen zijn dan ook gas en olie. Verder is er eveneens een groei te merken in de dienstensector en de financiële sector. Noorwegen importeert voornamelijk vervaardigde goederen (72 %), met name machines en transportmateriaal. De Noorse koopvaardijvloot tenslotte vervoert een groot deel van de wereldhandel.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Gouvernement soumet aujourd’hui à votre assentiment la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Norvège tendant à éviter la double imposition en matière d’impôts sur le revenu et à prévenir la fraude fiscale, et le Protocole signés à Oslo le 23 avril 2014 (ci-après respectivement “la Convention” et “le Protocole”).

Conformément à la décision adoptée par la Conférence Interministérielle “Politique étrangère” du 24 mai 2013, il s’agit d’un traité à caractère mixte.

Vous trouverez ci-après l’analyse des dispositions techniques de la Convention, précédée d’une brève description du contexte politique et économique général qui a entouré sa conclusion et du contexte juridique européen dans lequel elle s’inscrit.

Suite à l’avis 58 733/3 du 26/01/2016 du Conseil d’État, l’exposé des motifs (commentaires de l’article 10), le projet de loi (titre de la Convention) et la version néerlandaise de la Convention ont été modifiés.

A. Contexte politique et économique

Généralités

Le Royaume de Norvège a une superficie totale d’environ 385 200 km² et compte plus de 5 millions d’habitants. Le PIB de la Norvège était de 385 milliards d’EUR en 2013, ce qui représente un PIB par habitant de 77 000 EUR, soit l’un des plus élevés en Europe.

L’économie norvégienne est fortement tributaire de l’industrie pétrolière et gazière et des investissements offshore qui s’y rapportent. Le secteur des services liés à l’industrie pétrolière occupe également une place importante, de même que les services liés à l’industrie du meuble qui connaissent une forte progression. Les principaux produits d’exportation de la Norvège sont donc le gaz et le pétrole. En outre, une croissance est aussi observée dans le secteur des services et le secteur financier. La Norvège importe principalement des biens manufacturés (72 %), en particulier des machines et du matériel de transport. Enfin, la marine marchande norvégienne transporte une grande partie des échanges internationaux.

Het is dankzij een sterke olie- en gasindustrie dat Noorwegen relatief weinig heeft geleden onder de wereldwijde economische crisis van de laatste jaren. Op 2009 na is de Noorse economie immers blijven groeien gedurende de laatste 10 jaar. De grootste sterkte van de economie is ook meteen haar grootste zwakte, de Noorse economie is namelijk zeer afhankelijk van de internationale olie- en gasprijzen. Door de hoge kosten die gepaard gaan met de extractie van olie en gas, kan een daling in de olie- en gasprijzen belangrijke economische gevolgen hebben voor het land. Noorwegen is dan ook steeds op zoek naar nieuwe ontginningsgebieden (onder andere binnen de arctische cirkel) om haar economische toekomst te verzekeren.

Aangezien Noorwegen deel uitmaakt van de Europees Economische Ruimte (EER) is haar economie sterk verweven met die van de Europese Unie. De Europese Unie is dan ook haar belangrijkste handelspartner (64,3 % van de export en 64,3 % van de import), met op kop het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Zweden. Andere belangrijke handelspartners zijn China (9,3 % van de import en 1,5 % van de export) en de Verenigde Staten (5,4 % van de import en 5 % van de export).

Bilaterale relaties

Door de import van Noors gas vertoont de Belgische handelsbalans met Noorwegen een negatief saldo. De belangrijkste Belgische investeringen in de Noorse economie situeren zich in de chemie-, energie- en communicatiesector.

Inzake de vermindering van dubbele belasting werd een eerste verdrag tussen België en Noorwegen gesloten in 1967. Dit verdrag werd vervangen door het dubbelbelastingverdrag van 14 april 1988.

Omwille van een interne wetswijziging heeft Noorwegen het initiatief genomen om het dubbelbelastingverdrag van 1988 opnieuw te moderniseren. Doordat Noorwegen voor wat betreft de vermindering van dubbele belasting op actieve inkomsten is overgeschakeld van de vrijstellingsmethode naar de verrekeningsmethode, was ze vragende partij voor een herziening van het verdrag van 1988. De onderhandelingen hebben uiteindelijk geleid tot een volledige vervanging van het verdrag van 1988.

C'est grâce à une puissante industrie pétrolière et gazière que la Norvège a relativement peu souffert de la crise économique mondiale de ces dernières années. Sauf en 2009, l'économie norvégienne a en effet continué à croître au cours des 10 dernières années. La plus grande force de l'économie norvégienne est également sa plus grande faiblesse car elle est très dépendante des prix internationaux du pétrole et du gaz. Compte tenu des coûts élevés liés à l'extraction du pétrole et du gaz, une baisse des prix du pétrole et du gaz peut avoir des conséquences économiques importantes pour le pays. C'est pourquoi la Norvège est continuellement à la recherche de nouvelles zones d'exploitation (notamment dans le cercle polaire arctique) pour assurer son avenir économique.

Etant donné que la Norvège fait partie de l'Espace économique européen (EEE), son économie est étroitement liée à celle de l'Union européenne. Aussi, l'Union européenne est son principal partenaire commercial (64,3 % de ses exportations et 64,3 % de ses importations), le Royaume-Uni, l'Allemagne et la Suède venant en tête. D'autres partenaires commerciaux importants sont la Chine (9,3 % de ses importations et 1,5 % de ses exportations) et les États-Unis (5,4 % de ses importations et 5 % de ses exportations).

Relations bilatérales

En raison des importations de gaz norvégien, la balance commerciale de la Belgique avec la Norvège présente un solde négatif. Les principaux investissements belges dans l'économie norvégienne se situent dans les secteurs de la chimie, de l'énergie et de la communication.

En matière de prévention de la double imposition, une première Convention entre la Belgique et la Norvège a été conclue en 1967. Cette Convention a été remplacée par la Convention préventive de la double imposition du 14 avril 1988.

La Norvège a pris l'initiative de moderniser la Convention de 1988 suite à une modification de sa législation interne. Etant donné qu'elle était passée de la méthode de l'exemption à la méthode de l'imputation en ce qui concerne la prévention de la double imposition des revenus actifs, la Norvège souhaitait une révision de la Convention de 1988. Les négociations ont finalement abouti à un remplacement complet de la Convention de 1988.

B. Europese juridische context

De lidstaten hebben hun fiscale bevoegdheid inzake directe belastingen behouden, zelfs indien de Europese Unie in principe over een samenlopende bevoegdheid beschikt krachtens artikel 115 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). De Raad stelt inderdaad met eenparigheid van stemmen richtlijnen vast voor het nader tot elkaar brengen van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die rechtstreeks van invloed zijn op de instelling of de werking van de gemeenschappelijke markt. Tot nu toe werd van deze samenlopende bevoegdheid slechts op zeer beperkte wijze en op beperkt terrein gebruik gemaakt.

Inzake administratieve bijstand voor de vestiging van de inkomstenbelastingen heeft de Raad twee richtlijnen aangenomen. Ze betreffen enkel de verrichtingen tussen inwoners van verschillende lidstaten en zijn dus van weinig belang voor de betrekkingen tussen lidstaten en derde Staten.

Richtlijn 2003/48/EG van 3 juni 2003 betreft de belastingheffing op inkomsten uit spaargelden in de vorm van rentebetaling (de "spaarrichtlijn"). Het doel van die richtlijn is te verzekeren dat de interest die in een lidstaat wordt toegekend aan uiteindelijk gerechtigden die natuurlijke personen zijn en die hun fiscale woonplaats in een andere lidstaat hebben, daadwerkelijk overeenkomstig het binnenlands recht van laatstgenoemde lidstaat belast wordt. De Richtlijn raadt aan om daartoe een beroep te doen op de automatische uitwisseling van inlichtingen.

In het kader van die Richtlijn, en om een kapitaalvlucht naar landen die geen lid zijn van de Europese Unie te voorkomen, heeft de Europese Commissie akkoorden gesloten met Zwitserland, Liechtenstein, San Marino, Monaco en Andorra opdat die landen maatregelen zouden invoeren van gelijke strekking als die welke opgenomen zijn in de Richtlijn. Tegelijkertijd heeft elk van de lidstaten gelijksoortige akkoorden gesloten met de afhankelijke of geassocieerde gebieden van het Verenigd Koninkrijk, van Nederland en van Frankrijk (de Kanaaleilanden, het Eiland Man, Sint-Bartholomeus en verscheidene gebieden in de Caraïben). De werkingssfeer van de automatische uitwisseling van inlichtingen die door de "spaarrichtlijn" en door voornoemde akkoorden wordt ingesteld, blijft evenwel beperkt wegens het feit dat die rechtsinstrumenten slechts de interest beogen die wordt betaald aan natuurlijke personen.

B. Contexte juridique européen

Les États membres ont conservé leurs compétences fiscales à l'égard des impôts directs, même si l'Union européenne dispose d'une compétence concurrente de principe en vertu de l'article 115 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE). Le Conseil, statuant à l'unanimité, arrête, en effet, des directives pour le rapprochement des dispositions législatives, réglementaires et administratives des États membres qui ont une incidence directe sur l'établissement ou le fonctionnement du marché commun. Jusqu'à présent, cette compétence concurrente n'a été mise en œuvre que de manière très limitée et dans des domaines limités.

Dans le domaine de l'assistance administrative aux fins de l'établissement des impôts sur les revenus, le Conseil de l'Union européenne a adopté deux directives. Ces directives n'intéressent que les opérations entre résidents d'États membres différents. Les relations entre États membres et États tiers ne sont donc que peu concernées.

La directive 2003/48/CE du 3 juin 2003 concerne la fiscalité des revenus de l'épargne sous forme de paiements d'intérêts (la "directive épargne"). Celle-ci vise à garantir que les intérêts alloués dans un État membre à des bénéficiaires effectifs, personnes physiques, qui ont leur résidence fiscale dans un autre État membre soient imposés effectivement selon le droit interne de ce dernier État membre. Pour ce faire, la directive préconise le recours à l'échange automatique d'informations.

Dans le cadre de cette directive et en vue d'éviter une fuite des capitaux vers des pays non membres de l'Union européenne, la Commission européenne a conclu des accords avec la Suisse, le Liechtenstein, Saint-Marin, Monaco et Andorre afin que ceux-ci adoptent des mesures équivalentes à celles figurant dans la directive. Parallèlement, chacun des États membres a conclu des accords semblables avec les territoires dépendants ou associés du Royaume-Uni, des Pays-Bas et de la France (les îles anglo-normandes, l'île de Man, Saint-Barthélemy et divers territoires des Caraïbes). Le champ d'application de l'échange automatique d'informations que mettent en place la "directive épargne" et les accords précités est cependant limité en raison du fait que ces instruments juridiques ne visent que les intérêts payés à des personnes physiques.

Bovendien regelt de nieuwe richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van richtlijn 77/799/EEG de uitwisseling tussen de lidstaten van inlichtingen die naar verwachting relevant zullen zijn voor de toepassing en de tenuitvoerlegging van hun interne belastingwetgeving. Die nieuwe richtlijn, die op 11 maart 2011 in werking getreden is, vervangt richtlijn 77/799/EEG door het invoeren van de door de OESO uitgewerkte internationale norm inzake uitwisseling van fiscale gegevens.

Die nieuwe richtlijn bevat een hoofdstuk over de betrekkingen met derde landen. Op grond van de bepalingen van artikel 24 van die richtlijn, mogen inlichtingen die werden verkregen van een derde land – voor zover een akkoord met dat derde land zulks toestaat – doorgegeven worden aan andere lidstaten van de Europese Unie voor dewelke die inlichtingen van nut kunnen zijn. Omgekeerd mogen inlichtingen die werden verkregen van een andere lidstaat onder bepaalde voorwaarden doorgegeven worden aan een derde land. Artikel 1 van de richtlijn stelt uitdrukkelijk dat de richtlijn geen afbreuk doet aan het feit dat de lidstaten al hun verplichtingen moeten nakomen aangaande een meer uitgebreide administratieve samenwerking die kan voortvloeien uit andere rechtsmiddelen, met inbegrip van eventuele bilaterale of multilaterale akkoorden.

De Europese Commissie heeft op 28 april 2009 een mededeling aangenomen waarin de maatregelen worden geïnventariseerd die de lidstaten zouden moeten nemen ter bevordering van het “goed bestuur” in belastingzaken (zijnde de transparantie en de uitwisseling van inlichtingen verbeteren en verder vooruitgaan op de weg van eerlijke concurrentie in belastingzaken). Zij verzoekt met name de lidstaten om in hun bilaterale betrekkingen te kiezen voor een aanpak die in overeenstemming is met de beginselen van goed bestuur.

In de huidige Europese juridische context behoudt België derhalve de bevoegdheid tot het sluiten van overeenkomsten die bedoeld zijn om dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen te vermijden en om de administratieve samenwerking in fiscale aangelegenheden te versterken. De bepalingen van de Overeenkomst die binnen het kader van die bevoegdheid werd gesloten, houden bovendien rekening met de verplichtingen die voor België uit voormelde Europese richtlijnen voortvloeien. De bepalingen van de Overeenkomst zijn conform met de beginselen van goed bestuur die door de Commissie worden aanbevolen.

Par ailleurs, la nouvelle directive 2011/16/UE relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et abrogeant la directive 77/799/CEE organise l'échange entre les États membres des informations vraisemblablement pertinentes pour l'administration et l'application de leur législation fiscale interne. Cette nouvelle directive, entrée en vigueur le 11 mars 2011, remplace la directive 77/799/CEE en intégrant le standard international d'échange de renseignements fiscaux élaboré par l'OCDE.

Cette nouvelle directive comporte un chapitre relatif aux relations avec les pays tiers. En vertu des dispositions de l'article 24 de cette directive, des informations reçues d'un pays tiers peuvent – pour autant qu'un accord avec ce pays tiers l'autorise – être transmises à d'autres États membres de l'Union européenne auxquels ces informations peuvent être utiles. Inversement, des informations reçues d'un autre État membre peuvent, à certaines conditions, être transmises à un pays tiers. Il est expressément stipulé à l'article premier de la directive que celle-ci ne porte pas atteinte à l'exécution de toute obligation des États membres quant à une coopération administrative plus étendue qui résulterait d'autres instruments juridiques, y compris d'éventuels accords bilatéraux ou multilatéraux.

La Commission européenne a adopté le 28 avril 2009 une communication dans laquelle sont recensées les mesures que les États membres devraient prendre pour promouvoir la “bonne gouvernance” dans le domaine fiscal (c'est-à-dire améliorer la transparence et l'échange d'informations et progresser sur la voie de la concurrence loyale en matière fiscale). Elle invite notamment les États membres à opter, dans le cadre de leurs relations bilatérales, pour une approche conforme aux principes de bonne gouvernance.

Dans le contexte juridique européen actuel, la Belgique conserve par conséquent la compétence de conclure des conventions destinées à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à renforcer la coopération administrative en matière fiscale. En outre, les dispositions de la Convention, qui a été conclue dans le cadre de cette compétence, tiennent compte des obligations imposées à la Belgique par les directives européennes précitées. Les dispositions de la Convention sont conformes aux principes de bonne gouvernance prônés par la Commission.

C. Socio-economische impact

Het is moeilijk om nauwkeurig in te schatten welke impact deze Overeenkomst zal hebben op sociaal-economisch vlak. Deze Overeenkomst heeft inderdaad tot doel de economische betrekkingen tussen België en Noorwegen verder te versterken. De nieuwe Overeenkomst beoogt een beter klimaat te bieden voor de Belgische investeerders in Noorwegen en tevens België aantrekkelijker te maken voor Noorse investeerders. Daarnaast voorziet de Overeenkomst in enkele bepalingen die als doel hebben het voorkomen van het ontduiken van belasting. Deze hebben tot doel dat de Overeenkomst niet misbruikt wordt door verschillende actoren om bepaalde belastingen op inkomsten te ontlopen.

D. Technische bepalingen

De bepalingen van de Overeenkomst sluiten grotendeels aan bij de bepalingen van het Belgisch standaardmodel en van het fiscaal modelverdrag dat door de OESO werd opgesteld (hierna "het OESO-modelverdrag"). De belangrijkste bepalingen van de Overeenkomst worden hierna kort toegelicht.

Artikel 2 (Belastingen waarop de Overeenkomst van toepassing is)

Voor wat betreft België is de Overeenkomst van toepassing op de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners met inbegrip van de voorheffingen en opcentiemen op die belastingen en voorheffingen.

Voor wat betreft Noorwegen is de Overeenkomst van toepassing op de nationale inkomstenbelasting, de gemeentelijke inkomstenbelasting van de gewesten, de gemeentelijke inkomstenbelasting, de nationale belasting op inkomen uit het onderzoek naar en de ontginning van onderzeese olievelden en uit daarmee verbonden werkzaamheden en arbeid, daaronder begrepen transport van ruwe petroleum langs pijpleidingen, en de nationale belasting op beloningen van buitenlandse artiesten.

Aangezien op dit ogenblik enkel Noorwegen een vermogensbelasting heft, is er dienaangaande geen sprake van dubbele belasting en werd het niet opportuun geacht om de belasting op het vermogen op te nemen in het toepassingsgebied van de Overeenkomst.

C. Impact socio-économique

Il est difficile d'évaluer précisément l'impact qu'aura la présente Convention sur le plan socio-économique. Cette Convention a en effet pour but de renforcer les relations économiques entre la Belgique et la Norvège. La nouvelle Convention vise à offrir un meilleur climat pour les investisseurs belges en Norvège et aussi à rendre la Belgique plus attractive pour les investisseurs norvégiens. En outre, la Convention contient certaines dispositions visant à prévenir la fraude fiscale. Celles-ci visent à ce que la Convention ne soit pas utilisée de manière abusive par différents acteurs en vue d'éviter certains impôts sur les revenus.

D. Dispositions techniques

Les dispositions de la Convention sont en grande partie inspirées de celles du modèle standard belge et du Modèle de convention fiscale élaboré par l'OCDE (ci-après "le Modèle OCDE"). Les principales dispositions de la Convention sont brièvement commentées ci-après.

Article 2 (Impôts visés)

En ce qui concerne la Belgique, la Convention s'applique à l'impôt des personnes physiques, l'impôt des sociétés, l'impôt des personnes morales et l'impôt des non-résidents, y compris les précomptes et les additionnels auxdits impôts et précomptes.

En ce qui concerne la Norvège, la Convention s'applique à l'impôt d'État sur le revenu, l'impôt communal sur le revenu perçu au profit des comtés, l'impôt communal sur le revenu, l'impôt d'État sur les revenus tirés de la recherche et de l'exploitation des ressources pétrolières sous-marines ainsi que des activités et travaux y relatifs, en ce compris le transport par oléoducs du pétrole produit, et l'impôt d'État sur les rémunérations des artistes non-résidents.

Comme seule la Norvège perçoit actuellement un impôt sur la fortune, il n'y a à cet égard pas risque de double imposition et il n'a pas été jugé opportun d'inclure l'impôt sur la fortune dans le champ d'application de la Convention.

Artikel 3 (Algemene definities)

— Definitie “*internationaal verkeer*” (paragraaf 1, h)): de opgenomen definitie verschilt van de definitie van het OESO-Modelverdrag en van het Belgisch standaardmodel in de mate dat er niet wordt verwezen naar de exploitatie van een schip of luchtvaartuig door een onderneming die haar plaats van werkelijke leiding in een overeenkomstsluitende Staat heeft (of door een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat). Die afwijking is van belang voor de toepassing van artikel 13, paragraaf 3 (zie hierna).

— Definitie “*bevoegde autoriteit*” (paragraaf 1, i), (ii)): aangezien de overeenkomst een gemengd karakter heeft wordt bepaald dat de Belgische bevoegde autoriteit naargelang het geval de minister van Financiën van de federale Regering en/of van de Regering van een Gewest en/of van een Gemeenschap, of zijn gemachtigde vertegenwoordiger, kan zijn.

— Definitie “*pensioenfondsen*” (paragraaf 1, l)): aangezien de Overeenkomst voorziet in bepaalde voordelen voor pensioenfondsen wordt het begrip “pensioenfondsen” nader gedefinieerd. Op grond van die definitie is een pensioenfonds elke persoon die in een overeenkomstsluitende Staat gevestigd is en die zich bezighoudt met het beheren van pensioenstelsels of met het verschaffen van pensioenuitkeringen. De pensioenfondsen (of in het geval van Noorwegen de pensioenstelsels) moeten daarenboven onder toezicht staan:

- wat België betreft, van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) of van de Nationale Bank van België; en
- wat Noorwegen betreft, van de financiële toezichthoudende autoriteit van Noorwegen.

Wat België betreft omvat de uitdrukking “pensioenfondsen” dus de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening zoals bedoeld in de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

Artikel 5 (Vaste inrichting)

Net zoals in de overeenkomst van 1988 is bepaald dat de plaats van uitvoering van een bouwwerk of van constructiewerkzaamheden slechts een vaste inrichting is indien de duur ervan 12 maanden overschrijdt.

Daarnaast werd een paragraaf 4 ingevoegd die handelt over de zogenaamde “Service-PE”, zijnde een vaste inrichting die ontstaat uit het verlenen van diensten.

Article 3 (Définitions générales)

— Définition du “*trafic international*” (paragraphe 1er, h)): la définition retenue diffère de celle du Modèle OCDE et du modèle standard belge en ce qu'elle ne fait pas référence à l'exploitation d'un navire ou d'un aéronef par une entreprise qui a son siège de direction effective dans un État contractant (ou par une entreprise d'un État contractant). Cette divergence est pertinente pour l'application de l'article 13, paragraphe 3 (voir ci-après).

— Définition de l’“*autorité compétente*” (paragraphe 1er, i), (ii)): étant donné le caractère mixte de la Convention, il est précisé que l'autorité compétente belge est, selon le cas, le ministre des Finances du Gouvernement fédéral et/ou du Gouvernement d'une Région et/ou d'une Communauté, ou son représentant autorisé.

— Définition des “*fonds de pension*” (paragraphe 1er, l)): étant donné que la Convention prévoit certains avantages en faveur des fonds de pension, cette notion est définie. En vertu de cette définition, un fonds de pension est toute personne qui est établie dans un État contractant et qui est gérée pour administrer des régimes de retraite ou fournir des prestations de retraite. Les fonds de pension (ou dans le cas de la Norvège, les régimes de retraite) doivent en outre contrôlés:

- en ce qui concerne la Belgique, par l'Autorité des services et marchés financiers (FSMA) ou la Banque Nationale de Belgique; et
- en ce qui concerne la Norvège, par l'Autorité norvégienne de surveillance financière.

En ce qui concerne la Belgique, l'expression “fonds de pension” désigne donc les institutions de retraite professionnelle visées par la loi du 27 octobre 2006 relative au contrôle des institutions de retraite professionnelle.

Article 5 (Etablissement stable)

Tout comme dans la Convention de 1988, il est stipulé qu'un chantier de construction ou de montage ne constitue un établissement stable que lorsque sa durée excède douze mois.

Un paragraphe 4 traitant du “service-PE”, c'est-à-dire un établissement stable résultant de la prestation de services, a par ailleurs été inséré. En vertu de

Ingevolge die bepaling (die voorkomt in paragraaf 42.23 van de Commentaar op artikel 5 van het OESO-Modelverdrag) is er in de twee hiernavolgende gevallen sprake van een vaste inrichting op het grondgebied van de verdragsstaat andere dan de woonstaat:

— dienstverlening door een natuurlijke persoon die gedurende meer dan 183 dagen (in enig tijdperk van 12 maanden) aanwezig is op het grondgebied van die verdragsstaat, en waarbij meer dan 50 % van de bruto-ontvangsten uit actieve werkzaamheden voortkomt uit de dienstverlening die werd verricht op het grondgebied van die staat. Deze bepaling viseert zelfstandige ondernemers (natuurlijke personen) die het grootste deel van hun ontvangsten uit de activiteiten verricht op het grondgebied van de andere staat behalen;

— dienstverlening door een onderneming die voor éénzelfde project of meerdere gerelateerde projecten met één of meerdere natuurlijke personen aanwezig is op het grondgebied voor meer dan 183 dagen in enige periode van 12 maanden.

De bepaling vereist in beide gevallen een fysieke aanwezigheid op het grondgebied van de andere staat gedurende meer dan 183 dagen. Dienstverlenende activiteiten die worden verricht vanuit de woonstaat van de onderneming (b.v. studiewerk van de ingenieur vindt plaats in de woonplaatsstaat van de onderneming) worden hierbij niet in aanmerking genomen.

Er moet worden opgemerkt dat het dubbelbelastingverdrag van 1988 tussen België en Noorwegen een specifiek artikel bevat dat handelt over de inkomsten uit zelfstandige beroepen (verricht door natuurlijke personen), waarbij de heffingsbevoegdheid wordt toegekend aan de staat waar de dienstverlening plaatsvindt indien de dienstverlenende natuurlijke persoon aldaar meer dan 183 dagen fysiek aanwezig is.¹ Dit komt min of meer overeen met het eerste geval dat hierboven wordt uiteengezet.

Artikel 8 (Zeevaart, luchtvaart en laadkisten)

De exclusieve heffingsbevoegdheid betreffende ondernemingswinst die voortkomt uit de uitbating van schepen en luchtvaartuigen in internationaal verkeer komt niet aan de staat van werkelijke leiding van de onderneming toe maar wel aan de woonstaat van de onderneming.

¹ Tot 1998 bevatte het OESO-Modelverdrag een artikel (14) over de inkomsten uit zelfstandige beroepswerkzaamheden. Dat artikel is sedert 2000 niet langer opgenomen. Dergelijke inkomsten worden nu gevat door Artikel 7 van het OESO-Modelverdrag (ondernemingswinst).

cette disposition (qui figure au paragraphe 42.23 des Commentaires sur l'article 5 du modèle OCDE), les deux cas suivants sont constitutifs d'un établissement stable sur le territoire de l'État contractant autre que l'État de résidence:

— prestations de services par une personne physique qui est présente sur le territoire de cet État contractant pendant plus de 183 jours (durant toute période de 12 mois) lorsque plus de 50 % des recettes brutes des activités d'exploitation active provient des prestations de services exécutées sur le territoire de cet État. Cette disposition vise des entrepreneurs indépendants (personnes physiques) qui tirent la plus grande partie de leurs recettes des activités exercées sur le territoire de l'autre État;

— prestations de services par une entreprise qui, pour un même projet ou plusieurs projets connexes, est présente sur ce territoire par l'intermédiaire d'une ou plusieurs personnes physiques pendant plus de 183 jours durant toute période de 12 mois.

La disposition requiert dans les deux cas une présence physique sur le territoire de l'autre État pendant plus de 183 jours. Les prestations de services exécutées depuis l'État de résidence de l'entreprise (par exemple, travaux d'études de l'ingénieur effectués dans l'État de résidence de l'entreprise) ne sont pas prises en compte.

Il convient de noter que la Convention de 1988 entre la Belgique et la Norvège contient un article spécifique qui traite des revenus de professions indépendantes (exercées par des personnes physiques), en vertu duquel le pouvoir d'imposition est attribué à l'État où les services sont prestés si la personne physique qui les preste est physiquement présente dans cet État pendant plus de 183 jours.¹ Ceci correspond plus ou moins au premier cas décrit ci-avant.

Article 8 (Navigation maritime et aérienne et conteneurs)

Le pouvoir d'imposition exclusif sur les bénéfices d'entreprise provenant de l'exploitation, en trafic international, de navires ou d'aéronefs ne revient pas à l'État du siège de direction effective de l'entreprise mais à l'État de résidence de celle-ci.

¹ Jusqu'en 1998, le Modèle OCDE comportait un article (14) relatif aux revenus de professions indépendantes. Cet article n'est plus repris depuis 2000. Ces revenus sont maintenant couverts par l'article 7 du Modèle OCDE (Bénéfices des entreprises).

Doch aangezien in paragraaf 3 van artikel 4 (inwonerschap) de plaats van werkelijke leiding het decisief criterium is voor het bepalen van het inwonerschap, zal deze afwijking ten aanzien van het OESO-Modelverdrag in de praktijk geen gevolgen hebben.

Zoals paragraaf 6 van het huidige artikel 8, bepaalt paragraaf 4 van het nieuwe artikel dat de overige paragrafen van artikel 8 eveneens van toepassing zijn op de winst die behaald wordt door het gemeenschappelijke luchtvaartconsortium Scandinavian Airlines System (S.A.S.), maar enkel voorzover deze winst kan toegerekend worden aan de Noorse deelgenoot van S.A.S. (met name SAS Scandinavian Airlines Norge AS).

Artikel 9 (Verbonden ondernemingen)

Paragraaf 2 werd aangepast ten opzichte van het OESO-Model opdat een correlatieve aanpassing in een overeenkomstsluitende Staat pas moet plaatsvinden indien deze Staat de door de andere overeenkomstsluitende Staat gemaakte herziening gerechtvaardigd acht. Bovendien bepaalt paragraaf 3 dat een dergelijke aanpassing niet van toepassing is indien er sprake is van belastingfraude.

Artikel 10 (Dividenden)

De Overeenkomst (zoals de Overeenkomst van 1988) voorziet in een maximale bronheffing van 15 % van het brutobedrag van de dividenden die door een inwoner van een van de overeenkomstsluitende Staten (die de uiteindelijk gerechtigde is tot de dividenden) werd ontvangen uit bronnen van de andere overeenkomstsluitende Staat.

De bronheffing wordt echter beperkt tot:

— 5 % van het brutobedrag van de dividenden indien de uiteindelijk gerechtigde een pensioenfonds is;

— 0 % indien de uiteindelijk gerechtigde een vennootschap is van de andere overeenkomstsluitende Staat die gedurende een ononderbroken tijdvak van ten minste 12 maanden aandelen bezit die onmiddellijk 10 % vertegenwoordigen van het kapitaal van de uitkerende vennootschap;

— 0 % indien de uiteindelijk gerechtigde de staat Noorwegen is (of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap ervan), of de Centrale Bank van Noorwegen, of het "Government Pension Fund

Toutefois, comme le siège de direction effective est le critère décisif pour déterminer la résidence au paragraphe 3 de l'article 4 (résident), cette différence par rapport au Modèle OCDE n'aura en pratique aucune conséquence.

Comme le paragraphe 6 de l'actuel article 8, le paragraphe 4 du nouvel article stipule que les autres paragraphes de l'article 8 s'appliquent également aux bénéfices réalisés par le consortium de transport aérien Scandinavian Airlines System (SAS), mais uniquement dans la mesure où ces bénéfices sont attribuables à l'associé norvégien de SAS. (à savoir SAS Scandinavian Airlines Norge AS).

Article 9 (Entreprises associées)

Le paragraphe 2 a été modifié par rapport au Modèle OCDE pour qu'un État contractant ne soit tenu d'effectuer un ajustement corrélatif que si cet État considère que l'ajustement effectué par l'autre État contractant est justifié. En outre, le paragraphe 3 stipule qu'un tel ajustement ne s'applique pas en cas de fraude fiscale.

Article 10 (Dividendes)

La Convention (comme la Convention de 1988) prévoit une retenue à la source maximale de 15 % sur le montant brut des dividendes qu'un résident de l'un des États contractants (qui est le bénéficiaire effectif des dividendes) reçoit de sources situées dans l'autre État contractant.

La retenue à la source est toutefois limitée à:

— 5 % du montant brut des dividendes si le bénéficiaire effectif est un fonds de pension;

— 0 % si le bénéficiaire effectif est une société de l'autre État contractant qui détient, pendant une période ininterrompue d'au moins douze mois, des actions qui représentent directement au moins 10 pour cent du capital de la société distributrice;

— 0 % si le bénéficiaire effectif est l'État de Norvège (ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales), ou la Banque Centrale de Norvège, ou le

Global”², of enig publiekrechtelijk lichaam of andere instelling die volledig eigendom is van Noorwegen of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan;

— 0 % indien de uiteindelijk gerechtigde de Belgische staat is (of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap ervan), of de Nationale Bank van België, of de Federale Participatie- of Investeringsmaatschappij, of enig publiekrechtelijk lichaam of andere instelling die volledig eigendom is van België of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan.

Er dient te worden opgemerkt dat de huidige Noorse interne wetgeving in een vrijstelling van bronheffing voor dividenden voorziet indien de uiteindelijk gerechtigde een vennootschap is op voorwaarde dat deze is gevestigd in een lidstaat van de EER en voldoet aan de zogenaamde “substantievoorwaarde”.

De Raad van State merkt op in haar advies dat het verschil in behandeling tussen vennootschappen die een belangrijke deelneming aanhouden (10 % of meer) enerzijds, en de staat en de daarmee gelijkgestelde entiteiten anderzijds, voldoende moet worden verantwoord en dat een loutere verwijzing naar de wederkerigheid van internationale overeenkomsten in dat opzicht niet volstaat.³

Zowel vennootschappen-aandeelhouders als de staat-aandeelhouder en de ermee gelijkgestelde entiteiten genieten conform artikel 10, paragraaf 3, van een vrijstelling van bronheffing op dividenden. Wat de vennootschappen betreft is deze vrijstelling enkel van toepassing voor belangrijke deelnemingen (minstens 10 %) die gedurende minstens 12 maanden worden aangehouden. Deze voorwaarden gelden niet voor de andere categorieën van genietters die worden opgesomd in de subparagrafen b) en c). Deze genietters zijn de Staat Noorwegen of België, de politieke onderverdelingen van deze staten, de centrale banken ervan en de publiekrechtelijke lichamen of instellingen die exclusief of hoofdzakelijk in handen zijn van één van de staten of van de politieke onderverdelingen ervan. Door deze omschrijving beoogt men de vrijstelling voor deelnemingen die rechtstreeks worden aangehouden door de staat of de politieke onderverdelingen ervan open te trekken naar deelnemingen die onrechtstreeks door de staat worden aangehouden. Het is immers in de praktijk gebruikelijk dat de staat niet rechtstreeks

“*Government Pension Fund Global*”²,² ou tout organisme de droit public ou autre institution détenu entièrement par la Norvège ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales;

— 0 % si le bénéficiaire effectif est l'État belge (ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales), ou la Banque Nationale de Belgique, ou la Société Fédérale de Participations et d'Investissement, ou tout organisme de droit public ou autre institution détenu entièrement par la Belgique ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales.

Il convient de noter que la législation interne actuelle de la Norvège prévoit une exemption de retenue à la source pour les dividendes dont le bénéficiaire effectif est une société à condition qu'elle soit établie dans un État membre de l'EEE et satisfasse à la condition de “substance”.

Le Conseil d'État relève dans son avis que la différence de traitement entre les sociétés qui détiennent une participation importante (10 % ou plus) d'une part, et l'État et les entités assimilées d'autre part, doit être suffisamment fondée et qu'une simple référence à la réciprocité des accords internationaux ne suffit pas à cet égard.³

Tant les sociétés actionnaires que l'État actionnaire et les entités assimilées jouissent, en vertu de l'article 10, paragraphe 3, d'une exemption de la retenue à la source sur les dividendes. En ce qui concerne les sociétés, cette exemption ne s'applique qu'aux participations importantes (au moins 10 %) détenues pendant au moins 12 mois. Ces conditions ne valent pas pour les autres catégories de bénéficiaires énumérées aux alinéas b) et c). Ces bénéficiaires sont l'État belge ou norvégien, les subdivisions politiques de ces États, leurs banques centrales ainsi que les organismes ou institutions de droit public détenus entièrement ou principalement par l'un des États ou une de ses subdivisions politiques. Cette disposition vise à étendre l'exemption pour des participations détenues directement par l'État ou ses subdivisions politiques à des participations détenues indirectement par l'État. Il est en effet courant dans la pratique que les participations de l'État dans des entreprises ne soient pas détenues directement mais via la banque centrale ou des fonds d'investissement ou d'autres entités publiques spécialement constitués à cet

² In tegenstelling tot hetgeen de benaming doet vermoeden, is het “Government Pension Fund Global” geen pensioenfonds doch een staatsfonds dat wordt gespijsd door inkomsten afkomstig uit de petroleumsector (de vorige benaming van het fonds was “Petroleum Fund of Norway”). Het fonds is eigendom van de Noorse Regering en wordt ook door de Regering beheerd.

³ Advies Raad van State 58 733/3 d.d. 26 januari 2016, nr. 6.3.1.

² Contrairement à ce que suggère son nom, le “Government Pension Fund Global” n'est pas un fonds de pension mais un fonds souverain financé par les recettes du secteur pétrolier (l'ancienne dénomination de ce fonds était “Petroleum Fund of Norway”). Ce fonds est la propriété du Gouvernement norvégien qui en assure également la gestion

³ Avis du Conseil d'État 58 733/3 du 26 janvier 2016, n° 6.3.1.

participeert in ondernemingen maar dat dit gebeurt via de centrale bank of door speciaal daartoe opgerichte investeringsfondsen of andere publieke entiteiten ("sovereign wealth funds"), zoals opgesomd in de onderdelen (iii) en (iv) van de subparagrafen b) en c). Een van de redenen om te voorzien in een onvoorwaardelijke vrijstelling van bronheffing houdt verband met het feit dat staten en daarmee gelijkgestelde entiteiten conform het nationaal belastingrecht doorgaans niet worden belast op ontvangen dividenden. Daarnaast is het zo dat staten en gelijkgestelde entiteiten, in tegenstelling tot privaatrechtelijke instellingen, naast het streven naar winst ook andere criteria hanteren bij het bepalen van een investeringsstrategie, zoals het nemen van belangen die van strategisch belang zijn voor de staat (openbaar nut, algemeen belang) of die een maatschappelijke meerwaarde bieden. Bij het opmaken van de lijst van entiteiten die in aanmerking komen voor de vrijstelling heeft België er ook over gewaakt dat Belgische gelijkgestelde entiteiten dezelfde verdragsvoordelen kunnen genieten als de Noorse gelijkgestelde entiteiten zodat er geen sprake kan zijn van een concurrentienadeel. Kortom, de Belgische en Noorse gelijkgestelde entiteiten zullen onder dezelfde voorwaarden genieten van een vrijstelling van bronheffing op dividenden.

Artikel 11 (Interest)

De Overeenkomst voorziet in een maximale bronheffing van 10 % (tegenover 15 % in de Overeenkomst van 1988) van het brutobedrag van de interest die door een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat werd ontvangen uit bronnen gelegen in de andere overeenkomstsluitende Staat.

De Overeenkomst voorziet echter in een vrijstelling van bronheffing indien:

— de uiteindelijk gerechtigde van de interest een overeenkomstsluitende Staat is, of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, of een publiekrechtelijke instelling van een van voorgaande (zoals in de Overeenkomst van 1988);

— de interest werd betaald door de koper aan de verkoper in het kader van een handelskrediet (zoals in de Overeenkomst van 1988);

— de interest werd betaald in het kader van een krediet verstrekt door een financiële instelling (uitgezonderd indien het gaat om door effecten aan toonder vertegenwoordigde leningen) (zoals in de Overeenkomst van 1988);

effet ("fonds souverains"), tels qu'énumérés aux points (iii) et (iv) des alinéas b) et c). Une des raisons de prévoir une exemption inconditionnelle de la retenue à la source est liée au fait que, conformément au droit fiscal national, les États et les entités assimilées ne sont généralement pas imposés sur les dividendes qu'ils reçoivent. En outre, contrairement aux institutions privées, les États et entités assimilées tiennent compte, pour déterminer une stratégie d'investissement, d'autres critères que la recherche de bénéfices, comme la prise d'intérêts qui ont une importance stratégique pour l'État (utilité publique, intérêt général) ou qui offrent une plus-value pour la société. Lors de l'élaboration de la liste des entités qui entrent en considération pour l'exemption, la Belgique a dès lors veillé à ce que les entités assimilées belges puissent bénéficier des mêmes avantages conventionnels que les entités assimilées norvégiennes, de manière à éviter tout désavantage concurrentiel. En résumé, les entités assimilées belges et norvégiennes bénéficieront aux mêmes conditions d'une exemption de la retenue à la source sur les dividendes.

Article 11 (Intérêts)

La Convention prévoit une retenue à la source maximale de 10 % (contre 15 % dans la Convention de 1988) du montant brut des intérêts qu'un résident d'un État contractant reçoit de sources situées dans l'autre État contractant.

La Convention prévoit toutefois une exemption de la retenue à la source si:

— le bénéficiaire effectif des intérêts est un État contractant, une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, ou un de leurs organisme de droit public (comme dans la Convention de 1988);

— les intérêts sont payés par un acheteur à un vendeur dans le cadre d'un crédit commercial (comme dans la Convention de 1988);

— les intérêts sont payés en raison d'un crédit consenti par une institution financière (sauf lorsque ces prêts sont représentés par des titres au porteur) (comme dans la Convention de 1988);

— de interest is betaald in het kader van leningen tussen ondernemingen;

— de interest is betaald aan een pensioenfonds.

Er dient te worden opgemerkt dat de huidige Noorse interne wetgeving in een vrijstelling van bronheffing voor interest voorziet.

Artikel 12 (Royalty's)

Royalty's die afkomstig zijn uit een overeenkomstsluitende Staat zijn slechts in de andere overeenkomstsluitende Staat belastbaar als de uiteindelijk gerechtigde een inwoner van die andere Staat is.

Er dient te worden opgemerkt dat de huidige Noorse interne wetgeving in een vrijstelling van bronheffing voor royalty's voorziet.

Artikel 13 (Vermogenswinst)

Overeenkomstig paragraaf 3 zijn meerwaarden verkregen uit de vervreemding van in internationaal verkeer geëxploiteerde schepen of luchtvaartuigen slechts belastbaar in de woonstaat van de onderneming. Met de definitie van "internationaal verkeer" van het Belgisch standaardmodel is die bepaling slechts van toepassing als de onderneming die het schip of luchtvaartuig vervreemdt de eigenaar en de uitbater is. Als de onderneming het schip of luchtvaartuig niet zelf uitbaat, vallen de meerwaarden ofwel onder paragraaf 4 (van het Belgisch standaardmodel), ofwel onder paragraaf 2 als het vervreemde vaartuig aan een in de andere overeenkomstsluitende Staat gesitueerde vaste inrichting toebehoort. In dit laatste geval is de Staat van de vaste inrichting heffingsbevoegd. Zoals eerder vermeld, is (op aanvraag van Noorwegen) de definitie van het "internationaal verkeer" gewijzigd zodat niet meer wordt verwezen naar de onderneming die het schip of luchtvaartuig in internationaal verkeer uitbaat (zie hierboven). Als gevolg van die wijziging zijn de meerwaarden uitsluitend belastbaar in de woonstaat van de onderneming die de in internationaal verkeer geëxploiteerde schepen of luchtvaartuigen vervreemdt, zelfs als die door een andere onderneming worden geëxploiteerd.

Paragraaf 4 bepaalt dat meerwaarden die verkregen zijn uit de vervreemding van goederen (andere dan die vermeld in de voorgaande paragrafen) slechts belastbaar zijn in de woonstaat van de genietster (vervreemder).

— les intérêts sont payés en raison de prêts entre entreprises;

— les intérêts sont payés à un fonds de pension.

Il convient de noter que la législation interne actuelle de la Norvège prévoit une exemption de la retenue à la source sur les intérêts.

Article 12 (Redevances)

Les redevances qui proviennent d'un État contractant ne sont imposables que dans l'autre État contractant si le bénéficiaire effectif est un résident de cet autre État.

Il convient de noter que la législation interne actuelle de la Norvège prévoit une exemption de la retenue à la source sur les redevances.

Article 13 (Gains en capital)

Conformément au paragraphe 3, les plus-values tirées de l'aliénation de navires ou aéronefs exploités en trafic international ne sont imposables que dans l'État de résidence de l'entreprise. Avec la définition du "trafic international" qui figure dans le Modèle standard belge, cette disposition n'est applicable que lorsque l'entreprise qui aliène le navire ou l'aéronef en est le propriétaire et l'exploitant. Lorsque l'entreprise n'exploite pas elle-même le navire ou l'aéronef, les plus-values relèvent soit du paragraphe 4 (du modèle standard belge), soit du paragraphe 2 lorsque le bien aliéné appartient à un établissement stable situé dans l'autre État contractant. Dans ce dernier cas, l'État de situation de l'établissement stable a le droit d'imposer la plus-value. Comme déjà indiqué (voir ci-avant), la définition du "trafic international" a été modifiée (à la demande de la Norvège) de sorte qu'elle ne fait plus référence à l'entreprise qui exploite le navire ou l'aéronef en trafic international. Par suite de cette modification, les plus-values sont exclusivement imposables dans l'État de résidence de l'entreprise qui aliène les navires ou aéronefs exploités en trafic international, même si ceux-ci sont exploités par une autre entreprise.

Le paragraphe 4 stipule que les plus-values provenant de l'aliénation de biens (autres que ceux visés aux paragraphes précédents) ne sont imposables que dans l'État de résidence du bénéficiaire (le cédant).

De andere overeenkomstsluitende Staat mag deze meerwaarden echter belasten voor zover deze meerwaarden in de woonstaat niet aan belasting zijn onderworpen maar enkel wanneer de vervreemder een natuurlijke persoon is die op enig ogenblik gedurende de 5 jaar voorafgaand aan de vervreemding inwoner is geweest van die andere Staat. Bovendien mag de belastingheffing door die andere Staat enkel betrekking hebben op dat deel van de meerwaarde dat verband houdt met de periode vooraleer die persoon inwoner is geworden van eerstgenoemde Staat (i.e. de woonstaat).

Met de inlassing van deze bepaling beoogt men te vermijden dat natuurlijke personen (tijdelijk) hun woonplaats wijzigen teneinde hun deelneming (aandelenportefeuille) met vrijstelling van belasting te vervreemden, om vervolgens terug te keren naar hun oorspronkelijke woonstaat of te verhuizen naar een derde Staat.

Artikel 14 (Inkomsten uit een dienstbetrekking)

Lonen, salarissen en andere soortgelijke beloningen zijn belastbaar in de woonstaat van de verkrijger. Wanneer de dienstbetrekking waarvoor deze beloningen zijn uitbetaald in de andere overeenkomstsluitende Staat (i.e. de werkstaat) werd verricht mogen zij aldaar worden belast. Paragraaf 2 stipuleert dat de woonstaat exclusief heffingsbevoegd blijft indien de werknemer niet meer dan 183 dagen fysiek aanwezig was in de andere overeenkomstsluitende Staat en de lonen, salarissen of andere soortgelijke beloningen niet ten laste vallen van een werkgever die inwoner is van die andere Staat of van een vaste inrichting in die andere Staat. Die bepalingen stemmen overeen met de bepalingen van het OESO-modelverdrag en van het Belgisch standaardmodel.

Om misbruik te voorkomen waarbij de zogenaamde 183-dagen regel wordt omzeild door gebruik te maken van buitenlandse werknemers die worden uitgeleend door een in het buitenland (partnerland of derde land) gevestigd uitzendbureau en waarbij de kostprijs wel degelijk wordt gedragen door de onderneming die deze werknemer tewerkstelt, werd echter een specifieke bepaling ingelast die voorziet dat paragraaf 2 geen toepassing vindt indien er sprake is van verhuring van arbeid door een verhuurder die is gevestigd in een andere Staat dan de werkstaat.

L'autre État contractant peut toutefois imposer ces plus-values dans la mesure où elles ne sont pas soumises à l'impôt dans l'État de résidence mais uniquement lorsque le cédant est une personne physique qui a été un résident de cet autre État à un moment quelconque au cours des cinq années précédant l'aliénation. En outre, cet autre État peut seulement imposer la partie de la plus-value qui se rapporte à la période précédant la date à laquelle cette personne est devenue un résident du premier État (c'est-à-dire l'État de résidence).

L'insertion de cette disposition vise à empêcher que des personnes physiques changent (temporairement) de résidence pour aliéner leur participation (portefeuille d'actions) en exemption d'impôt et ensuite regagner leur État de résidence initial ou déménager vers un État tiers.

Article 14 (revenus d'emploi)

Les salaires, traitements et autres rémunérations similaires sont imposables dans l'État de résidence du bénéficiaire. Lorsque l'emploi au titre duquel ces rémunérations sont payées a été exercé dans l'autre État contractant (c'est-à-dire l'État d'activité), elles peuvent y être imposées. Le paragraphe 2 stipule que l'État de résidence conserve un pouvoir d'imposition exclusif lorsque le salarié n'était pas physiquement présent dans l'autre État contractant durant plus de 183 jours et que les salaires, traitements et autres rémunérations similaires ne sont pas à charge d'un employeur qui est un résident de cet autre État contractant ou d'un établissement stable situé dans cet autre État. Ces dispositions correspondent à celles du Modèle OCDE et du modèle standard belge.

Une disposition spécifique, prévoyant que le paragraphe 2 ne s'applique pas en cas de location de main d'œuvre par un loueur établi dans un État autre que l'État d'activité, a toutefois été insérée afin de prévenir les abus consistant à contourner la règle des 183 jours en ayant recours à des travailleurs non-résidents prêtés par une agence de travail intérimaire établie à l'étranger (dans un pays partenaire ou un pays tiers) et dont le coût est effectivement supporté par l'entreprise qui emploie ces salariés.

Artikel 17 (Pensioenen en socialezekerheidsuitkeringen)

Pensioenen, andere soortgelijke beloningen en socialezekerheidsuitkeringen mogen worden belast in de bronstaat.

Artikel 20 (Werkzaamheden buitengaats)

Net zoals in het huidig Belgisch-Noors verdrag is er in de Overeenkomst een specifiek artikel opgenomen voor het uitvoeren van buitengaats werkzaamheden ("offshore activities").

Het artikel voorziet in specifieke regelingen met betrekking tot:

— de aanwezigheid van een vaste inrichting voor het verrichten van buitengaats werkzaamheden;

— de belastingheffing van inkomsten uit een dienstbetrekking in verband met buitengaats werkzaamheden;

— de belastingheffing van winst uit het vervoer van voorraden of personeel naar een plaats of tussen plaatsen waar buitengaats werkzaamheden worden verricht;

— de belastingheffing van meerwaarden (voordelen) uit de vervreemding van rechten, goederen of aandelen die hoofdzakelijk verband houden met buitengaats werkzaamheden.

Artikel 22, (Vermijden van dubbele belasting) en punten 7,8 en 9 van het Protocol

Noorwegen past de verrekeningsmethode toe voor het vermijden van dubbele belasting. De verschuldigde Noorse belasting op inkomsten die ingevolge de Overeenkomst in België mogen worden belast wordt verminderd met de betaalde Belgische belastingen op die inkomsten. Die mindering mag echter het bedrag niet overschrijden van de Noorse belasting dat kan worden toegerekend op die inkomsten.

De gebruikelijke regels voor het vermijden van dubbele belasting in België zijn van toepassing.

a) Vrijstelling met progressievoorbehoud (paragraaf 2, a) en c))

Inkomsten (niet zijnde dividenden, interest of royalty's) die ingevolge de bepalingen van de Overeenkomst in Noorwegen zijn belast, worden in België vrijgesteld met progressievoorbehoud. Wat de inkomsten die worden

Article 17 (Pensions et prestations de sécurité sociale)

Les pensions, autres rémunérations similaires et prestations de sécurité sociale sont imposables dans l'État de la source.

Article 20 (Activités en mer)

Comme la Convention belgo-norvégienne actuelle, la Convention comporte un article spécifique relatif à l'exercice d'activités en mer ("offshore activities").

Cet article prévoit des dispositions spécifiques concernant:

— la présence d'un établissement stable pour l'exercice d'activités en mer;

— l'imposition des revenus tirés d'un emploi lié à des activités en mer;

— l'imposition des bénéfices provenant du transport d'approvisionnements ou de personnel vers un lieu, ou entre des lieux, où des activités en mer sont exercées;

— l'imposition des plus-values (gains) provenant de l'aliénation de droits, biens ou actions essentiellement liés à des activités en mer.

Article 22 (Elimination de la double imposition) et points 7,8 et 9 du Protocole

La Norvège élimine la double imposition par la méthode de l'imputation. Les impôts belges payés sur les revenus imposables en Belgique conformément à la Convention sont imputés sur l'impôt norvégien dû sur ces revenus. Cette déduction ne peut toutefois excéder le montant de l'impôt norvégien afférent à ces revenus.

Les règles habituelles visant à éviter la double imposition en Belgique sont applicables.

a) Exonération sous réserve de progressivité (paragraphe 2, a) et c))

Les revenus (autres que dividendes, intérêts ou redevances) qui sont imposés en Norvège conformément aux dispositions de la Convention sont exemptés sous réserve de progressivité en Belgique. En ce qui concerne

verkregen door natuurlijke personen betreft voorziet de Overeenkomst echter pas in een vrijstelling voor zover deze inkomsten in Noorwegen **effectief** zijn belast.

In punt 7 van het Protocol wordt het begrip “**effectief belast**” nader toegelicht. Meer gedetailleerde informatie omtrent dit begrip kan worden teruggevonden in de administratieve circulaire AFZ nr. 4/2010 d.d. 06 april 2010 (addendum bij de circulaire AOIF nr. Ci.R9. Div/577 956 d.d. 11 mei 2006).

Het begrip “**belast**”, dat in bovenvermelde circulaire tevens aan bod komt, wordt in de context van de Overeenkomst met Noorwegen nader toegelicht in punt 8 van het Protocol. Een inkomensbestanddeel wordt geacht te zijn belast geweest in Noorwegen wanneer dat inkomensbestanddeel in Noorwegen aan een belastingstelsel is onderworpen dat normaal van toepassing is op dat inkomensbestanddeel overeenkomstig de Noorse belastingwetgeving.

Subparagraaf c) voorziet in de regel van het progressievoorbehoud. De vrijgestelde inkomsten worden in aanmerking genomen om het belastingtarief vast te stellen dat van toepassing is op het resterend gedeelte van het inkomen van de belastingplichtige en om de gemeentelijke opcentiemen (en aanvullende belastingen geheven door de agglomeraties) te berekenen.

b) Hybride entiteiten (paragraaf 2, b))

Overeenkomstig het Belgisch standaardmodel is in de Overeenkomst bepaald dat België ook vrijstelling verleent voor inkomsten die overeenkomstig de Belgische wetgeving als dividenden worden beschouwd en die door een inwoner van België worden behaald uit een deelneming in een entiteit met plaats van werkelijke leiding in Noorwegen, maar die niet als dusdanig in Noorwegen wordt belast (fiscale transparantie). De vrijstelling wordt verleend op voorwaarde dat de inwoner van België, naar rato van zijn deelneming in zulke entiteit, door Noorwegen is belast op de inkomsten waaruit de inkomsten zijn betaald die overeenkomstig de Belgische wetgeving als dividenden worden beschouwd. De vrijstelling is beperkt tot de inkomsten die zijn verkregen na aftrek van de kosten die in België of elders zijn gemaakt en die betrekking hebben op het beheer van de deelneming in de entiteit.

c) Vermijden van dubbele belasting op dividenden (paragraaf 2, d) tot f))

De Overeenkomst bepaalt in de eerste plaats dat dividenden die een vennootschap die inwoner is van

les revenus obtenus par des personnes physiques, la Convention ne prévoit toutefois une exemption que dans la mesure où ces revenus sont **effectivement** imposés en Norvège.

Le sens de l'expression “**effectivement imposé**” est précisé au point 7 du Protocole. Des informations plus détaillées à ce sujet figurent dans la circulaire administrative AAF n° 4/2010 du 06 avril 2010 (addendum à la circulaire AFER n° Ci.R9. Div/577 956 du 11 mai 2006).

Le terme “**imposé**”, qui fait également l'objet de la circulaire mentionnée ci-avant, est défini, dans le contexte de la Convention avec la Norvège, au point 8 du Protocole. Un élément de revenu est considéré comme imposé en Norvège lorsque cet élément de revenu est soumis en Norvège au régime fiscal qui lui est normalement applicable en vertu de la législation fiscale norvégienne.

Le sous-paragraphe c) énonce la règle de la réserve de progressivité. Les revenus exemptés sont pris en compte pour déterminer le taux d'imposition applicable au reste du revenu du contribuable et pour le calcul des additionnels communaux (et des taxes additionnelles perçues par les agglomérations).

b) Entités hybrides (paragraphe 2, b))

Conformément au modèle standard belge, la Convention prévoit que la Belgique exempte également les revenus qui sont considérés comme des dividendes en vertu de la législation belge et qu'un résident de la Belgique reçoit au titre d'une participation dans une entité qui a son siège de direction effective en Norvège mais qui n'y est pas imposée en tant que telle en Norvège (transparence fiscale). L'exemption est accordée à condition que le résident de la Belgique ait été imposé en Norvège, proportionnellement à sa participation dans cette entité, sur les revenus servant au paiement des revenus considérés comme des dividendes en vertu de la législation belge. L'exemption est limitée aux revenus perçus après déduction des frais exposés, en Belgique ou ailleurs, se rapportant à la gestion de la participation dans l'entité.

c) Prévention de la double imposition sur les dividendes (paragraphe 2, d à f))

La Convention prévoit en premier lieu que les dividendes qu'une société qui est un résident de la

België verkrijgt van een vennootschap die inwoner is van Noorwegen in België worden vrijgesteld op de voorwaarden en binnen de grenzen van het stelsel van de “definitief belaste inkomsten” (DBI) (cf. paragraaf 2, d)).

Dividenden die niet in aanmerking komen voor de hierboven vermelde vrijstelling kunnen toch worden vrijgesteld van vennootschapsbelasting doch enkel indien de uitkerende Noorse vennootschap daadwerkelijk betrokken is bij de actieve uitoefening van een bedrijf in Noorwegen en de dividenden worden betaald uit inkomsten die worden voorgebracht door deze actieve uitoefening. In dat geval wordt de vrijstelling toegekend op de voorwaarden en binnen de grenzen van de DBI-regeling, met uitzondering van de bepalingen van deze regeling die betrekking hebben op het belastingregime van de Noorse uitkerende vennootschap of van de inkomsten waaruit de dividenden worden betaald (cf. paragraaf 2, e)).

Indien tenslotte de dividenden niet worden vrijgesteld van vennootschapsbelasting ten gevolge van subparagraaf d) of e) verrekent België de Noorse bronbelasting die werd geheven op die dividenden (cf. paragraaf 2, f)).

d) Forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting (paragraaf 2, g))

Interest en royalty's afkomstig uit Noorwegen geven aanleiding tot de verrekening van een forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting onder de voorwaarden en binnen de grenzen voorzien in de Belgische wetgeving.

e) Aftrek van buitenlandse verliezen (paragraaf 2, h))

De nieuwe Overeenkomst bevat de gebruikelijke bepaling ter voorkoming van dubbele aftrek van verliezen van buitenlandse vaste inrichtingen.

Artikel 24 (Regeling voor onderling overleg) en punt 10 van het Protocol

In afwijking van het OESO-Model is geen arbitrageclausule opgenomen in de Overeenkomst. Er is daarentegen overeengekomen dat, indien Noorwegen op een tijdstip na de ondertekening van de Overeenkomst een dergelijke clausule zou afsluiten met enig ander land, zij hiervan België op de hoogte zal stellen en onderhandelingen zal aanvangen met het oog om alsnog een dergelijke clausule op te nemen in de Belgisch-Noorse Overeenkomst.

Belgique reçoit d'une société qui est un résident de la Norvège sont exemptés en Belgique aux conditions et dans les limites du régime des “revenus définitivement taxés” (RDT) (cf. paragraphe 2, d)).

Les dividendes qui ne sont pas pris en considération pour l'exemption mentionnée ci-dessus peuvent néanmoins être exemptés de l'impôt des sociétés, mais seulement si la société norvégienne distributrice exerce activement en Norvège une activité d'entreprise effective et si les dividendes sont payés au moyen de revenus générés par cette activité. Dans ce cas, l'exemption est accordée aux conditions et dans les limites du régime RDT, à l'exception des dispositions de ce régime relatives au régime fiscal de la société distributrice norvégienne ou des revenus qui servent au paiement des dividendes (cf. paragraphe 2,e)).

Enfin, si les dividendes ne sont pas exemptés de l'impôt des sociétés en vertu des sous-paragraphe d) ou e), la Belgique impute l'impôt norvégien retenu à la source sur ces dividendes (cf. paragraphe 2,f)).

d) Quotité forfaitaire d'impôt étranger (paragraphe 2, g))

Les intérêts et redevances provenant de Norvège donnent lieu à l'imputation d'une quotité forfaitaire d'impôt étranger aux conditions et dans les limites prévues par la législation belge.

e) Déduction des pertes étrangères (paragraphe 2, h))

L' Avenant contient la disposition habituelle destinée à prévenir la double déduction des pertes des établissements stables étrangers.

Article 24 (Procédure amiable) et point 10 du Protocole

A la différence du Modèle OCDE, la Convention ne contient pas de clause d'arbitrage. Il a cependant été convenu que si, à un moment quelconque après la signature de la Convention, la Norvège devait inclure une clause d'arbitrage avec un autre pays, elle en informerait la Belgique et entamerait des négociations en vue d'inclure une telle clause dans la Convention belgo-norvégienne.

Artikel 25 (Uitwisseling van inlichtingen)

Op het vlak van de uitwisseling van inlichtingen is de Belgisch-Noorse Overeenkomst sinds de inwerkingtreding van het op 10 september 2009 ondertekende Protocol reeds in overeenstemming met de internationale standaard inzake uitwisseling van fiscale inlichtingen.⁴

Artikel 26 (Bijstand voor de invordering van belastingen)

De invorderingsbijstand is van toepassing op alle belastingen van elke soort en benaming die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan.

Hoewel de werkingssfeer van de Overeenkomst de belastingen omvat die worden geheven ten behoeve van verschillende beleidsniveaus (Federaal, Gewest, Gemeenschap) zal de communicatie die met Noorwegen wordt gevoerd via een enkel (centraal) contactpunt verlopen. De organisatie en concrete werking van dat contactpunt en de samenwerking tussen dit contactpunt en de verschillende betrokken beleidsniveaus zijn het onderwerp van een samenwerkingsakkoord (Samenwerkingsakkoord van 26 februari 2014, *B.S.* van 24 april 2014). Dat samenwerkingsakkoord heeft niet alleen betrekking op de invorderingsbijstand in het kader van een bilateraal verdrag of akkoord (een overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting of een akkoord inzake de uitwisseling van fiscale inlichtingen), maar heeft ook betrekking op de invorderingsbijstand in het kader van richtlijn 2010/24/EU betreffende de administratieve samenwerking op fiscaal gebied alsmede in het kader van het multilateraal Verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in fiscale aangelegenheden van de OESO en de Raad van Europa.

Antimisbruikbepalingen (artikel 10, 11, 12, 21 en Punt 1 van het Protocol)

In de Overeenkomst werden een aantal antimisbruikbepalingen opgenomen die erop gericht zijn het oneigenlijk gebruik of misbruiken van deze Overeenkomst te voorkomen. Deze bepalingen zijn de volgende:

⁴ Wet van 19 augustus 2011 houdende instemming met het Protocol, gedaan te Brussel op 10 september 2009, tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, ondertekend te Oslo op 14 april 1988 (*B.S.* 14 april 2014)

Article 25 (Echange de renseignements)

En ce qui concerne l'échange de renseignements, la Convention belgo-norvégienne est déjà conforme au standard international en matière d'échange de renseignements fiscaux depuis l'entrée en vigueur du protocole signé le 10 septembre 2009.⁴

Article 26 (Assistance en matière de recouvrement des impôts)

L'assistance au recouvrement s'applique à tous les impôts de toute nature ou dénomination perçus pour le compte des États contractants, de leurs subdivisions politiques ou de leurs collectivités locales.

Bien que le champ d'application de la Convention s'étende aux impôts perçus pour le compte de différents niveaux de pouvoir (Fédéral, Communauté et Régions), la communication avec la Norvège se fera via un seul point de contact (central). L'organisation et le fonctionnement concret de ce point de contact, ainsi que la collaboration entre ce point de contact et les différents niveaux de pouvoir concernés, font l'objet d'un accord de coopération (Accord de coopération du 26 février 2014, *M.B.* du 24 avril 2014). Cet accord de coopération porte non seulement sur l'assistance au recouvrement dans le cadre d'une convention ou d'un accord bilatéral (convention préventive de la double imposition ou accord d'échange de renseignements fiscaux) mais porte également sur l'assistance au recouvrement dans le cadre de la Directive 2010/24/UE relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et dans le cadre de la Convention multilatérale concernant l'assistance administrative mutuelle en matière fiscale de l'OCDE et du Conseil de l'Europe.

Dispositions anti-abus (articles 10, 11, 12, 21 et point 1 du Protocole)

La Convention contient un certain nombre de dispositions anti-abus ont été reprises dans la Convention visant à prévenir un usage inapproprié ou abusif de la présente Convention. Ces dispositions sont les suivantes:

⁴ Loi du 19 août 2011 portant assentiment au Protocole, fait à Bruxelles le 10 septembre 2009, modifiant la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Norvège tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, signée à Oslo le 14 avril 1988 (*M.B.* du 14 avril 1988)

— Artikel 10, paragraaf 8 (Dividenden), artikel 11, paragraaf 8 (Interesten) en artikel 12, paragraaf 5 (Royalty's): er zal geen vermindering van belasting (inclusief vrijstelling van belasting) worden verleend indien het belangrijkste doel, of een van de belangrijkste doelstellingen van eender welke persoon betrokken bij een bepaalde transactie erin bestond voordeel te halen uit die bepalingen.

— Artikel 21 (Andere inkomsten): paragraaf 4 van het artikel stipuleert dat de bepalingen van het artikel niet van toepassing zijn indien het belangrijkste doel of één van de belangrijkste doelstellingen van eender welke persoon betrokken bij een bepaalde transactie erin bestond voordeel te halen uit het onderliggende artikel.

— Punt 1 van het Protocol bevat een algemene antisubstansiebepaling die de overeenkomstsluitende Staten in de mogelijkheid stelt de voordelen van de Overeenkomst te weigeren wanneer de betrokken inkomsten betaald of verkregen worden in verband met een kunstmatige constructie. Het begrip “substantie” neemt een steeds belangrijker plaats in bij de toepassing van internationale belastingregels. Binnen die context verwijst het Hof van Justitie van de Europese Unie naar het begrip “volstrekt kunstmatige constructie” wanneer zij van oordeel is dat een lidstaat het recht heeft om een belastingplichtige het genot van een belastingvoordeel te ontfangen. Op grond van die rechtspraak heeft de belastingplichtige de keuze welke juridische structuur hij zal opzetten, zolang die maar beantwoordt aan een economische realiteit; enkel het opzetten van een kunstmatige juridische structuur wordt bestraft.

Hoewel zij geen rechtsgevolgen heeft, formuleert de resolutie van de Raad van de Europese Unie van 8 juni 2010 betreffende de coördinatie van de regels inzake buitenlandse filialen en onderkapitalisatie in de Europese Unie een aantal criteria die het mogelijk maken een kunstmatige constructie te typeren voor de uitvoering van die wetten. Die resolutie heeft de verdienste dat ze de rechtspraak van het Hof van Justitie verduidelijkt en dat ze het gemakkelijker maakt voor de nationale administraties om te beoordelen wat een kunstmatige constructie is. Als we rekening houden met sommige van de elementen die in deze context in aanmerking worden genomen kunnen de volgende elementen met name tot de vaststelling leiden dat er als gevolg van een kunstmatige constructie ten onrechte verdragsvoordelen werden verkregen:

— er is geen toereikende onderbouwing voor de economische of zakelijke grondslag voor de toerekening van de inkomsten voor dewelke de voordelen worden toegekend, die derhalve geen afspiegeling is van de economische realiteit;

— Article 10, paragraphe 8 (Dividendes), article 11, paragraphe 8 (Intérêts) et article 12, paragraphe 5 (Redevances): aucune réduction (y compris exemption) d'impôt ne sera accordée si le principal objectif, ou l'un des principaux objectifs de toute personne concernée par une transaction était de tirer avantage de ces dispositions.

— Article 21 (Autres revenus): le paragraphe 4 de cet article stipule que les dispositions de cet article ne s'appliquent pas si le principal objectif ou l'un des principaux objectifs de toute personne concernée par une transaction était de tirer avantage dudit article.

— Le Point 1 du protocole contient une disposition générale anti-abus qui permet aux États contractants de refuser les avantages de la Convention lorsque les revenus en question sont payés ou reçus en relation avec un montage artificiel. La notion de “substance” prend une place de plus en plus importante dans l'application des règles de fiscalité internationale. Dans ce contexte, la Cour de justice de l'Union européenne se réfère à la notion de “montage purement artificiel” lorsqu'elle considère qu'un État membre est en droit de priver un contribuable du bénéfice d'un avantage fiscal. En vertu de cette jurisprudence, le contribuable a le choix de la structure juridique qu'il met en place à partir du moment où elle correspond à une réalité économique; seule la création d'une structure juridique artificielle est sanctionnée

La résolution du Conseil de l'Union européenne du 8 juin 2010 sur la coordination des règles relatives aux sociétés étrangères contrôlées et à la sous-capitalisation au sein de l'Union européenne, bien que n'ayant pas de portée juridique, énonce des critères permettant de caractériser un montage artificiel pour l'application de ces règles. Cette résolution a le mérite d'éclairer la jurisprudence de la Cour de justice et de faciliter l'appréciation par les administrations nationales de ce qui constitue un montage artificiel. Si l'on prend en considération certains des éléments pris en compte dans ce contexte, les éléments suivants peuvent notamment permettre de conclure que des avantages conventionnels sont obtenus abusivement en raison d'un montage artificiel:

— l'attribution des revenus au titre desquels les avantages sont accordés ne repose pas sur un nombre suffisant de raisons économiques ou commerciales valables et ne reflète donc pas la réalité économique;

— de vennootschap waaraan de verdragsvoordelen worden verleend vormt in wezen geen daadwerkelijke vestiging die daadwerkelijk economische activiteiten uitoefent;

— de activiteiten welke die vennootschap ogenschijnlijk uitoefent staan niet in verhouding tot de mate waarin ze fysiek bestaat in termen van lokalen, personeel en uitrusting;

— een of meer personen krijgen verdragsvoordelen toegekend als gevolg van een of meer constructies die geen verband houden met de economische realiteit, geen noemenswaardig zakelijk doel dienen of zelfs tegen de algemene bedrijfsbelangen van de partijen bij de constructie of bij de constructies zouden kunnen indruisen.

*
* *

De Regering is van oordeel dat de Overeenkomst die aan uw instemming wordt voorgelegd een toereikende oplossing biedt voor de problemen inzake dubbele belasting die tussen België en Noorwegen bestaan of die in de toekomst tussen de twee Staten zouden kunnen optreden. De Overeenkomst is dus een instrument dat ertoe kan bijdragen de economische betrekkingen tussen België en Noorwegen te intensifiëren.

De Regering stelt u derhalve voor deze Overeenkomst spoedig goed te keuren opdat zij zo vlug mogelijk in werking zou kunnen treden.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Didier REYNDEERS

De minister van Financiën,

Johan VAN OVERTVELDT

— la société à laquelle les avantages conventionnels sont accordés ne correspond pas pour l'essentiel à une implantation réelle ayant pour objet l'exercice d'activités économiques effectives;

— il n'existe pas de corrélation proportionnée entre les activités apparemment exercées par cette société et la mesure dans laquelle celle-ci existe physiquement, sous la forme de locaux, de personnel et d'équipements;

— des avantages conventionnels sont accordés à une ou plusieurs personnes comme suite à un ou plusieurs accords qui ne correspondent à aucune réalité économique, qui ne servent que peu, voire aucun objectif commercial, ou qui pourraient être préjudiciables aux intérêts commerciaux des parties à l'accord ou aux accords dans leur ensemble.

*
* *

Le Gouvernement estime que la Convention soumise à votre assentiment offre une solution satisfaisante aux problèmes de double imposition qui existent entre la Belgique et la Norvège ou qui pourraient se présenter à l'avenir entre les deux États. La Convention est donc un instrument de nature à contribuer au renforcement des relations économiques entre les deux États.

Le Gouvernement vous propose par conséquent d'approuver la présente Convention afin qu'elle puisse entrer en vigueur dans le plus bref délai possible.

Le ministre des Affaires étrangères,

Didier REYNDEERS

Le ministre des Finances,

Johan VAN OVERTVELDT

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet houdende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting, ondertekend te Oslo op 23 april 2014

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting, ondertekend te Oslo op 23 april 2014, zal volkomen gevolg hebben.

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de loi portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Norvège tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à prévenir la fraude fiscale, signée à Oslo le 23 avril 2014

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

La Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Norvège tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à prévenir la fraude fiscale, signée à Oslo le 23 avril 2014, sortira son plein et entier effet.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 58.733/3 van 26 januari 2016

Op 21 december 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet "houdende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting, ondertekend te Oslo op 23 april 2014".

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 12 januari 2016. De kamer was samengesteld uit Jo Baert, kamervoorzitter, Jeroen Van Nieuwenhove en Koen Muylle, staatsraden, Jan Velaers en Bruno Peeters, assessoren, en Greet Verberckmoes, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Jonas Riemslag, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jo Baert, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 26 januari 2016.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond⁵, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

Strekking van het voorontwerp

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van strekt ertoe instemming te verlenen met een nieuw dubbelbelastingverdrag met Noorwegen (hierna: het verdrag),⁶ dat in de plaats komt van het thans van kracht zijnde dubbelbelastingverdrag.⁷

Aangezien in het verdrag waarmee instemming wordt verleend, niet uitdrukkelijk wordt verwezen naar het protocol

⁵ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

⁶ Overeenkomst "between the Kingdom of Belgium and the Kingdom of Norway for the avoidance of double taxation with respect to taxes on income and for the prevention of fiscal evasion", ondertekend te Oslo op 23 april 2014. Alleen de Engelse versie is authentiek; de Nederlandse en de Franse versies zijn vertalingen.

⁷ Overeenkomst "between the Kingdom of Norway and the Kingdom of Belgium for the avoidance of double taxation and for the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income and on capital", ondertekend te Oslo op 14 april 1988, zoals gewijzigd bij het protocol gedaan te Brussel op 10 september 2009.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 58.733/3 du 26 janvier 2016

Le 21 décembre 2015, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le ministre des Affaires étrangères à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi "portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Norvège tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à prévenir la fraude fiscale, signée à Oslo le 23 avril 2014".

L'avant-projet a été examiné par la troisième chambre le 12 janvier 2016. La chambre était composée de Jo Baert, président de chambre, Jeroen Van Nieuwenhove et Koen Muylle, conseillers d'État, Jan Velaers et Bruno Peeters, assesseurs, et Greet Verberckmoes, greffier.

Le rapport a été présenté par Jonas Riemslag, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jo Baert, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 26 janvier 2016.

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique⁵ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

Portée de l'avant-projet

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet de porter assentiment à une nouvelle convention préventive de double imposition avec la Norvège (ci-après: la convention)⁶, qui remplace la convention préventive de double imposition actuellement en vigueur⁷.

Dès lors que la convention à laquelle il est porté assentiment ne fait pas expressément référence au protocole qui lui

⁵ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

⁶ Convention "the Kingdom of Belgium and the Kingdom of Norway for the avoidance of double taxation with respect to taxes on income and for the prevention of fiscal evasion", signée à Oslo le 23 avril 2014. Seule la version anglaise fait foi; les textes français et néerlandais sont des traductions.

⁷ Convention "between the Kingdom of Norway and the Kingdom of Belgium for the avoidance of double taxation and for the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income and on capital", signée à Oslo le 14 avril 1988, telle que modifiée par le Protocole signé à Bruxelles le 10 septembre 2009.

dat daarbij is gevoegd, dat ook is ondertekend te Oslo op 23 april 2014 en waarvan de bepalingen een integrerend deel van het verdrag vormen, dient eveneens te worden bepaald dat met dat protocol wordt ingestemd. Ook het opschrift van het ontwerp zal bijgevolg moeten worden aangepast.

ALGEMENE OPMERKINGEN

3. De Werkgroep Gemengde Verdragen, ingesteld bij het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten “over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen”, heeft op 24 mei 2013 geoordeeld dat de overeenkomst een gemengd verdrag is.⁸

4. Artikel 25, paragraaf 1, van het verdrag luidt:

(vertaling) “De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten wisselen de inlichtingen uit die naar verwachting relevant zullen zijn voor de uitvoering van de bepalingen van deze Overeenkomst of voor de toepassing of de tenuitvoerlegging van de nationale wetgeving met betrekking tot belastingen van elke soort en benaming die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan, voor zover de belastingheffing waarin die nationale wetgeving voorziet niet in strijd is met deze Overeenkomst. De uitwisseling van inlichtingen wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2.”

Artikel 26, paragraaf 1, van het verdrag luidt:

(vertaling) “De overeenkomstsluitende Staten verlenen elkaar bijstand voor de invordering van belastingvorderingen. Deze bijstand wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten kunnen in onderlinge overeenstemming de wijze van uitvoering van dit artikel bepalen.”

Artikel 1 van het verdrag omschrijft het personele toepassingsgebied, namelijk “personen die inwoner zijn van een of van beide overeenkomstsluitende Staten”, terwijl artikel 2 de belastingen bepaalt waarop het verdrag van toepassing is. Het gaat om “belastingen naar het inkomen die, ongeacht de wijze van heffing, worden geheven ten behoeve van een overeenkomstsluitende Staat of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan” (paragraaf 1 van het artikel). De bestaande belastingen waarop het verdrag in België van toepassing is, zijn de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners, telkens “met inbegrip van de voorheffingen en de opcentiemen op die belastingen en voorheffingen” (paragraaf 3 van het artikel).

De regeling inzake de uitwisseling van inlichtingen met en het verlenen van invorderingsbijstand aan Noorwegen is evenwel algemeen en is dus niet beperkt tot de personen

⁸ De Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) stemde via de schriftelijke procedure in met het verslag van de Werkgroep Gemengde Verdragen, wat bij brieven van 29 augustus 2013 is bevestigd.

est annexé, qui a également été signé à Oslo le 23 avril 2014 et dont les dispositions font partie intégrante de la convention, on précisera également qu’il est porté assentiment à ce protocole. L’intitulé du projet devra dès lors lui aussi être adapté.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

3. Le 24 mai 2013, le groupe de travail traités mixtes, institué par l’accord de coopération du 8 mars 1994 entre l’autorité fédérale, les communautés et les régions “relatif aux modalités de conclusion des traités mixtes”, a considéré que la convention est un traité mixte⁸.

4. L’article 25, paragraphe 1, de la convention, dispose:

(traduction) “Les autorités compétentes des États contractants échangent les renseignements vraisemblablement pertinents pour appliquer les dispositions de la présente Convention ou pour l’administration ou l’application de la législation interne relative aux impôts de toute nature ou dénomination perçus pour le compte des États contractants, de leurs subdivisions politiques ou de leurs collectivités locales dans la mesure où l’imposition qu’elle prévoit n’est pas contraire à la Convention. L’échange de renseignements n’est pas restreint par les articles 1er et 2”.

L’article 26, paragraphe 1, de la convention, dispose:

(traduction) “Les États contractants se prêtent mutuellement assistance pour le recouvrement de leurs créances fiscales. Cette assistance n’est pas limitée par les articles 1er et 2. Les autorités compétentes des États contractants peuvent régler d’un commun accord les modalités d’application du présent article”.

L’article 1er de la convention définit le champ d’application personnel, à savoir “les personnes qui sont des résidents d’un État contractant ou des deux États contractants”, tandis que l’article 2 détermine les impôts auxquels s’applique la convention. Il s’agit des “impôts sur le revenu perçus pour le compte d’un État contractant, de ses subdivisions politiques ou de ses collectivités locales, quel que soit le système de perception” (paragraphe 1 de l’article). Les impôts actuels auxquels s’applique la convention en Belgique sont l’impôt des personnes physiques, l’impôt des sociétés, l’impôt des personnes morales et l’impôt des non-résidents, “y compris [dans chaque cas] les précomptes et les [centimes] additionnels auxdits impôts et précomptes” (paragraphe 3 de l’article).

Le régime en matière d’échange de renseignements avec la Norvège et en matière d’assistance au recouvrement prêtée à celle-ci est toutefois général et n’est donc pas limité aux

⁸ Des courriers du 29 août 2013 ont confirmé que la Conférence interministérielle de la Politique étrangère (CIPE) a approuvé le rapport du groupe de travail traités mixtes dans le cadre d’une procédure écrite.

bedoeld in artikel 1 van het verdrag en tot de belastingen vermeld in artikel 2 van het verdrag. Bovendien kunnen ook inlichtingen worden gevraagd “zelfs al heeft die andere Staat die inlichtingen niet nodig voor zijn eigen belastingdoeleinden” (artikel 25, paragraaf 4, van het verdrag). De Staat aan wie de inlichtingen zijn gevraagd, dient gebruik te maken van “de middelen voor het verzamelen van inlichtingen waarover hij beschikt om de gevraagde inlichtingen te verkrijgen” (idem).

Gelet daarop rijst de vraag wie in België uitvoering zal moeten geven aan een verzoek om inlichtingen of een verzoek om invorderingsbijstand uitgaande van een bevoegde autoriteit van Noorwegen.

Uit artikel 3, paragraaf 1, i), (ii), van het verdrag volgt dat onder “bevoegde autoriteit” wordt verstaan “in België, naargelang het geval, de Minister van Financiën van de federale Regering en/of van de Regering van een Gewest en/of van een Gemeenschap, of zijn gemachtigde vertegenwoordiger”.

Daarom verdient het aanbeveling om op het intern-Belgische vlak te voorzien in een coördinatiemechanisme en -orgaan, zodat de bevoegde autoriteiten van Noorwegen weten tot wie een verzoek om inlichtingen of een verzoek om invorderingsbijstand moet worden gericht en de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten onderling kunnen uitmaken op welke wijze gevolg wordt gegeven aan een concreet verzoek. Daarover werd blijkbaar reeds op 16 september 2015 in de schoot van het Overlegcomité een samenwerkingsakkoord in de zin van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 “tot hervorming der instellingen” gesloten.⁹

5. Het verdrag voorziet in de mogelijkheid dat de bevoegde autoriteiten bepaalde aangelegenheden in onderlinge overeenstemming regelen. Het gaat onder meer om de volgende bepalingen van het verdrag (vertalingen).

Artikel 4, paragraaf 2, d), van het verdrag:

“Indien een natuurlijke persoon ingevolge de bepalingen van paragraaf 1 inwoner van beide overeenkomstsluitende Staten is, wordt zijn toestand als volgt geregeld:

⁹ Aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, is een niet-gedateerd en niet-ondertekend exemplaar van de tekst ervan bezorgd, getiteld “Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap in het kader van de richtlijn 2011/16/EU van de Raad van 15 februari 2011 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van Richtlijn 77/799/EEG en in het kader van de gemengde bilaterale en multilaterale verdragen tussen het Koninkrijk België en een andere Staat of andere Staten die voorzien in een administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen”. Onder meer gelet op het gegeven dat de bij het akkoord betrokken partijen gezamenlijk instaan voor de financiering van de personeels- en werkingskosten van het centraal verbindingsbureau (artikel 19 van het akkoord), kan het samenwerkingsakkoord eerst gevolg hebben nadat de parlementen van de verschillende betrokken partijen ermee hebben ingestemd bij wetgevende akte.

personnes visées à l'article 1er de la convention et aux impôts visés à son article 2. En outre, des renseignements peuvent également être demandés “même [si cet autre État] n'en a pas besoin à ses propres fins fiscales” (article 25, paragraphe 4, de la convention). L'État à qui les renseignements sont demandés doit utiliser “les pouvoirs dont il dispose pour obtenir les renseignements demandés” (idem).

On peut dès lors se demander qui en Belgique devra donner exécution à une demande de renseignements ou à une demande d'assistance au recouvrement émanant d'une autorité compétente de la Norvège.

Il résulte de l'article 3, paragraphe 1, i), (ii), de la convention que par “autorité compétente”, on entend “en Belgique, suivant le cas, le ministre des Finances du gouvernement fédéral et/ou du gouvernement d'une Région et/ou d'une Communauté, ou son représentant autorisé”.

Il est par conséquent recommandé de prévoir un mécanisme et un organe de coordination internes propres à la Belgique, afin de permettre aux autorités compétentes de la Norvège de savoir à qui il faut adresser une demande de renseignements ou une demande d'assistance au recouvrement et de permettre à l'autorité fédérale, aux communautés et aux régions, de déterminer de quelle manière il y a lieu de donner suite à une demande concrète. À ce sujet, un accord de coopération au sens de l'article 92bis de la loi spéciale “de réformes institutionnelles” du 8 août 1980 a manifestement déjà été conclu le 16 septembre 2015 au sein du Comité de concertation⁹.

5. La convention prévoit la possibilité pour les autorités compétentes de régler certaines matières de commun accord. Il s'agit notamment des dispositions suivantes de la convention (traductions).

Article 4, paragraphe 2, d), de la convention:

“Lorsque, selon les dispositions du paragraphe 1, une personne physique est un résident des deux États contractants, sa situation est réglée de la manière suivante:

⁹ Un exemplaire non daté et non signé du texte de cet accord de coopération a été transmis au Conseil d'État, section de législation, intitulé “Accord de coopération entre l'État fédéral, la Région flamande, la Région wallonne, la Région de Bruxelles-Capitale, la Communauté flamande et la Communauté germanophone dans le cadre de la directive 2011/16/UE du Conseil du 15 février 2011 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et abrogeant la directive 77/799/CEE et dans le cadre des traités mixtes bilatéraux et multilatéraux entre le Royaume de Belgique et un autre État ou d'autres États qui prévoient la coopération administrative dans le domaine fiscal”. Compte tenu notamment du fait que les parties concernées par l'accord assurent conjointement le financement des frais de personnel et de fonctionnement du bureau central de liaison (article 19 de l'accord), l'accord de coopération ne pourra produire ses effets qu'après que les parlements des différentes parties concernées y auront donné leur assentiment par un acte législatif.

(...)

d) indien hij onderdaan is van beide Staten of van geen van beide, regelen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten de aangelegenheid in onderlinge overeenstemming.”

Artikel 10, paragraaf 3, van het verdrag bevat een bijzondere regeling inzake dividenden indien de uiteindelijk gerechtigde tot de dividenden,

“b) wat Noorwegen betreft:

(...)

(iv) een publiekrechtelijke instelling of een instelling is die volledig of hoofdzakelijk eigendom is van de Regering van Noorwegen, een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, waaromtrent tussen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten op bepaalde tijdstippen overeenstemming is bereikt;

c) wat België betreft:

(...)

(iv) een publiekrechtelijke instelling of een instelling is die volledig of hoofdzakelijk eigendom is van België, een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, waaromtrent tussen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten op bepaalde tijdstippen overeenstemming is bereikt”.

Artikel 24, paragrafen 3 en 4, van het verdrag:

“3. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten trachten moeilijkheden of twijfelpunten die mochten rijzen met betrekking tot de interpretatie of de toepassing van de Overeenkomst in onderlinge overeenstemming op te lossen.

4. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten komen tot overeenstemming omtrent de administratieve maatregelen die voor de uitvoering van de bepalingen van de Overeenkomst nodig zijn, met name omtrent de bewijsstukken die de inwoners van elke overeenkomstsluitende Staat moeten overleggen om in de andere Staat de bij de Overeenkomst bepaalde belastingvrijstellingen of -verminderingen te verkrijgen.”

Deze en andere bepalingen van het verdrag voorzien in de mogelijkheid van toekomstige overeenkomsten tussen de bevoegde autoriteiten. Uit de tekst van het verdrag kan worden opgemaakt dat de onderlinge overeenstemming (“mutual agreement”)¹⁰ niet alleen betrekking kan hebben op concrete toepassingsgevallen of interpretatieproblemen in een concreet geval, maar ook op regelingen met een algemene draagwijdte.

¹⁰ De franse tekst (vertaling) maakt gebruik van verschillende uitdrukkingen om “mutual agreement” weer te geven: “d’un commun accord”, “de commun accord”, of nog “par voie d’accord amiable”.

(...)

d) si cette personne possède la nationalité des deux États ou si elle ne possède la nationalité d’aucun d’eux, les autorités compétentes des États contractants tranchent la question d’un commun accord”.

L’article 10, paragraphe 3, de la convention comporte un dispositif spécial en matière de dividendes si le bénéficiaire final de ceux-ci est,

“b) en ce qui concerne la Norvège:

(...)

(iv) un organisme de droit public ou toute institution détenue entièrement ou principalement par le gouvernement de la Norvège, ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, qui peuvent être agréés périodiquement de commun accord par les autorités compétentes des États contractants;

c) en ce qui concerne la Belgique:

(...)

(iv) un organisme de droit public ou toute institution détenue entièrement ou principalement par la Belgique, ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, qui peuvent être agréés périodiquement de commun accord par les autorités compétentes des États contractants”.

Article 24, paragraphes 3 et 4, de la convention:

“3. Les autorités compétentes des États contractants s’efforcent, par voie d’accord amiable, de résoudre les difficultés ou de dissiper les doutes auxquels peuvent donner lieu l’interprétation ou l’application de la Convention.

4. Les autorités compétentes des États contractants conviennent des mesures administratives nécessaires à l’exécution des dispositions de la Convention et, notamment, des justifications à fournir par les résidents de chaque État contractant pour bénéficier dans l’autre État des exemptions ou réductions d’impôt prévues dans la Convention”.

Ces dispositions et encore d’autres dispositions de la convention prévoient la possibilité d’accords mutuels futurs entre les autorités compétentes. Il peut se déduire du texte de la convention que l’accord mutuel (“mutual agreement”)¹⁰ peut non seulement concerner des cas d’application concrets ou des problèmes d’interprétation dans un cas concret, mais aussi des modalités ayant une portée générale.

¹⁰ Le texte français (traduction) utilise différentes expressions pour traduire “mutual agreement”: “d’un commun accord”, “de commun accord”, ou encore “par voie d’accord amiable”.

In verband met dergelijke overeenkomsten kan worden verwezen naar wat de Raad van State in advies 42.631/AV van 8 mei 2007 heeft opgemerkt:

“Voor zover deze akkoorden alleen maar voorzien in de administratieve en technische uitvoering van een verdrag en ermee slechts beoogd wordt de rechten en verplichtingen die in het verdrag zelf reeds zijn opgenomen uitvoerbaar te maken, zijn deze akkoorden geen nieuwe verdragen, doch louter “executive agreements”. Ze behoeven dan ook niet door de Koning te worden gesloten. De Wetgevende Kamers hoeven er hun instemming niet aan te verlenen.”¹¹

Uit de praktijk blijkt echter ook dat sommige akkoorden wel zelf autonome regelingen inhouden, die nieuwe rechten en verplichtingen met zich brengen voor de overheden of de burgers. In dat geval dienen deze akkoorden als verdragen te worden beschouwd. Op grond van artikel 167, § 2, van de Grondwet zouden ze dan ook in beginsel door de Koning moeten worden gesloten en de Wetgevende Kamers zouden er hun instemming mee dienen te betuigen. Voor zover het gaat om “gemengde verdragen” dienen daarenboven de gemeenschaps- en/of gewestregeringen te worden betrokken bij het sluiten ervan en dienen ook de gemeenschaps- en/of gewestparlementen er hun instemming mee te verlenen.”¹²

Telkens een overeenkomst wordt uitgewerkt, zal derhalve moeten worden nagegaan of het niet om een verdrag gaat. Is dat het geval, dan dient de geëigende procedure voor het sluiten ervan te worden gevolgd en kan de regeling geen gevolg hebben dan nadat het de instemming van de bevoegde parlementaire vergaderingen heeft gekregen. Gelet op artikel 190 van de Grondwet, zal een dergelijke overeenkomst, om verbindend te zijn, moeten worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Voor zover de in het verdrag bepaalde mogelijkheid om overeenkomsten te sluiten aldus op een grondwetsconforme wijze wordt geïnterpreteerd,¹³ en voor zover deze overeenkomsten alleen maar voorzien in de administratieve en technische uitvoering van het verdrag en ermee slechts beoogd wordt de rechten en de verplichtingen die in het verdrag zelf al zijn opgenomen uitvoerbaar te maken, rijzen er geen bezwaren in het licht van artikel 167 van de Grondwet.

Concernant de tels accords, on pourra se référer aux observations que le Conseil d'État a formulées dans son avis 42.631/AG du 8 mai 2007:

“Pour autant que ces accords se limitent à prévoir l'exécution administrative et technique d'un traité et ne visent qu'à permettre l'exécution des droits et obligations qui y figurent, ces accords ne sont pas de nouveaux traités, mais de simple “executive agreements”. Ils ne doivent dès lors pas être conclus par le Roi. Les Chambres législatives ne doivent pas y donner leur assentiment”¹¹.

La pratique révèle cependant également que certains accords comportent bel et bien des réglementations autonomes qui font naître des droits et obligations nouveaux pour les autorités ou les citoyens. Pareils accords doivent dans ces cas être considérés comme des traités. Conformément à l'article 167, § 2, de la Constitution, ils devraient dès lors, en principe, être conclus par le Roi et recevoir l'assentiment des Chambres législatives. S'il s'agit “de traités mixtes”, les gouvernements communautaires et/ou régionaux doivent en outre être associés à leur conclusion et les parlements communautaires et/ou régionaux y donner eux aussi leur assentiment”¹².

Chaque fois qu'un accord mutuel est élaboré, il conviendra par conséquent de vérifier s'il ne s'agit pas d'un traité. Si tel est le cas, il conviendra de suivre la procédure appropriée pour la conclusion de celui-ci et le dispositif ne pourra produire d'effet qu'après avoir reçu l'assentiment de toutes les assemblées parlementaires compétentes. Eu égard à l'article 190 de la Constitution, un tel accord devra être publié au *Moniteur belge* pour être contraignant.

Dans la mesure où la possibilité de conclure des accords mutuels, prévue dans la convention, est interprétée d'une manière conforme à la Constitution¹³ et pour autant que ces accords se limitent à prévoir l'exécution administrative et technique de la convention et ne visent qu'à permettre l'exécution des droits et obligations qui figurent déjà dans la convention proprement dite, elle ne suscite pas d'objection au regard de l'article 167 de la Constitution.

¹¹ Voetnoot van advies 42.631/AV: Zie onder meer J. Masquelin, *Le droit des traités dans l'ordre juridique et dans la pratique diplomatique*, Brussel, 1980, p. 206-208; G. Craenen, *De staatsrechtelijke regeling van aanvaarding en invoering van verdragen in België*, Preadvies VVSRBN, Deventer, 2006, p. 7.

¹² Adv.RvS 42.631/AV van 8 mei 2007 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 9 februari 2009 “houdende instemming met het Raamakkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Franse Republiek betreffende de grensoverschrijdende samenwerking inzake gezondheidszorg, ondertekend te Moeskroen op 30 september 2005”, Parl.St. Senaat 2007-08, nr. 4-912/1, 15.

¹³ Het op een grondwetsconforme wijze interpreteren van het akkoord houdt ook in dat waar in het akkoord melding wordt gemaakt van de bevoegde autoriteiten, het alleen om verordenende bevoegdheid van de Minister van Financiën (niet van een ambtenaar) kan gaan en dan nog voor zover die bevoegdheid betrekking heeft op regels van bijkomstige aard of van beperkt belang.

¹¹ Note de l'avis 42.631/ AG: Voir notamment J. Masquelin, *Le droit des traités dans l'ordre juridique et dans la pratique diplomatique belges*, Bruxelles, 1980, pp. 206-208; G. Craenen, *De staatsrechtelijke regeling van aanvaarding en invoering van verdragen in België*, Preadvies VVSRBN, Deventer, 2006, p. 7.

¹² Avis C.E. 42.631/AG du 8 mai 2007 sur un avant-projet devenu la loi du 9 février 2009 “portant assentiment à l'Accord-cadre entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement de la République française sur la coopération sanitaire transfrontalière, signé à Mouscron le 30 septembre 2005”, Doc. parl., Sénat, 2007-08, n° 4912/1, 15.

¹³ Une interprétation de l'accord conforme à la Constitution implique également que lorsque l'accord fait mention des autorités compétentes, il ne peut s'agir que du pouvoir réglementaire du ministre des Finances (pas d'un fonctionnaire), et il faut encore que ce pouvoir concerne des règles de détail ou d'un intérêt limité.

Indien een overeenkomst echter tot gevolg heeft dat het toepassingsgebied van de regeling zou worden uitgebreid of gevolgen heeft voor de rechten en de plichten van de rechtzoekenden, dan zal de overeenkomst niet kunnen worden beschouwd als een akkoord in vereenvoudigde vorm.

6.1. Artikel 10, paragraaf 3, van het verdrag luidt:

(vertaling) “Niettegenstaande de voorgaande bepalingen van dit artikel worden dividenden niet belast in de overeenkomstsluitende Staat waarvan de vennootschap die de dividenden betaalt inwoner is, indien de uiteindelijk gerechtigde tot de dividenden:

a) een vennootschap is die inwoner is van de andere overeenkomstsluitende Staat en die gedurende een ononderbroken tijdvak van ten minste twaalf maanden aandelen bezit die onmiddellijk ten minste 10 percent vertegenwoordigen van het kapitaal van de vennootschap die de dividenden betaalt;

b) wat Noorwegen betreft:

(i) Noorwegen of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan is;

(ii) de Centrale Bank van Noorwegen is;

(iii) het “*Government Pension Fund Global*” is;

(iv) een publiekrechtelijke instelling of een instelling is die volledig of hoofdzakelijk eigendom is van de Regering van Noorwegen, een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, waaromtrent tussen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten op bepaalde tijdstippen overeenstemming is bereikt;

c) wat België betreft:

(i) België of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan is;

(ii) de Nationale Bank van België is;

(iii) de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij is;

(iv) een publiekrechtelijke instelling of een instelling is die volledig of hoofdzakelijk eigendom is van België, een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, waaromtrent tussen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten op bepaalde tijdstippen overeenstemming is bereikt”.

6.2. Daarover om toelichting verzocht, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De regeling opgenomen in artikel 10 § 3, b) van het nieuw DBV met Noorwegen is inderdaad gunstiger dan de algemene regeling opgenomen in § 2 van hetzelfde artikel aangezien er wordt voorzien in een vrijstelling van heffing in de bronstaat.

Si un accord mutuel a toutefois pour effet d'étendre le champ d'application du régime ou affecte les droits et les obligations des justiciables, la convention ne pourrait alors pas être considérée comme un accord en forme simplifiée.

6.1. L'article 10, paragraphe 3, de la convention dispose:

(traduction) “Nonobstant les dispositions précédentes du présent article, les dividendes ne sont pas imposables dans l'État contractant dont la société qui paie les dividendes est un résident si le bénéficiaire effectif des dividendes est:

a) une société qui est un résident de l'autre État contractant et qui détient, pendant une période ininterrompue d'au moins douze mois, des actions qui représentent directement au moins 10 pour cent du capital de la société qui paie les dividendes;

b) en ce qui concerne la Norvège:

(i) la Norvège ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales;

(ii) la Banque Centrale de Norvège;

(iii) le “*Government Pension Fund Global*”;

(iv) un organisme de droit public ou toute institution détenue entièrement ou principalement par le gouvernement de la Norvège, ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, qui peuvent être agréés périodiquement de commun accord par les autorités compétentes des États contractants;

c) en ce qui concerne la Belgique:

(i) la Belgique ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales;

(ii) la Banque Nationale de Belgique;

(iii) la Société Fédérale de Participations et d'Investissement;

(iv) un organisme de droit public ou toute institution détenue entièrement ou principalement par la Belgique, ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, qui peuvent être agréés périodiquement de commun accord par les autorités compétentes des États contractants”.

6.2. Invité à fournir des précisions à ce sujet, le délégué a déclaré ce qui suit:

“De regeling opgenomen in artikel 10 § 3, b) van het nieuw DBV met Noorwegen is inderdaad gunstiger dan de algemene regeling opgenomen in § 2 van hetzelfde artikel aangezien er wordt voorzien in een vrijstelling van heffing in de bronstaat.

ALGEMENE CONTEXT

De regeling opgenomen in subparagraaf b) is niet opgenomen in het Belgisch standaardverdrag en wordt dus doorgaans niet voorgesteld door België.

Noorwegen was vragende partij om een vrijstelling te bekomen voor het Noors "Government Pension Fund Global". Dit is geen pensioenfonds doch een staatsfonds (investeringsfonds) dat wordt gespijsd door inkomsten afkomstig uit de petroleumsector (de vorige benaming van het fonds was "Petroleum Fund of Norway"). Het fonds is eigendom van de Noorse Regering en wordt ook door de Regering beheerd. Dit fonds staat bekend als het grootste (publiek) investeringsvehikel ter wereld met een beheerd vermogen van meer dan 717 miljard dollar (situatie eind 2014).

De opname van de vrijstelling van bronheffing op dividenden toegekend aan dit fonds was voor Noorwegen een cruciaal element voor het bereiken van een algeheel akkoord. België was bereid hierin mee te gaan aangezien het de Belgische markt veel aantrekkelijker maakt voor dit investeringsfonds. Het niet aanvaarden van de regeling zou België in een concurrentieel nadelige positie brengen aangezien Noorwegen deze regeling in de DBV met nagenoeg alle andere landen heeft opgenomen. Aangezien het Noors fonds in kwestie volledig in handen is van de Noorse Staat is er geen verschil met investeringen die rechtstreeks worden gedaan door de Staat zelf. Om die reden werden de vrijstelling opgenomen in subparagraaf b) uitgebreid met de onderdelen (i), (iii) en (iv). Om redenen van wederkerigheid heeft België aangedrongen om een vrijstelling van Noorse bronheffing te bekomen op dividenden toe te kennen aan de Belgische entiteiten die overeenkomen met hetgeen langs Noorse zijde is opgenomen in subparagraaf b) (cf. subparagraaf c)). Om die reden verschijnt ook de FPIM specifiek in beeld.

met betrekking tot de staatssteun

Het argument van de staatssteun leek ons in deze context niet in beeld te komen aangezien de Belgische staat geen inkomsten derft ten aanzien van de Belgische opgenomen entiteiten. Het is daarentegen de Noorse staat die afziet van een bronheffing. Ingeval van de dividenden toegekend aan de FPIM is het zo dat in de huidige stand van de Noorse interne wetgeving er geen (internrechtelijke) bronheffing wordt toegepast op dividenden toegekend aan buitenlandse vennootschappen. Daarnaast speelt o.i. ook het wederkerigheidsprincipe (cf. de hieronder gemaakte opmerkingen mbt het gelijkheidsbeginsel).

Ondanks het feit dat dergelijke bepalingen in tal van andere internationale fiscale verdragen, waaronder een aantal door België gesloten verdragen, voorkomen, heeft België tot op heden geen weet van aanmeldingen of beschikkingen in het domein van de staatssteun, noch van arresten van het Europees Hof van Justitie.

met betrekking tot het gelijkheidsbeginsel

Zoals hierboven aangegeven is de (Belgische) subparagraaf c van artikel 10 § 3 de spiegelbepaling van de (Noorse)

ALGEMENE CONTEXT

De regeling opgenomen in subparagraaf b) is niet opgenomen in het Belgisch standaardverdrag en wordt dus doorgaans niet voorgesteld door België.

Noorwegen was vragende partij om een vrijstelling te bekomen voor het Noors "Government Pension Fund Global". Dit is geen pensioenfonds doch een staatsfonds (investeringsfonds) dat wordt gespijsd door inkomsten afkomstig uit de petroleumsector (de vorige benaming van het fonds was "Petroleum Fund of Norway"). Het fonds is eigendom van de Noorse regering en wordt ook door de regering beheerd. Dit fonds staat bekend als het grootste (publiek) investeringsvehikel ter wereld met een beheerd vermogen van meer dan 717 miljard dollar (situatie eind 2014).

De opname van de vrijstelling van bronheffing op dividenden toegekend aan dit fonds was voor Noorwegen een cruciaal element voor het bereiken van een algeheel akkoord. België was bereid hierin mee te gaan aangezien het de Belgische markt veel aantrekkelijker maakt voor dit investeringsfonds. Het niet aanvaarden van de regeling zou België in een concurrentieel nadelige positie brengen aangezien Noorwegen deze regeling in de DBV met nagenoeg alle andere landen heeft opgenomen. Aangezien het Noors fonds in kwestie volledig in handen is van de Noorse Staat is er geen verschil met investeringen die rechtstreeks worden gedaan door de Staat zelf. Om die reden werden de vrijstelling opgenomen in subparagraaf b) uitgebreid met de onderdelen (i), (iii) en (iv). Om redenen van wederkerigheid heeft België aangedrongen om een vrijstelling van Noorse bronheffing te bekomen op dividenden toe te kennen aan de Belgische entiteiten die overeenkomen met hetgeen langs Noorse zijde is opgenomen in subparagraaf b) (cf. subparagraaf c)). Om die reden verschijnt ook de FPIM specifiek in beeld.

met betrekking tot de staatssteun

Het argument van de staatssteun leek ons in deze context niet in beeld te komen aangezien de Belgische staat geen inkomsten derft ten aanzien van de Belgische opgenomen entiteiten. Het is daarentegen de Noorse staat die afziet van een bronheffing. Ingeval van de dividenden toegekend aan de FPIM is het zo dat in de huidige stand van de Noorse interne wetgeving er geen (internrechtelijke) bronheffing wordt toegepast op dividenden toegekend aan buitenlandse vennootschappen. Daarnaast speelt o.i. ook het wederkerigheidsprincipe (cf. de hieronder gemaakte opmerkingen mbt het gelijkheidsbeginsel).

Ondanks het feit dat dergelijke bepalingen in tal van andere internationale fiscale verdragen, waaronder een aantal door België gesloten verdragen, voorkomen, heeft België tot op heden geen weet van aanmeldingen of beschikkingen in het domein van de staatssteun, noch van arresten van het Europees Hof van Justitie.

met betrekking tot het gelijkheidsbeginsel

Zoals hierboven aangegeven is de (Belgische) subparagraaf c van artikel 10 § 3 de spiegelbepaling van de (Noorse)

subparagraaf b). Een dubbelbelastingverdrag is net zoals doorgaans alle internationale overeenkomsten gebaseerd op het principe van de wederkerigheid en een evenwichtige verdeling van de heffingsbevoegdheid. Hierdoor wordt bereikt dat entiteiten van gelijke aard, ongeacht of deze gevestigd zijn in Noorwegen of België, niet worden onderworpen aan een bronheffing op dividenden afkomstig van de partnerstaat, en aldus op dat vlak op gelijke wijze worden behandeld. Een totale gelijke behandeling in internationale context is trouwens onmogelijk gezien de verschillen tussen de nationale fiscale rechtstelsels van de partnerstaten (in casu België en Noorwegen). Dit is enkel mogelijk indien men het wederkerigheidsprincipe, wat een fundamenteel principe is in de verdragscontext, op flagrante wijze zou schenden.

Ik verwijs tenslotte naar het Arrest 169/2014 van het Grondwettelijk Hof van 24 november 2014 waarin de schending van het gelijkheidsbeginsel in de context van het dubbelbelastingverdrag met Frankrijk aan bod komt (...)."

6.3. De bijzondere regeling die bepaalde entiteiten aldus genieten, doet vragen rijzen in het licht van het gelijkheidsbeginsel (6.3.1) en van de staatssteunregeling (6.3.2).

6.3.1. Wat het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie betreft, kan worden opgemerkt dat het Grondwettelijk Hof, over een verdrag waarmee door de wetgever reeds instemming was verleend, heeft geoordeeld dat het Hof bij de toetsing aan de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet ermee rekening moet houden dat het niet gaat om een eenzijdige soevereiniteitsakte, maar om een verdragsnorm waartoe België zich ten aanzien van een andere staat volkenrechtelijk heeft verbonden.¹⁴ Dit neemt echter niet weg dat de instemmingswet met een verdrag het voorwerp kan uitmaken van dergelijke toetsing en dat een verschil in behandeling op afdoende wijze moet worden verantwoord. In het door de gemachtigde aangehaalde arrest is het Grondwettelijk Hof ook effectief overgegaan tot het onderzoek van de betrokken verdragsbepaling in het licht van het gelijkheidsbeginsel.¹⁵

In dit geval moet worden vastgesteld dat de loutere verwijzing naar de wederkerigheid van internationale overeenkomsten niet kan volstaan als verantwoording van het betrokken verschil in behandeling. Het gemaakte onderscheid is overigens niet het gevolg van de afbakening van bepaalde categorieën van vennootschappen,¹⁶ maar van het aanwijzen van specifieke begunstigten.

Het verschil in behandeling, dat voortvloeit uit artikel 10, paragraaf 3, van het verdrag, zal verantwoord moeten kunnen worden. Het is raadzaam de memorie van toelichting aan te vullen met een dergelijke verantwoording.

subparagraaf b). Een dubbelbelastingverdrag is net zoals doorgaans alle internationale overeenkomsten gebaseerd op het principe van de wederkerigheid en een evenwichtige verdeling van de heffingsbevoegdheid. Hierdoor wordt bereikt dat entiteiten van gelijke aard, ongeacht of deze gevestigd zijn in Noorwegen of België, niet worden onderworpen aan een bronheffing op dividenden afkomstig van de partnerstaat, en aldus op dat vlak op gelijke wijze worden behandeld. Een totale gelijke behandeling in internationale context is trouwens onmogelijk gezien de verschillen tussen de nationale fiscale rechtstelsels van de partnerstaten (in casu België en Noorwegen). Dit is enkel mogelijk indien men het wederkerigheidsprincipe, wat een fundamenteel principe is in de verdragscontext, op flagrante wijze zou schenden.

Ik verwijs tenslotte naar het Arrest 169/2014 van het Grondwettelijk Hof van 24 november 2014 waarin de schending van het gelijkheidsbeginsel in de context van het dubbelbelastingverdrag met Frankrijk aan bod komt (...)."

6.3. Le régime particulier dont bénéficient ainsi certaines entités soulève des questions au regard du principe d'égalité (6.3.1) et du régime des aides d'État (6.3.2).

6.3.1. En ce qui concerne le principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination, on peut observer qu'au sujet d'une convention à laquelle le législateur avait déjà porté assentiment, la Cour constitutionnelle a jugé que lorsqu'elle exerce un contrôle au regard des articles 10, 11 et 172 de la Constitution, la Cour doit tenir compte de ce qu'il ne s'agit pas d'un acte de souveraineté unilatéral, mais d'une norme conventionnelle par laquelle la Belgique a pris un engagement de droit international à l'égard d'un autre État¹⁴. Il n'en demeure pas moins que la loi portant assentiment à une convention peut faire l'objet d'un tel contrôle et qu'une différence de traitement doit pouvoir être adéquatement justifiée. Dans l'arrêt cité par le délégué, la Cour constitutionnelle a effectivement examiné la disposition conventionnelle concernée au regard du principe d'égalité¹⁵.

En l'occurrence, force est de constater que la simple référence à la réciprocité des conventions internationales ne peut suffire à justifier la différence de traitement concernée. Au demeurant, la distinction opérée ne résulte pas de la détermination de certaines catégories de sociétés¹⁶, mais de la désignation de bénéficiaires spécifiques.

La différence de traitement, qui découle de l'article 10, paragraphe 3, de la convention, devra pouvoir être justifiée. Il est conseillé de compléter l'exposé des motifs par une telle justification.

¹⁴ GwH 27 november 2014, nr. 169/2014, B.9.

¹⁵ GwH 27 november 2014, nr. 169/2014, B.11.

¹⁶ In het arrest nr. 169/2014 van 27 november 2014 diende het Grondwettelijk Hof zich uit te spreken over een verschil in behandeling tussen bepaalde, in algemene termen omschreven categorieën.

¹⁴ C.C., 27 novembre 2014, n° 169/2014, B.9.

¹⁵ C.C., 27 novembre 2014, n° 169/2014, B.11.

¹⁶ Dans l'arrêt n° 169/2014 du 27 novembre 2014, la Cour constitutionnelle devait se prononcer sur une différence de traitement entre certaines catégories, définies en termes généraux.

6.3.2. Wat het staatssteunaspect betreft, lijkt de argumentatie van de gemachtigde niet zonder meer te kunnen overtuigen.

Als staatssteun moeten worden beschouwd, de “steunmaatregelen van de LidStaten van de EG, de EVA-Staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties vervalsen of dreigen te vervalsen, (...) voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de overeenkomstsluitende partijen ongunstig beïnvloedt”.¹⁷

De in artikel 10, paragraaf 3, van het verdrag vervatte regeling kent een economisch voordeel toe, met name de vrijstelling van bronheffing door de Noorse overheid, aan begunstigden die gekwalificeerd moeten worden als ondernemingen in de zin van artikel 61, lid 1, van de EER-overeenkomst, minstens voor wat een gedeelte van hun activiteiten betreft. De regeling heeft ontegensprekelijk een selectief karakter, aangezien het voordeel wordt beperkt tot de in artikel 10, paragraaf 3, opgesomde entiteiten (of bepaalde instellingen waaromtrent de bevoegde autoriteiten in de toekomst overeenstemming bereiken). Bovendien kan door de regeling de vrije mededinging en het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig worden beïnvloed, bijvoorbeeld omdat deze mogelijk tot een gunstigere concurrentiepositie voor de betrokken entiteiten leidt dan andere marktdeelnemers die niet de vrijstelling genieten.

Het argument dat “de Belgische staat geen inkomsten derft ten aanzien van de Belgische opgenomen entiteiten”, omdat het de Noorse Staat is die afziet van een bronheffing, kan niet voetstoots worden aangenomen.

Hoewel de vrijstelling van bronheffing door de Noorse overheid voor bepaalde Belgische entiteiten als dusdanig niet tot een derving van inkomsten in hoofde van de Belgische Staat leidt, moet worden vastgesteld dat ze, zoals de gemachtigde uitdrukkelijk aangeeft, deel uitmaakt van een regeling die steunt op het beginsel van wederkerigheid: de vrijstelling vervat in artikel 10, paragraaf 3, c), is inherent verbonden met de vrijstelling die de Belgische Staat toekent bij artikel 10, paragraaf 3, b), van het verdrag. De vrijstelling door de Noorse overheid is dus gekoppeld aan een voordeel verleend door de Belgische overheid. Onrechtstreeks gaat het dus wel om een maatregel bekostigd met staatsmiddelen.

Het is bijgevolg geenszins vanzelfsprekend dat de betrokken maatregel niet te beschouwen zou zijn als staatssteun.

Ook het argument dat in geval “van de dividenden toegekend aan de FPIM (...) in de huidige stand van de Noorse interne wetgeving er geen (internrechtelijke) bronheffing wordt toegepast op dividenden toegekend aan buitenlandse vennootschappen” is niet van die aard dat het aan de betrokken maatregel het karakter van staatsteun zou kunnen ontnemen voor zover die geldt voor de andere begunstigden.

¹⁷ Artikel 61, lid 1, van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER-overeenkomst).

6.3.2. En ce qui concerne l’aspect relatif aux aides d’État, il ne paraît pas possible de se rallier sans restriction à l’argumentation du délégué.

Doivent être considérées comme des aides d’État “(...) dans la mesure où elles affectent les échanges entre les parties contractantes, les aides accordées par les États membres de la CE ou par les États de l’AELE ou accordées au moyen de ressources d’État, sous quelque forme que ce soit, qui faussent ou qui menacent de fausser la concurrence en favorisant certaines entreprises ou certaines productions”¹⁷.

Le dispositif prévu à l’article 10, paragraphe 3, de la convention procure un avantage économique, à savoir l’exonération de la retenue à la source par l’autorité norvégienne, à des bénéficiaires qui doivent être qualifiés d’entreprises au sens de l’article 61, paragraphe 1, de l’accord EEE, à tout le moins pour ce qui concerne une partie de leurs activités. Le dispositif a incontestablement un caractère sélectif, dès lors que l’avantage est limité aux entités énumérées à l’article 10, paragraphe 3 (ou à certains organismes au sujet desquels les autorités compétentes s’accorderont dans le futur). En outre, le dispositif est susceptible d’affecter la libre concurrence et les échanges entre les États membres, du fait que par exemple il peut favoriser davantage la position concurrentielle des entités concernées que celle d’autres opérateurs économiques qui ne bénéficient pas de l’exonération.

L’argument selon lequel “*de Belgische staat geen inkomsten derft ten aanzien van de Belgische opgenomen entiteiten*” parce que c’est l’État norvégien qui renonce à une taxation à la source ne s’impose pas d’emblée.

Bien que l’exonération de la retenue à la source par l’autorité norvégienne en faveur de certaines entités belges n’entraîne pas en tant que telle de perte de recettes pour l’État belge, force est de constater que, comme l’indique expressément le délégué, elle fait partie intégrante d’un dispositif fondé sur le principe de réciprocité: l’exonération prévue à l’article 10, paragraphe 3, c), est indissolublement liée à l’exonération que consent l’État belge à l’article 10, paragraphe 3, b), de la convention. L’exonération accordée par l’autorité norvégienne est par conséquent liée à un avantage accordé par l’autorité belge. Indirectement, il s’agit donc bien d’une mesure financée par des ressources d’État.

Dès lors, il n’est pas du tout évident que la mesure concernée ne doive pas être considérée comme une aide d’État.

L’argument selon lequel “*van de dividenden toegekend aan de FPIM (...) in de huidige stand van de Noorse interne wetgeving er geen (internrechtelijke) bronheffing wordt toegepast op dividenden toegekend aan buitenlandse vennootschappen*”, n’est pas non plus de nature à enlever à la mesure concernée son caractère d’aide d’État dans la mesure où celle-ci s’applique aux autres bénéficiaires.

¹⁷ Article 61, paragraphe 1, de l’Accord sur l’Espace économique européen (Accord EEE).

Evenmin lijkt in dit geval een beroep te kunnen worden gedaan op een bestaande vrijstellingsregeling.

Mede gelet op de draconische sanctie die dreigt bij een onterechte nietaangemelde, verdient het aanbeveling om de maatregel vooraf aan te melden met toepassing van artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).¹⁸ Niet-aangemelde staatssteun is immers per se onwettig (zelfs indien ze verenigbaar verklaard zou kunnen worden indien ze correct werd aangemeld),¹⁹ en die onwettigheid moet door elke rechter, desnoods ambtshalve, worden opgeworpen,²⁰ zonder dat de begunstigden van de steun zich op gewekt vertrouwen kunnen beroepen om de terugbetaling van de steun (met interest) te verhinderen.²¹ De nationale rechter – in België ook het Grondwettelijk Hof –²² is bevoegd om vast te stellen of een maatregel als nieuwe staatssteun moet worden aangemerkt en of, indien dat het geval is, die maatregel bij de Commissie moest worden aangemeld alvorens tot uitvoering te worden gebracht.²³

ONDERZOEK VAN DE TEKST VAN HET VERDRAG

7. In artikel 3, paragraaf 2, van het verdrag wordt in de Nederlandse vertaling melding gemaakt van “andere rechtsgebieden van die Staat”. Daarmee wordt kennelijk niet gerefereerd aan de rechtsordes van de deelgebieden, maar aan de andere rechtstakken, naast het belastingrecht. Het is derhalve raadzaam om in die vertaling in plaats van de term “rechtsgebied” de term “rechtstak” te gebruiken.

De griffier,

Greet VERBERCKMOES

De voorzitter,

Jo BAERT

¹⁸ Artikel 62, lid 1, a), van de EER-overeenkomst bepaalt dat het onderzoek van de staatssteunregelingen wordt uitgevoerd “wat de Lid-Staten van de EG betreft, door de Commissie van de EG overeenkomstig de in artikel 93 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap vastgestelde regels” (lees: artikel 108 van het VWEU).

¹⁹ HvJ 8 december 2011, C-275/10, Residex Capital IV, punt 28, met verwijzing naar arresten van 21 november 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires en Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C354/90, punt 17, en 27 oktober 2005, Distribution Casino France e.a., C266/04C270/04, C276/04 en C321/04-C325/04, punt 30.

²⁰ HvJ 18 juli 2007, C-119/05, Lucchini, punt 61.

²¹ HvJ 20 maart 1997, C-24/95, Alcan. Zie ook: N. De Vos, “De rol van het Europese en het Belgische vertrouwensbeginsel bij de terugvordering van Europese subsidies en staatssteun”, RW 2012-13, p. 130-131, nrs. 26 en 30; K. Lenaerts en P. Van Nuffel, *European Union Law, Sweet & Maxwell*, 2011, p. 377, nr. 11-026.

²² GwH 7 november 2013, nr. 145/2013, B.2.2.

²³ GwH 6 april 2011, nr. 50/2011, B.12.3.1 tot B.12.3.4.

Il ne paraît pas non plus possible d’invoquer en l’espèce un régime d’exonération existant.

Eu égard notamment à la sanction draconienne qui peut être encourue en cas de défaut de notification injustifié, il est recommandé de notifier préalablement la mesure en application de l’article 108, paragraphe 3, du Traité sur le fonctionnement de l’Union européenne (TFUE)¹⁸. En effet, une aide d’État non notifiée est tout à fait illégale (même si elle pourrait être déclarée compatible si elle était correctement notifiée)¹⁹, et cette illégalité doit être soulevée, au besoin d’office, par chaque juge²⁰, sans que les bénéficiaires de l’aide puissent se prévaloir de la confiance suscitée pour empêcher son remboursement (avec intérêts)²¹. Le juge national – en Belgique également la Cour constitutionnelle²² – est compétent pour établir si une mesure doit être qualifiée d’aide d’État nouvelle et si, dans l’affirmative, celle-ci devait être notifiée à la Commission avant d’être mise à exécution²³.

EXAMEN DU TEXTE DE LA CONVENTION

7. Dans la traduction en néerlandais de l’article 3, paragraphe 2, de la convention, il est fait mention de “*andere rechtsgebieden van die Staat*”. Ces termes ne font manifestement pas référence aux ordres juridiques des entités fédérées mais aux branches du droit autres que le droit fiscal. Il est dès lors conseillé de faire usage du terme “*rechtstak*” plutôt que “*rechtsgebied*” dans la traduction.

Le greffier,

Greet VERBERCKMOES

Le président,

Jo BAERT

¹⁸ L’article 62, paragraphe 1, a), de l’Accord EEE dispose que l’examen des régimes d’aides d’État est effectué “s’il s’agit des États membres de la CE, par la Commission des CE, conformément à l’article 93 du traité instituant la Communauté économique européenne” (lire: l’article 108 du TFUE).

¹⁹ C.J.U.E., 8 décembre 2011, C-275/10, Residex Capital IV, point 28, avec référence à des arrêts du 21 novembre 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires et Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C-354/90, point 17, et du 27 octobre 2005, Distribution Casino France e.a., C266/04C270/04, C276/04 et C321/04C325/04, point 30.

²⁰ C.J.U.E., 18 juillet 2007, C-119/05, Lucchini, point 61.

²¹ C.J.U.E., 20 mars 1997, C-24/95, Alcan. Voir également: N. De Vos, “De rol van het Europese en het Belgische vertrouwensbeginsel bij de terugvordering van Europese subsidies en staatssteun”, RW 2012-13, pp. 130-131, nos 26 et 30; K. Lenaerts et P. Van Nuffel, *European Union Law, Sweet & Maxwell*, 2011, p. 377, n° 11-026.

²² C.C., 7 novembre 2013, n° 145/2013, B.2.2.

²³ C.C., 6 avril 2011, n° 50/2011, B.12.3.1 à B.12.3.4.

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

*Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
Onze Groet*

Op de voordracht van de minister van Buitenlandse Zaken en van de minister van Financiën,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Financiën zijn ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

Artikel1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting, en het Protocol, ondertekend te Oslo op 23 april 2014, zullen volkomen gevolg hebben.

Gegeven te Brussel, 22 juni 2016

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Buitenlandse Zaken,

Didier REYNERS

De minister van Financiën,

Johan VAN OVERTVELDT

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

*À tous, présents et à venir,
SALUT*

Sur la proposition du Ministre des Affaires étrangères et du Ministre des Finances,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Le ministre des Affaires étrangères et le ministre des Finances sont chargés de présenter, en Notre nom, à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

La Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Norvège tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à prévenir la fraude fiscale, et le Protocole, signés à Oslo le 23 avril 2014, sortiront leur plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 22 juin 2016

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le ministre des Affaires étrangères,

Didier REYNERS

Le ministre des Finances,

Johan VAN OVERTVELDT

BIJLAGEN

ANNEXES

CONVENTION
BETWEEN
THE KINGDOM OF BELGIUM
AND
THE KINGDOM OF NORWAY
FOR THE AVOIDANCE OF DOUBLE TAXATION
WITH RESPECT TO TAXES ON INCOME
AND FOR THE PREVENTION OF FISCAL EVASION

**CONVENTION
BETWEEN
THE KINGDOM OF BELGIUM
AND
THE KINGDOM OF NORWAY
FOR THE AVOIDANCE OF DOUBLE TAXATION
WITH RESPECT TO TAXES ON INCOME
AND FOR THE PREVENTION OF FISCAL EVASION**

**THE KINGDOM OF BELGIUM,
THE FLEMISH COMMUNITY,
THE FRENCH COMMUNITY,
THE GERMAN-SPEAKING COMMUNITY,
THE FLEMISH REGION,
THE WALLOON REGION,
and THE BRUSSELS-CAPITAL REGION,
on the one hand,**

AND

**THE KINGDOM OF NORWAY,
on the other hand,**

DESIRING to conclude a Convention for the avoidance of double taxation with respect to taxes on income and for the prevention of fiscal evasion,

HAVE AGREED as follows:

Article 1 Persons Covered

This Convention shall apply to persons who are residents of one or both of the Contracting States.

Article 2 Taxes Covered

1. This Convention shall apply to taxes on income imposed on behalf of a Contracting State or of its political subdivisions or local authorities, irrespective of the manner in which they are levied.
2. There shall be regarded as taxes on income all taxes imposed on total income, or on elements of income, including taxes on gains from the alienation of movable or immovable property, taxes on the total amounts of wages or salaries paid by enterprises, as well as taxes on capital appreciation.
3. The existing taxes to which the Convention shall apply are in particular:
 - a) in the case of Norway:
 - (i) the national tax on income;
 - (ii) the county municipal tax on income;
 - (iii) the municipal tax on income;
 - (iv) the national tax relating to income from the exploration for and the exploitation of submarine petroleum resources and activities and work relating thereto, including pipeline transport of petroleum produced; and
 - (v) the national tax on remuneration to non-resident artistes;

(hereinafter referred to as “Norwegian tax”);
 - b) in the case of Belgium:
 - (i) the individual income tax;
 - (ii) the corporate income tax;
 - (iii) the income tax on legal entities;
 - (iv) the income tax on non-residents;

including the prepayments and the surcharges on these taxes and prepayments,

(hereinafter referred to as “Belgian tax”).
4. The Convention shall apply also to any identical or substantially similar taxes that are imposed after the date of signature of the Convention in addition to, or in place of, the existing taxes. The competent authorities of the Contracting States shall notify each other of any significant changes that have been made in their taxation laws.

Article 3 General Definitions

1. For the purposes of this Convention, unless the context otherwise requires:
 - a) the term “Norway” means the Kingdom of Norway, and includes the land territory, internal waters, the territorial sea and the area beyond the territorial sea where the Kingdom of Norway, according to Norwegian legislation and in accordance with international law, may exercise her rights with respect to the seabed and subsoil and their natural resources; the term does not comprise Svalbard, Jan Mayen and the Norwegian dependencies (“biland”);
 - b) the term “Belgium” means the Kingdom of Belgium; used in a geographical sense, it means the territory of the Kingdom of Belgium, including the territorial sea and any other area in the sea and in the air within which the Kingdom of Belgium, in accordance with international law, exercises sovereign rights or its jurisdiction;
 - c) the terms “a Contracting State” and “the other Contracting State” mean Norway or Belgium as the context requires;
 - d) the term “person” includes an individual, a company and any other body of persons;
 - e) the term “company” means any body corporate or any entity that is treated as a body corporate for tax purposes;
 - f) the term “enterprise” applies to the carrying on of any business;
 - g) the terms “enterprise of a Contracting State” and “enterprise of the other Contracting State” mean respectively an enterprise carried on by a resident of a Contracting State and an enterprise carried on by a resident of the other Contracting State;
 - h) the term “international traffic” means any transport by a ship or aircraft, except when the ship or aircraft is operated solely between places in a Contracting State;
 - i) the term “competent authority” means:
 - (i) in Norway, the Minister of Finance or the Minister’s authorised representative;
 - (ii) in Belgium, as the case may be, the Minister of Finance of the federal Government and/or of the Government of a Region and/or of a Community, or his authorised representative;
 - j) the term “national”, in relation to a Contracting State, means:
 - (i) any individual possessing the nationality or citizenship of that Contracting State; and
 - (ii) any legal person, partnership or association deriving its status as such from the laws in force in that Contracting State;

- k) the term “business” includes the performance of professional services and of other activities of an independent character.
 - l) the term “pension fund” means any person established in a Contracting State that administers pension schemes or provides retirement benefits provided it is either:
 - (i) in the case of Belgium, a pension fund supervised by the Financial Services and Markets Authority (FSMA) or by the National Bank of Belgium; or
 - (ii) in the case of Norway, a pension scheme (“pensjonskasse”) supervised by the Financial Supervisory Authority of Norway.
2. As regards the application of the Convention at any time by a Contracting State, any term not defined therein shall, unless the context otherwise requires, have the meaning that it has at that time under the law of that State for the purposes of the taxes to which the Convention applies, any meaning under the applicable tax laws of that State prevailing over a meaning given to the term under other laws of that State.

Article 4

Resident

1. For the purposes of this Convention, the term “resident of a Contracting State” means any person who, under the laws of that State, is liable to tax therein by reason of his domicile, residence, place of management or any other criterion of a similar nature, and also includes that State and any political subdivision or local authority thereof. This term, however, does not include any person who is liable to tax in that State in respect only of income from sources in that State.
2. Where by reason of the provisions of paragraph 1 an individual is a resident of both Contracting States, then his status shall be determined as follows:
 - a) he shall be deemed to be a resident only of the State in which he has a permanent home available to him; if he has a permanent home available to him in both States, he shall be deemed to be a resident only of the State with which his personal and economic relations are closer (centre of vital interests);
 - b) if the State in which he has his centre of vital interests cannot be determined, or if he has not a permanent home available to him in either State, he shall be deemed to be a resident only of the State in which he has an habitual abode;
 - c) if he has an habitual abode in both States or in neither of them, he shall be deemed to be a resident only of the State of which he is a national;
 - d) if he is a national of both States or of neither of them, the competent authorities of the Contracting States shall settle the question by mutual agreement.
3. Where by reason of the provisions of paragraph 1 a person other than an individual is a resident of both Contracting States, then it shall be deemed to be a resident only of the State in which its place of effective management is situated.

Article 5

Permanent Establishment

1. For the purposes of this Convention, the term “permanent establishment” means a fixed place of business through which the business of an enterprise is wholly or partly carried on.
2. The term “permanent establishment” includes especially:
 - a) a place of management;
 - b) a branch;
 - c) an office;
 - d) a factory;
 - e) a workshop, and
 - f) a mine, an oil or gas well, a quarry or any other place of extraction of natural resources.
3. A building site or construction or installation project constitutes a permanent establishment only if it lasts more than twelve months.
4. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1, 2 and 3, where an enterprise of a Contracting State performs services in the other Contracting State
 - a) through an individual who is present in that other State for a period or periods exceeding in the aggregate 183 days in any twelve month period, and more than 50 per cent of the gross revenues attributable to active business activities of the enterprise during this period or periods are derived from the services performed in that other State through that individual, or
 - b) for a period or periods exceeding in the aggregate 183 days in any twelve month period, and these services are performed for the same project or connected projects through one or more individuals who are present and performing such services in that other State

the activities carried on in that other State in performing these services shall be deemed to be carried on through a permanent establishment of the enterprise situated in that other State, unless these services are limited to those mentioned in paragraph 5 which, if performed through a fixed place of business, would not make this fixed place of business a permanent establishment under the provisions of that paragraph. For the purposes of this paragraph, services performed by an individual on behalf of one enterprise shall not be considered to be performed by another enterprise through that individual unless that other enterprise supervises, directs or controls the manner in which these services are performed by the individual.
5. Notwithstanding the preceding provisions of this Article, the term “permanent establishment” shall be deemed not to include:
 - a) the use of facilities solely for the purpose of storage, display or delivery of goods or merchandise belonging to the enterprise;
 - b) the maintenance of a stock of goods or merchandise belonging to the enterprise solely for the purpose of storage, display or delivery;

- c) the maintenance of a stock of goods or merchandise belonging to the enterprise solely for the purpose of processing by another enterprise;
 - d) the maintenance of a fixed place of business solely for the purpose of purchasing goods or merchandise or of collecting information, for the enterprise;
 - e) the maintenance of a fixed place of business solely for the purpose of carrying on, for the enterprise, any other activity of a preparatory or auxiliary character;
 - f) the maintenance of a fixed place of business solely for any combination of activities mentioned in subparagraphs a) to e), provided that the overall activity of the fixed place of business resulting from this combination is of a preparatory or auxiliary character.
6. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2, where a person – other than an agent of an independent status to whom paragraph 7 applies – is acting on behalf of an enterprise and has, and habitually exercises, in a Contracting State an authority to conclude contracts in the name of the enterprise, that enterprise shall be deemed to have a permanent establishment in that State in respect of any activities which that person undertakes for the enterprise, unless the activities of such person are limited to those mentioned in paragraph 5 which, if exercised through a fixed place of business, would not make this fixed place of business a permanent establishment under the provisions of that paragraph.
 7. An enterprise shall not be deemed to have a permanent establishment in a Contracting State merely because it carries on business in that State through a broker, general commission agent or any other agent of an independent status, provided that such persons are acting in the ordinary course of their business.
 8. The fact that a company which is a resident of a Contracting State controls or is controlled by a company which is a resident of the other Contracting State, or which carries on business in that other State (whether through a permanent establishment or otherwise), shall not of itself constitute either company a permanent establishment of the other.

Article 6

Income from Immovable Property

1. Income derived by a resident of a Contracting State from immovable property (including income from agriculture or forestry) situated in the other Contracting State may be taxed in that other State.
2. The term “immovable property” shall have the meaning which it has under the law of the Contracting State in which the property in question is situated. The term shall in any case include property accessory to immovable property (including livestock and equipment used in agriculture and forestry), rights to which the provisions of general law respecting landed property apply, usufruct of immovable property and rights to variable or fixed payments as consideration for the working of, or the right to work, mineral deposits, sources and other natural resources; ships and aircraft shall not be regarded as immovable property.
3. The provisions of paragraph 1 shall apply to income derived from the direct use, letting, or use in any other form of immovable property.

4. The provisions of paragraphs 1 and 3 shall also apply to the income from immovable property of an enterprise.

Article 7 Business Profits

1. Profits of an enterprise of a Contracting State shall be taxable only in that State unless the enterprise carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein. If the enterprise carries on business as aforesaid, the profits that are attributable to the permanent establishment in accordance with the provisions of paragraph 2 may be taxed in that other State.
2. For the purposes of this Article and Article 22, the profits that are attributable in each Contracting State to the permanent establishment referred to in paragraph 1 are the profits it might be expected to make, in particular in its dealings with other parts of the enterprise, if it were a separate and independent enterprise engaged in the same or similar activities under the same or similar conditions, taking into account the functions performed, assets used and risks assumed by the enterprise through the permanent establishment and through the other parts of the enterprise.
3. Where, in accordance with paragraph 2, a Contracting State adjusts the profits that are attributable to a permanent establishment of an enterprise of one of the Contracting States and taxes accordingly profits of the enterprise that have been charged to tax in the other State, the other State shall, to the extent necessary to eliminate double taxation on these profits, make an appropriate adjustment to the amount of the tax charged on those profits. In determining such adjustment, the competent authorities of the Contracting States shall if necessary consult each other.
4. Where profits include items of income which are dealt with separately in other Articles of this Convention, then the provisions of those Articles shall not be affected by the provisions of this Article.

Article 8 Shipping, Air Transport and Containers

1. Profits of an enterprise of a Contracting State from the operation of ships or aircraft in international traffic shall be taxable only in that State.
2. For the purpose of this Article, profits from the operation of ships or aircraft in international traffic shall include in particular:
 - a) profits from the leasing of ships or aircraft engaged in international traffic on charter fully equipped, manned and supplied;
 - b) profits from the leasing of ships or aircraft on a bare boat charter basis if such leasing activity is an ancillary activity for the enterprise engaged in international traffic;
 - c) profits from the leasing of containers if such leasing activity is an ancillary activity for the enterprise engaged in international traffic.

3. The provisions of paragraph 1 shall also apply to profits from the participation in a pool, a joint business or an international operating agency.
4. The provisions of paragraphs 1, 2 and 3 shall apply to profits derived by the joint Norwegian, Danish and Swedish air transport consortium Scandinavian Airlines System (SAS), but only insofar as profits derived by SAS Scandinavian Airlines Norge AS, the Norwegian partner of the Scandinavian Airlines System (SAS), are in proportion to its share in that organisation.

Article 9 **Associated Enterprises**

1. Where
 - a) an enterprise of a Contracting State participates directly or indirectly in the management, control or capital of an enterprise of the other Contracting State, or
 - b) the same persons participate directly or indirectly in the management, control or capital of an enterprise of a Contracting State and an enterprise of the other Contracting State,

and in either case conditions are made or imposed between the two enterprises in their commercial or financial relations which differ from those which would be made between independent enterprises, then any profits which would, but for those conditions, have accrued to one of the enterprises, but, by reason of those conditions, have not so accrued, may be included in the profits of that enterprise and taxed accordingly.

2. Where a Contracting State includes in the profits of an enterprise of that State – and taxes accordingly – profits on which an enterprise of the other Contracting State has been charged to tax in that other State and the profits so included are profits which would have accrued to the enterprise of the first-mentioned State if the conditions made between the two enterprises had been those which would have been made between independent enterprises, then that other State shall make an appropriate adjustment to the amount of the tax charged therein on those profits, if that State considers the adjustment justified. In determining such adjustment, due regard shall be had to the other provisions of this Convention and the competent authorities of the Contracting States shall if necessary consult each other.
3. The provisions of paragraph 2 shall not apply in cases where one or more transactions leading to an adjustment of profits in accordance with paragraph 1 are regarded as fraudulent according to an administrative or judicial decision.

Article 10 **Dividends**

1. Dividends paid by a company which is a resident of a Contracting State to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. However, such dividends may also be taxed in the Contracting State of which the company paying the dividends is a resident and according to the laws of that State, but if the beneficial owner of the dividends is a resident of the other Contracting State, the tax so charged shall not exceed:
 - a) 5 per cent of the gross amount of the dividends if the beneficial owner is a pension fund, provided that the shares or other rights in respect of which such dividends are paid are held for the purpose of an activity mentioned under paragraph 1, I) of Article 3;
 - b) 15 per cent of the gross amount of the dividends in all other cases.
3. Notwithstanding the preceding provisions of this Article, dividends shall not be taxed in the Contracting State of which the company paying the dividends is a resident if the beneficial owner of the dividends is:
 - a) a company which is a resident of the other Contracting State and which holds, for an uninterrupted period of at least twelve months, shares representing directly at least 10 per cent of the capital of the company paying the dividends;
 - b) in the case of Norway:
 - (i) Norway or a political subdivision or local authority thereof;
 - (ii) the Central Bank of Norway;
 - (iii) the Government Pension Fund Global;
 - (iv) a statutory body or any institution wholly or mainly owned by the Government of Norway, a political subdivision or local authority thereof, as may be agreed from time to time between the competent authorities of the Contracting States;
 - c) in the case of Belgium:
 - (i) Belgium or a political subdivision or local authority thereof;
 - (ii) the National Bank of Belgium;
 - (iii) the Federal Holding and Investment Company;
 - (iv) a statutory body or any institution wholly or mainly owned by Belgium, a political subdivision or local authority thereof, as may be agreed from time to time between the competent authorities of the Contracting States.
4. Paragraphs 2 and 3 shall not affect the taxation of the company in respect of the profits out of which the dividends are paid.
5. The term “dividends” as used in this Article means income from shares, “jouissance” shares or “jouissance” rights, mining shares, founders’ shares or other rights, not being debt-claims, participating in profits, as well as income paid in the form of interest which is subjected to the same taxation treatment as income from shares by the tax legislation of the State of which the paying company is a resident.
6. The provisions of paragraphs 1, 2 and 3, a) shall not apply if the beneficial owner of the dividends, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State of which the company paying the dividends is a resident through a permanent establishment situated therein and the holding in respect of which the dividends are paid is effectively connected with such permanent establishment. In such case the provisions of Article 7 shall apply.

7. Where a company which is a resident of a Contracting State derives profits or income from the other Contracting State, that other State may not impose any tax on the dividends paid by the company, except insofar as such dividends are paid to a resident of that other State or insofar as the holding in respect of which the dividends are paid is effectively connected with a permanent establishment situated in that other State, nor subject the company's undistributed profits to a tax on the company's undistributed profits, even if the dividends paid or the undistributed profits consist wholly or partly of profits or income arising in such other State.
8. No relief shall be available under this Article if it was the main purpose or one of the main purposes of any person concerned with the creation or assignment of the shares or other rights in respect of which the dividend is paid to take advantage of this Article by means of that creation or assignment.

Article 11

Interest

1. Interest arising in a Contracting State and paid to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.
2. However, such interest may also be taxed in the Contracting State in which it arises and according to the laws of that State, but if the beneficial owner of the interest is a resident of the other Contracting State, the tax so charged shall not exceed 10 per cent of the gross amount of the interest.
3. Notwithstanding the provisions of paragraph 2, interest shall be exempted from tax in the Contracting State in which it arises if it is:
 - a) interest beneficially owned by a Contracting State, a political subdivision or a local authority thereof or by an instrumentality of that State, political subdivision or local authority;
 - b) interest paid by a purchaser to a seller in connection with a commercial credit resulting from deferred payments for goods, merchandise, equipment or services;
 - c) interest paid in respect of loans of any nature granted by a banking enterprise, except where such loans are represented by bearer instruments;
 - d) interest paid in respect of a credit or loan of any nature granted or extended by an enterprise to another enterprise;
 - e) interest paid to a pension fund, provided that the debt-claim in respect of which such interest is paid is held for the purpose of an activity mentioned under Article 3, paragraph 1, l).
4. The term "interest" as used in this Article means income from debt-claims of every kind, whether or not secured by mortgage, and in particular, income from government securities and income from bonds or debentures, including premiums and prizes attaching to such securities, bonds or debentures. However, the term "interest" shall not include for the purpose of this Article penalty charges for late payment or interest regarded as dividends under paragraph 5 of Article 10.

5. The provisions of paragraphs 1, 2 and 3 shall not apply if the beneficial owner of the interest, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State in which the interest arises through a permanent establishment situated therein and the debt-claim in respect of which the interest is paid is effectively connected with such permanent establishment. In such case the provisions of Article 7 shall apply.
6. Interest shall be deemed to arise in a Contracting State when the payer is a resident of that State. Where, however, the person paying the interest, whether he is a resident of a Contracting State or not, has in a Contracting State a permanent establishment in connection with which the indebtedness on which the interest is paid was incurred, and such interest is borne by such permanent establishment, then such interest shall be deemed to arise in the State in which the permanent establishment is situated.
7. Where, by reason of a special relationship between the payer and the beneficial owner or between both of them and some other person, the amount of the interest, having regard to the debt-claim for which it is paid, exceeds the amount which would have been agreed upon by the payer and the beneficial owner in the absence of such relationship, the provisions of this Article shall apply only to the last-mentioned amount. In such case, the excess part of the payments shall remain taxable according to the laws of each Contracting State, due regard being had to the other provisions of this Convention.
8. No relief shall be available under this Article if it was the main purpose or one of the main purposes of any person concerned with the creation or assignment of the debt-claim in respect of which the interest is paid to take advantage of this Article by means of that creation or assignment.

Article 12

Royalties

1. Royalties arising in a Contracting State and beneficially owned by a resident of the other Contracting State shall be taxable only in that other State.
2. The term “royalties” as used in this Article means payments of any kind received as a consideration for the use of, or the right to use, any copyright of literary, artistic or scientific work including cinematograph films and films or tapes for television or radio broadcasting, any patent, trade mark, design or model, plan, secret formula or process, or for information concerning industrial, commercial or scientific experience.
3. The provisions of paragraph 1 shall not apply if the beneficial owner of the royalties, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State in which the royalties arise through a permanent establishment situated therein and the right or property in respect of which the royalties are paid is effectively connected with such permanent establishment. In such case the provisions of Article 7 shall apply.
4. Where, by reason of a special relationship between the payer and the beneficial owner or between both of them and some other person, the amount of the royalties, having regard to the use, right or information for which they are paid, exceeds the amount which would have been agreed upon by the payer and the beneficial owner in the absence of such relationship, the provisions of this Article shall apply only to the last-mentioned amount. In such case, the excess part of the payments shall remain taxable according to the laws of each Contracting State, due regard being had to the other provisions of this Convention.

5. No relief shall be available under this Article if it was the main purpose or one of the main purposes of any person concerned with the creation or assignment of the rights in respect of which the royalties are paid to take advantage of this Article by means of that creation or assignment.

Article 13 **Capital Gains**

1. Gains derived by a resident of a Contracting State from the alienation of immovable property referred to in Article 6 and situated in the other Contracting State may be taxed in that other State.
2. Gains from the alienation of movable property forming part of the business property of a permanent establishment which an enterprise of a Contracting State has in the other Contracting State, including such gains from the alienation of such a permanent establishment (alone or with the whole enterprise), may be taxed in that other State.
3. Gains derived by an enterprise of a Contracting State from the alienation of ships or aircraft operated in international traffic or movable property pertaining to the operation of such ships or aircraft, shall be taxable only in that State.
4. Gains from the alienation of any property other than that referred to in the preceding paragraphs, shall be taxable only in the Contracting State of which the alienator is a resident.

Such gains may also be taxed in the other Contracting State to the extent they are not subject to tax in the first-mentioned State. However, this last provision shall apply only in the case of an individual who has been a resident of that other Contracting State at any time during the five taxable periods immediately preceding the year in which the alienation took place, and only to that part of the gain which relates to the period before that individual last became a resident of the first-mentioned State.

Article 14 **Income from Employment**

1. Subject to the provisions of Articles 15, 17 and 18, salaries, wages and other similar remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment shall be taxable only in that State unless the employment is exercised in the other Contracting State. If the employment is so exercised, such remuneration as is derived therefrom may be taxed in that other State.
2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment exercised in the other Contracting State shall be taxable only in the first-mentioned State if:
 - a) the recipient is present in the other State for a period or periods not exceeding in the aggregate 183 days in any twelve month period commencing or ending in the taxable period concerned, and

- b) the remuneration is paid by, or on behalf of, an employer who is not a resident of the other State, and
 - c) the remuneration is not borne by a permanent establishment which the employer has in the other State.
- 3. Paragraph 2 of this Article shall not apply to remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment exercised in the other Contracting State and paid by, or on behalf of, an employer who is not a resident of that other State if:
 - a) the recipient renders services in the course of that employment to a person other than the employer and that person, directly or indirectly, supervises, directs or controls the manner in which those services are performed, and
 - b) those services constitute an integral part of the business activities carried on by that person.
- 4. Notwithstanding the preceding provisions of this Article, remuneration derived in respect of an employment exercised aboard a ship or aircraft operated in international traffic by an enterprise of a Contracting State may be taxed in that State.

Article 15 **Directors' Fees**

1. Directors' fees and other similar payments derived by a resident of a Contracting State in his capacity as a member of the board of directors or of a similar organ of a company which is a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

The preceding provision shall also apply to payments derived in respect of the discharge of functions which, under the laws of the Contracting State of which the company is a resident, are regarded as functions of a similar nature as those exercised by a person referred to in the said provision.

2. Remuneration derived by a person referred to in paragraph 1 from a company which is a resident of a Contracting State in respect of the discharge of day-to-day functions of a managerial or technical, commercial or financial nature and remuneration received by a resident of a Contracting State in respect of his day-to-day activity as a partner of a company, other than a company with share capital, which is a resident of a Contracting State, shall be taxable in accordance with the provisions of Article 14, as if such remuneration were remuneration derived by an employee in respect of an employment and as if references to the "employer" were references to the company.

Article 16 **Artistes and Sportsmen**

1. Notwithstanding the provisions of Articles 7 and 14, income derived by a resident of a Contracting State as an entertainer, such as a theatre, motion picture, radio or television artiste, or a musician, or as a sportsman, from his personal activities as such exercised in the other Contracting State, may be taxed in that other State.

2. Where income in respect of personal activities exercised by an entertainer or a sportsman in his capacity as such accrues not to the entertainer or sportsman himself but to another person, that income may, notwithstanding the provisions of Articles 7 and 14, be taxed in the Contracting State in which the activities of the entertainer or sportsman are exercised.
3. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not apply to income derived from activities performed in a Contracting State by entertainers if the visit to that State is substantially supported by public funds of the other Contracting State or a political subdivision or a local authority thereof.

Article 17

Pensions and Social Security Payments

Subject to the provisions of paragraph 2 of Article 18, pensions, other similar remuneration and social security payments, paid to a resident of a Contracting State shall be taxable only in that State. However such pensions, other similar remuneration and social security payments may also be taxed in the other Contracting State if they arise in that State.

Article 18

Government Service

1.
 - a) Salaries, wages and other similar remuneration paid by a Contracting State or a political subdivision or a local authority thereof to an individual in respect of services rendered to that State or subdivision or authority shall be taxable only in that State.
 - b) However, such salaries, wages and other similar remuneration shall be taxable only in the other Contracting State if the services are rendered in that State and the individual is a resident of that State who:
 - (i) is a national of that State; or
 - (ii) did not become a resident of that State solely for the purpose of rendering the services.
2.
 - a) Notwithstanding the provisions of paragraph 1, pensions and other similar remuneration paid by, or out of funds created by, a Contracting State or a political subdivision or a local authority thereof to an individual in respect of services rendered to that State or subdivision or authority shall be taxable only in that State.
 - b) However, such pension and other similar remuneration shall be taxable only in the other Contracting State if the individual is a resident of, and a national of, that State.
3. The provisions of Articles 14, 15, 16 and 17 shall apply to salaries, wages, pensions and other similar remuneration in respect of services rendered in connection with a business carried on by a Contracting State or a political subdivision or a local authority thereof.

Article 19

Students

Payments which a student or business apprentice who is or was immediately before visiting a Contracting State a resident of the other Contracting State and who is present in the first-mentioned State solely for the purpose of his education or training receives for the purpose of his maintenance, education or training shall not be taxed in that State, provided that such payments arise from sources outside that State.

Article 20

Offshore Activities

1. The provisions of this Article shall apply notwithstanding any other provision of this Convention.
2. A person who is a resident of a Contracting State and carries on activities offshore in the other Contracting State in connection with the exploration or exploitation of the seabed or subsoil or their natural resources situated in that other State shall, subject to paragraphs 3 and 4 of this Article, be deemed in relation to those activities to be carrying on business in that other State through a permanent establishment situated therein.
3. The provisions of paragraph 2 and sub-paragraph b) of paragraph 5 shall not apply where the activities are carried on for a period or periods not exceeding 30 days in the aggregate in any twelve months period commencing or ending in the taxable period concerned. However, for the purposes of this paragraph:
 - a) activities carried on by an enterprise associated with another enterprise shall be regarded as carried on by the enterprise with which it is associated if the activities in question are substantially the same as those carried on by the last-mentioned enterprise;
 - b) two enterprises shall be deemed to be associated if:
 - (i) an enterprise of a Contracting State participates directly or indirectly in the management, control or capital of an enterprise of the other Contracting State, or
 - (ii) the same person or persons participate directly or indirectly in the management, control or capital of both enterprises.
4. Profits derived by an enterprise of a Contracting State from the transportation of supplies or personnel to a location, or between locations, where activities in connection with the exploration or exploitation of the seabed or subsoil or their natural resources are being carried on in a Contracting State, or from the operation of tugboats and other vessels auxiliary to such activities, shall be taxable only in the Contracting State of which the enterprise is a resident.

5.
 - a) Subject to sub-paragraph b) of this paragraph, salaries, wages and similar remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment connected with the exploration or exploitation of the seabed or subsoil or their natural resources situated in the other Contracting State may, to the extent that the duties are performed offshore in that other State, be taxed in that other State. However, such remuneration shall be taxable only in the first-mentioned State if the employment is carried on offshore for an employer who is not a resident of the other State and provided that the employment is carried on for a period or periods not exceeding in the aggregate 30 days in any twelve-month period commencing or ending in the taxable period concerned.
 - b) Salaries, wages and similar remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment exercised aboard a ship or aircraft engaged in the transportation of supplies or personnel to a location, or between locations, where activities connected with the exploration or exploitation of the seabed or subsoil or their natural resources are being carried on in the other Contracting State, or in respect of an employment exercised aboard tugboats or other vessels operated auxiliary to such activities, may be taxed in the State of which the enterprise carrying on such activities is a resident.
6. Gains derived by a resident of a Contracting State from the alienation of:
 - a) exploration or exploitation rights; or
 - b) property situated in the other Contracting State and used in connection with the exploration or exploitation of the seabed or subsoil or their natural resources situated in that other State; or
 - c) shares deriving their value or the greater part of their value directly or indirectly from such rights or such property or from such rights and such property taken together,

may be taxed in the other Contracting State.

In this paragraph “exploration or exploitation rights” means rights to assets to be produced by the exploration or exploitation of the seabed or subsoil or their natural resources in the other Contracting State, including rights to interests in or to the benefit of such assets.

Article 21 Other Income

1. Items of income of a resident of a Contracting State, wherever arising, not dealt with in the foregoing Articles of this Convention shall be taxable only in that State.
2. The provisions of paragraph 1 shall not apply to income, other than income from immovable property as defined in paragraph 2 of Article 6, if the recipient of such income, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein and the right or property in respect of which the income is paid is effectively connected with such permanent establishment. In such case the provisions of Article 7 shall apply.

3. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2, items of income of a resident of a Contracting State not dealt with in the foregoing articles of the Convention and arising in the other Contracting State may be taxed in that other State if such items of income are not effectively taxed in the first-mentioned State.
4. The provisions of this Article shall not apply if it was the main purpose or one of the main purposes of any person concerned with the creation or assignment of the rights in respect of which the income is paid to take advantage of this Article by means of that creation or assignment.

Article 22 Elimination of Double Taxation

1. Subject to the provisions of the laws of Norway regarding the allowance as a credit against Norwegian tax of tax payable in a territory outside Norway (which shall not affect the general principle of this Article)
 - a) Where a resident of Norway derives income which, in accordance with the provisions of this Convention, may be taxed in Belgium, Norway shall allow as a deduction from the tax on the income of that resident, an amount equal to the income tax paid in Belgium on that income. Such deduction shall not, however, exceed that part of the income tax, as computed before the deduction is given, which is attributable to the income which may be taxed in Belgium.
 - b) Where in accordance with any provision of the Convention income derived by a resident of Norway is exempt from tax in Norway, Norway may nevertheless include such income in the tax base, but shall allow as a deduction from the Norwegian tax on income that part of the income tax which is attributable to the income derived from Belgium.
2. In the case of Belgium:
 - a) Where a resident of Belgium derives income, not being dividends, interest or royalties, which is taxed in Norway in accordance with the provisions of this Convention, Belgium shall exempt such income from tax but if such resident is an individual, Belgium shall only exempt such income from tax to the extent that such income is effectively taxed in Norway.
 - b) The exemption provided for in subparagraph a) shall also be granted with respect to income - regarded as dividends under Belgian law - which is derived by a resident of Belgium from a participation in an entity that has its place of effective management in Norway, and has not been taxed as such in Norway, provided that the resident of Belgium is taxed in Norway on his share of the income of the entity. The exempted income is the income received after deduction of the costs incurred in Belgium or elsewhere in relation to the management of the participation in the entity.
 - c) Notwithstanding the provisions of subparagraphs a) and b) and any other provision of the Convention, Belgium shall, for the determination of the additional taxes established by Belgian municipalities and conurbations, take into account the earned income (*revenus professionnels – beroepsinkomsten*) that is exempted from tax in Belgium in accordance with subparagraphs a) and b). These additional taxes shall be calculated on the tax which would be payable in Belgium if the earned income in question had been derived from Belgian sources.

Where in accordance with any provision of the Convention income derived by a resident of Belgium is exempted from tax in Belgium, Belgium may nevertheless, in calculating the amount of tax on the remaining income of such resident, apply the rate of tax which would have been applicable if such income had not been exempted.

- d) Dividends derived by a company which is a resident of Belgium from a company which is a resident of Norway shall be exempted from the corporate income tax in Belgium under the conditions and within the limits provided for in Belgian law.
- e) Where a company which is a resident of Belgium derives from a company which is a resident of Norway dividends which are not exempted in accordance with subparagraph d), such dividends shall nevertheless be exempted from the corporate income tax in Belgium if the company which is a resident of Norway is effectively engaged in the active conduct of a business in Norway. In such case, such dividends shall be exempted under the conditions and within the limits provided for in Belgian law except those related to the fiscal regime applicable to the company which is a resident of Norway or to the income out of which the dividends are paid. This provision shall only apply to dividends paid out of income generated by the active conduct of a business.
- f) Where a company which is a resident of Belgium derives from a company which is a resident of Norway dividends which are included in its aggregate income for Belgian tax purposes and which are not exempted from the corporate income tax according to subparagraphs d) or e), the Norwegian tax charged on such dividends in accordance with paragraph 2 of Article 10 shall be allowed as a credit against Belgian tax relating to such dividends. The credit allowed shall not exceed that part of the Belgian tax which is proportionally relating to such dividends.
- g) Subject to the provisions of Belgian law regarding the deduction from Belgian tax of taxes paid abroad, where a resident of Belgium derives items of his aggregate income for Belgian tax purposes which are interest or royalties, the Norwegian tax charged on that income shall be allowed as a credit against Belgian tax relating to such income.
- h) Where, in accordance with Belgian law, losses incurred by an enterprise carried on by a resident of Belgium in a permanent establishment situated in Norway have been effectively deducted from the profits of that enterprise for its taxation in Belgium, the exemption provided for in sub-paragraph a) shall not apply in Belgium to the profits of other taxable periods attributable to that establishment to the extent that those profits have also been exempted from tax in Norway by reason of compensation for the said losses.

Article 23

Non-Discrimination

1. Nationals of a Contracting State shall not be subjected in the other Contracting State to any taxation or any requirement connected therewith, which is other or more burdensome than the taxation and connected requirements to which nationals of that other State in the same circumstances, in particular with respect to residence, are or may be subjected. This provision shall, notwithstanding the provisions of Article 1, also apply to persons who are not residents of one or both of the Contracting States.

2. Stateless persons who are residents of a Contracting State shall not be subjected in either Contracting State to any taxation or any requirement connected therewith, which is other or more burdensome than the taxation and connected requirements to which nationals of the State concerned in the same circumstances, in particular with respect to residence, are or may be subjected.
3. The taxation on a permanent establishment which an enterprise of a Contracting State has in the other Contracting State shall not be less favourably levied in that other State than the taxation levied on enterprises of that other State carrying on the same activities. This provision shall not be construed as obliging a Contracting State to grant to residents of the other Contracting State any personal allowances, reliefs and reductions for taxation purposes on account of civil status or family responsibilities which it grants to its own residents.
4. Except where the provisions of paragraph 1 of Article 9, paragraph 7 of Article 11, or paragraph 4 of Article 12, apply, interest, royalties and other disbursements paid by an enterprise of a Contracting State to a resident of the other Contracting State shall, for the purpose of determining the taxable profits of such enterprise, be deductible under the same conditions as if they had been paid to a resident of the first-mentioned State.
5. Enterprises of a Contracting State, the capital of which is wholly or partly owned or controlled, directly or indirectly, by one or more residents of the other Contracting State, shall not be subjected in the first-mentioned State to any taxation or any requirement connected therewith which is other or more burdensome than the taxation and connected requirements to which other similar enterprises of the first-mentioned State are or may be subjected.
6. The provisions of this Article shall, notwithstanding the provisions of Article 2, apply to taxes of every kind and description.

Article 24

Mutual Agreement Procedure

1. Where a person considers that the actions of one or both of the Contracting States result or will result for him in taxation not in accordance with the provisions of this Convention, he may, irrespective of the remedies provided by the domestic law of those States, present his case to the competent authority of the Contracting State of which he is a resident or, if his case comes under paragraph 1 of Article 23, to that of the Contracting State of which he is a national. The case must be presented within three years from the first notification of the action resulting in taxation not in accordance with the provisions of the Convention.
2. The competent authority shall endeavour, if the objection appears to it to be justified and if it is not itself able to arrive at a satisfactory solution, to resolve the case by mutual agreement with the competent authority of the other Contracting State, with a view to the avoidance of taxation which is not in accordance with the Convention. Any agreement reached shall be implemented notwithstanding any time limits in the domestic law of the Contracting States.

3. The competent authorities of the Contracting States shall endeavour to resolve by mutual agreement any difficulties or doubts arising as to the interpretation or application of the Convention.
4. The competent authorities of the Contracting States shall agree on administrative measures necessary to carry out the provisions of the Convention and particularly on the proofs to be furnished by residents of either Contracting State in order to benefit in the other State from the exemptions or reductions of tax provided for in the Convention.
5. The competent authorities of the Contracting States shall communicate directly with each other for the application of the Convention.

Article 25

Exchange of Information

1. The competent authorities of the Contracting States shall exchange such information as is foreseeably relevant for carrying out the provisions of this Convention or to the administration or enforcement of the domestic laws concerning taxes of every kind and description imposed on behalf of the Contracting States, or of their political subdivisions or local authorities, insofar as the taxation thereunder is not contrary to the Convention. The exchange of information is not restricted by Articles 1 and 2.
2. Any information received under paragraph 1 by a Contracting State shall be treated as secret in the same manner as information obtained under the domestic laws of that State and shall be disclosed only to persons or authorities (including courts and administrative bodies) concerned with the assessment or collection of, the enforcement or prosecution in respect of, the determination of appeals in relation to the taxes referred to in paragraph 1, or the oversight of the above. Such persons or authorities shall use the information only for such purposes. They may disclose the information in public court proceedings or in judicial decisions. Notwithstanding the foregoing, information received by a Contracting State may be used for other purposes when such information may be used for such other purposes under the laws of both States and the competent authority of the supplying State authorises such use.
3. In no case shall the provisions of paragraphs 1 and 2 be construed so as to impose on a Contracting State the obligation:
 - a) to carry out administrative measures at variance with the laws and administrative practice of that or of the other Contracting State;
 - b) to supply information which is not obtainable under the laws or in the normal course of the administration of that or of the other Contracting State;
 - c) to supply information which would disclose any trade, business, industrial, commercial or professional secret or trade process, or information, the disclosure of which would be contrary to public policy (ordre public).

4. If information is requested by a Contracting State in accordance with this Article, the other Contracting State shall use its information gathering measures to obtain the requested information, even though that other State may not need such information for its own tax purposes. The obligation contained in the preceding sentence is subject to the limitations of paragraph 3 but in no case shall such limitations be construed to permit a Contracting State to decline to supply information solely because it has no domestic interest in such information.
5. In no case shall the provisions of paragraph 3 be construed to permit a Contracting State to decline to supply information solely because the information is held by a bank, other financial institution, trust, foundation, nominee or person acting in an agency or a fiduciary capacity or because it relates to ownership interests in a person.

Article 26

Assistance in the Collection of Taxes

1. The Contracting States shall lend assistance to each other in the collection of revenue claims. This assistance is not restricted by Articles 1 and 2. The competent authorities of the Contracting States may by mutual agreement settle the mode of application of this Article.
2. The term “revenue claim” as used in this Article means an amount owed in respect of taxes of every kind and description imposed on behalf of the Contracting States, or of their political subdivisions or local authorities, insofar as the taxation thereunder is not contrary to this Convention or any other instrument to which the Contracting States are parties, as well as interest, administrative penalties and costs of collection or conservancy related to such amount.
3. When a revenue claim of a Contracting State is enforceable under the laws of that State and is owed by a person who, at that time, cannot, under the laws of that State, prevent its collection, that revenue claim shall, at the request of the competent authority of that State, be accepted for purposes of collection by the competent authority of the other Contracting State. That revenue claim shall be collected by that other State in accordance with the provisions of its laws applicable to the enforcement and collection of its own taxes as if the revenue claim were a revenue claim of that other State.
4. When a revenue claim of a Contracting State is a claim in respect of which that State may, under its law, take measures of conservancy with a view to ensure its collection, that revenue claim shall, at the request of the competent authority of that State, be accepted for purposes of taking measures of conservancy by the competent authority of the other Contracting State. That other State shall take measures of conservancy in respect of that revenue claim in accordance with the provisions of its laws as if the revenue claim were a revenue claim of that other State even if, at the time when such measures are applied, the revenue claim is not enforceable in the first-mentioned State or is owed by a person who has a right to prevent its collection.
5. Notwithstanding the provisions of paragraphs 3 and 4, a revenue claim accepted by a Contracting State for purposes of paragraph 3 or 4 shall not, in that State, be subject to the time limits or accorded any priority applicable to a revenue claim under the laws of that State by reason of its nature as such. In addition, a revenue claim accepted by a Contracting State for the purposes of paragraph 3 or 4 shall not, in that State, have any priority applicable to that revenue claim under the laws of the other Contracting State.

6. Proceedings with respect to the existence, validity or amount of a revenue claim of a Contracting State shall not be brought before the courts or administrative bodies of the other Contracting State.
7. Where, at any time after a request has been made by a Contracting State under paragraph 3 or 4 and before the other Contracting State has collected and remitted the relevant revenue claim to the first-mentioned State, the relevant revenue claim ceases to be
 - a) in the case of a request under paragraph 3, a revenue claim of the first-mentioned State that is enforceable under the laws of that State and is owed by a person who, at that time, cannot, under the laws of that State, prevent its collection, or
 - b) in the case of a request under paragraph 4, a revenue claim of the first-mentioned State in respect of which that State may, under its laws, take measures of conservancy with a view to ensure its collection,

the competent authority of the first-mentioned State shall promptly notify the competent authority of the other State of that fact and, at the option of the other State, the first-mentioned State shall either suspend or withdraw its request.
8. In no case shall the provisions of this Article be construed so as to impose on a Contracting State the obligation:
 - a) to carry out administrative measures at variance with the laws and administrative practice of that or of the other Contracting State;
 - b) to carry out measures which would be contrary to public policy (ordre public);
 - c) to provide assistance if the other Contracting State has not pursued all reasonable measures of collection or conservancy, as the case may be, available under its laws or administrative practice;
 - d) to provide assistance in those cases where the administrative burden for that State is clearly disproportionate to the benefit to be derived by the other Contracting State.

Article 27

Members of Diplomatic Missions and Consular Posts

1. Nothing in this Convention shall affect the fiscal privileges of members of diplomatic missions or consular posts under the general rules of international law or under the provisions of special agreements.
2. Insofar as, due to fiscal privileges granted to members of diplomatic missions and consular posts under the general rules of international law or under the provisions of special international agreements, income is not subject to tax in the receiving State, the right to tax shall be reserved to the sending State.

3. The Convention shall not apply to international organisations, to organs or officials thereof and to persons who are members of diplomatic missions or consular posts of a third State, being present in a Contracting State and not treated in either Contracting State as residents in respect of taxes on income.

Article 28

Entry into Force

1. Each Contracting State shall notify the other Contracting State of the completion of the procedures required by its laws for the bringing into force of this Convention. The Convention shall enter into force on the date on which the later of these notifications is received.
2. The provisions of the Convention shall have effect:
 - a) with respect to taxes due at source, on income credited or payable on or after January 1 of the year next following the year in which the Convention entered into force;
 - b) with respect to other taxes on income, on income of taxable periods beginning on or after January 1 of the year next following the year in which the Convention entered into force;
 - c) with respect to other taxes, on taxes due in respect of taxable events taking place on or after January 1 of the year next following the year in which the Convention entered into force.
3. The Convention between the Kingdom of Norway and the Kingdom of Belgium for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income and on capital signed in Oslo on 14 April 1988, as amended by the Protocol signed in Brussels on 10 September 2009, shall terminate and cease to be effective from the date upon which this Convention has effect in respect of the taxes to which this Convention applies in accordance with the provisions of paragraph 2 of this Article.

Article 29

Termination

This Convention shall remain in force until terminated by a Contracting State. Either Contracting State may terminate the Convention, through diplomatic channels, by giving to the other Contracting State, written notice of termination not later than June 30 of any calendar year from the fifth year following that in which the Convention entered into force. In the event of termination before July 1 of such year, the Convention shall cease to have effect:

- a) with respect to taxes due at source, on income credited or payable on or after January 1 of the year next following the year in which the notice of termination is given;
- b) with respect to other taxes on income, on income of taxable periods beginning on or after January 1 of the year next following the year in which the notice of termination is given;

- c) with respect to other taxes, on taxes due in respect of taxable events taking place on or after January 1 of the year next following the year in which the notice of termination is given.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Convention.

SIGNED in duplicate at, this, in the English language.

**FOR THE KINGDOM OF BELGIUM:
FOR THE FLEMISH COMMUNITY:
FOR THE FRENCH COMMUNITY:
FOR THE GERMAN-SPEAKING
COMMUNITY:
FOR THE FLEMISH REGION:
FOR THE WALLOON REGION:
FOR THE BRUSSELS-CAPITAL REGION:**

FOR THE KINGDOM OF NORWAY:

PROTOCOL

At the moment of signing the Convention between the Kingdom of Belgium and the Kingdom of Norway for the avoidance of double taxation with respect to taxes on income and for the prevention of fiscal evasion, the undersigned have agreed upon the following provisions which shall form an integral part of the Convention.

1. Notwithstanding any provision of the Convention, the benefits of the Convention shall not apply if income is paid or derived in connection with an artificial arrangement.

2. Ad Article 3, paragraph 2:

In the interpretation of the provisions of the Convention which are identical or in substance similar to the provisions of the OECD Model Tax Convention, the tax administrations of the Contracting States shall endeavour to follow the general principles of the Commentaries on the Articles of that Model Convention provided the Contracting States did not include in those Commentaries any observations expressing a disagreement with those principles and to the extent the Contracting States do not agree on a divergent interpretation in the framework of paragraph 3 of Article 24.

3. Ad Article 4, paragraph 1:

It is understood that the term “resident of a Contracting State” includes a pension fund, as defined in paragraph 1, 1) of article 3, established in that State.

4. Ad Article 11, paragraph 3:

It is understood that, in the case of Norway, the exemption provided for by this paragraph shall apply to the Government Pension Fund Global and the Eksportkreditt Norge AS.

5. Ad Article 14, paragraphs 1 and 2:

It is understood that an employment is exercised in a Contracting State when the activity in respect of which the salaries, wages and other similar remuneration are paid, is effectively carried on in that State. The activity is effectively carried on in that State where the employee is physically present in that State for carrying on the activity, irrespective of the place in which the contract of employment was made, the residence of the employer or of the person paying the remuneration, the place or time of payment of the remuneration, or the place where the results of the employee's work are exploited.

6. Ad Articles 14 and 15:

It is understood that a compensation paid by reason of the termination of an employment, or of a mandate in a company, may be taxed in the Contracting State in which the employment is exercised, or of which the company is a resident, if and to the extent that the salaries or fees derived during the calendar year preceding the termination of that employment or mandate in respect of that employment or mandate may be taxed in that State according to the provisions of Article 14 or Article 15, as the case may be.

7. Ad Article 21, paragraph 3 and Article 22, paragraph 2, a):

For the application of paragraph 3 of Article 21 and paragraph 2, a) of Article 22, an item of income is effectively taxed in a Contracting State where such item of income is subjected to tax in that Contracting State and does not benefit as such from an exemption from tax therein.

8. Ad Article 22, paragraph 2, a) and b):

For the application of paragraph 2, a) and b) of Article 22, an item of income is taxed in Norway where such item of income is subjected in Norway to the tax regime that is normally applicable to such item of income according to Norwegian tax laws.

9. Ad Article 22, paragraph 2, f):

For the application of the credit allowed under paragraph 2, f), the dividends included in the aggregate income for Belgian tax purposes shall include the Norwegian tax charged on such dividends in accordance with paragraph 2 of Article 10.

10. Ad Article 24:

If at any time after the date of signature of this Convention, Norway includes a provision on arbitration in any of its double taxation conventions, the Government of Norway shall inform the Government of Belgium in writing and shall enter into negotiations with Belgium with a view to include a provision on arbitration in the present Convention.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Protocol.

SIGNED in duplicate at Oslo, this 23 april 2014 in the English language.

[VERTALING]

OVEREENKOMST
TUSSEN
HET KONINKRIJK BELGIE
EN
HET KONINKRIJK NOORWEGEN
TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING
INZAKE BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN
EN TOT HET VOORKOMEN VAN HET ONTDUIKEN VAN BELASTING

**OVEREENKOMST
TUSSEN
HET KONINKRIJK BELGIE
EN
HET KONINKRIJK NOORWEGEN
TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING
INZAKE BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN
EN TOT HET VOORKOMEN VAN HET ONTDUIKEN VAN BELASTING**

**HET KONINKRIJK BELGIE,
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP,
DE FRANSE GEMEENSCHAP,
DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP,
HET VLAAMSE GEWEST,
HET WAALSE GEWEST,
en HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST,
enerzijds,**

EN

**HET KONINKRIJK NOORWEGEN,
anderzijds,**

WENSENDE een Overeenkomst te sluiten tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEGEKOMEN :

Artikel 1

Personen op wie de Overeenkomst van toepassing is

Deze Overeenkomst is van toepassing op personen die inwoner zijn van een of van beide overeenkomstsluitende Staten.

Artikel 2

Belastingen waarop de Overeenkomst van toepassing is

1. Deze Overeenkomst is van toepassing op belastingen naar het inkomen die, ongeacht de wijze van heffing, worden geheven ten behoeve van een overeenkomstsluitende Staat of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan.
2. Als belastingen naar het inkomen worden beschouwd alle belastingen die worden geheven van het gehele inkomen, of van bestanddelen van het inkomen, daaronder begrepen belastingen naar voordelen verkregen uit de vervreemding van roerende of onroerende goederen, belastingen naar het totale bedrag van de door ondernemingen betaalde lonen of salarissen, alsmede belastingen naar waardevermeerdering.
3. De bestaande belastingen waarop de Overeenkomst van toepassing is, zijn met name :
 - a) in Noorwegen:
 - (i) de nationale inkomstenbelasting;
 - (ii) de gemeentelijke inkomstenbelasting van de gewesten;
 - (iii) de gemeentelijke inkomstenbelasting;
 - (iv) de nationale belasting op inkomen uit het onderzoek naar en de ontginning van onderzeese olievelden en uit daarmee verbonden werkzaamheden en arbeid, daaronder begrepen transport van ruwe petroleum langs pijpleidingen; en
 - (v) de nationale belasting op beloningen van buitenlandse artiesten;(hierna te noemen "Noorse belasting");
 - b) in België :
 - (i) de personenbelasting;
 - (ii) de vennootschapsbelasting;
 - (iii) de rechtspersonenbelasting;
 - (iv) de belasting van niet-inwoners;met inbegrip van de voorheffingen en de opcentiemen op die belastingen en voorheffingen;
(hierna te noemen "Belgische belasting").

4. De Overeenkomst is ook van toepassing op alle gelijke of in wezen gelijksoortige belastingen die na de datum van de ondertekening van de Overeenkomst naast of in de plaats van de bestaande belastingen worden geheven. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten delen elkaar alle belangrijke wijzigingen mee die in hun belastingwetten zijn aangebracht.

Artikel 3

Algemene bepalingen

1. Voor de toepassing van deze Overeenkomst, tenzij het zinsverband anders vereist :
 - a) betekent de uitdrukking "Noorwegen" het Koninkrijk Noorwegen, en omvat ze het grondgebied, de binnenlandse wateren, de territoriale zee en het gebied buiten de territoriale zee waar het Koninkrijk Noorwegen volgens de Noorse wetgeving en in overeenstemming met het internationaal recht, zijn rechten met betrekking tot de zeebodem en de ondergrond en hun natuurlijke rijkdommen mag uitoefenen; de uitdrukking omvat niet Svalbard, Jan Mayen en de van Noorwegen afhankelijke gebieden ("biland");
 - b) betekent de uitdrukking "België" het Koninkrijk België; in aardrijkskundig verband gebruikt betekent zij het grondgebied van het Koninkrijk België, daaronder begrepen de territoriale zee en alle andere maritieme zones en luchtgebieden waarover het Koninkrijk België, in overeenstemming met het internationaal recht, soevereine rechten of zijn rechtsmacht uitoefent;
 - c) betekenen de uitdrukkingen "een overeenkomstsluitende Staat" en "de andere overeenkomstsluitende Staat" Noorwegen of België, al naar het zinsverband vereist;
 - d) omvat de uitdrukking "persoon" een natuurlijke persoon, een vennootschap en elke andere vereniging van personen;
 - e) betekent de uitdrukking "vennootschap" elke rechtspersoon of elke entiteit die voor de belastingheffing als een rechtspersoon wordt behandeld;
 - f) heeft de uitdrukking "onderneming" betrekking op het uitoefenen van eender welk bedrijf;
 - g) betekenen de uitdrukkingen "onderneming van een overeenkomstsluitende Staat" en "onderneming van de andere overeenkomstsluitende Staat" respectievelijk een onderneming gedreven door een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat en een onderneming gedreven door een inwoner van de andere overeenkomstsluitende Staat;

- h) betekent de uitdrukking "internationaal verkeer" elk vervoer door een schip of luchtvaartuig, behalve indien het schip of luchtvaartuig slechts tussen in een overeenkomstsluitende Staat gelegen plaatsen wordt geëxploiteerd;
 - i) betekent de uitdrukking "bevoegde autoriteit":
 - (i) in Noorwegen, de Minister van Financiën of de bevoegde vertegenwoordiger van de Minister;
 - (ii) in België, naargelang het geval, de Minister van Financiën van de federale Regering en/of van de Regering van een Gewest en/of van een Gemeenschap, of zijn gemachtigde vertegenwoordiger;
 - j) betekent de uitdrukking "onderdaan", met betrekking tot een overeenkomstsluitende Staat :
 - (i) elke natuurlijke persoon die de nationaliteit of het staatsburgerschap van die overeenkomstsluitende Staat bezit; en
 - (ii) elke rechtspersoon, deelgenootschap (*partnership*) of vereniging waarvan de rechtspositie als zodanig is ontleend aan de wetgeving die in die overeenkomstsluitende Staat van kracht is;
 - k) omvat de uitdrukking "uitoefenen van een bedrijf" het uitoefenen van een vrij beroep en het uitoefenen van andere werkzaamheden van zelfstandige aard;
 - l) betekent de uitdrukking "pensioenfonds" elke persoon die in een overeenkomstsluitende Staat is gevestigd en die pensioenstelsels beheert of pensioenuitkeringen verschaft op voorwaarde dat die persoon ofwel:
 - (i) wat België betreft, een pensioenfonds is dat onder toezicht staat van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) of van de Nationale Bank van België; of
 - (ii) wat Noorwegen betreft, een pensioenstelsel ("*pensjonskasse*") is dat onder toezicht staat van de financiële toezichthoudende autoriteit van Noorwegen.
2. Voor de toepassing van de Overeenkomst op enig tijdstip door een overeenkomstsluitende Staat heeft, tenzij het zinsverband anders vereist, elke niet erin omschreven uitdrukking de betekenis welke die uitdrukking op dat tijdstip heeft volgens het recht van die Staat met betrekking tot de belastingen waarop de Overeenkomst van toepassing is. Elke betekenis overeenkomstig het belastingrecht dat in die Staat van toepassing is, heeft voorrang op een betekenis die aan die uitdrukking wordt gegeven overeenkomstig andere rechtstakken van die Staat.

Artikel 4

Inwoner

1. Voor de toepassing van deze Overeenkomst betekent de uitdrukking "inwoner van een overeenkomstsluitende Staat" iedere persoon die, ingevolge de wetgeving van die Staat, aldaar aan belasting is onderworpen op grond van zijn woonplaats, verblijf, plaats van leiding of enige andere soortgelijke omstandigheid, en omvat zij eveneens die Staat en elk staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan. Die uitdrukking omvat echter niet personen die in die Staat alleen ter zake van inkomsten uit in die Staat gelegen bronnen aan belasting zijn onderworpen.
2. Indien een natuurlijke persoon ingevolge de bepalingen van paragraaf 1 inwoner van beide overeenkomstsluitende Staten is, wordt zijn toestand als volgt geregeld :
 - a) hij wordt geacht enkel inwoner te zijn van de Staat waar hij een duurzaam tehuis tot zijn beschikking heeft; indien hij in beide Staten een duurzaam tehuis tot zijn beschikking heeft, wordt hij geacht enkel inwoner te zijn van de Staat waarmee zijn persoonlijke en economische betrekkingen het nauwst zijn (middelpunt van de levensbelangen);
 - b) indien niet kan worden bepaald in welke Staat hij het middelpunt van zijn levensbelangen heeft of indien hij in geen van de Staten een duurzaam tehuis tot zijn beschikking heeft, wordt hij geacht enkel inwoner te zijn van de Staat waar hij gewoonlijk verblijft;
 - c) indien hij gewoonlijk verblijft in beide Staten of in geen van beide, wordt hij geacht enkel inwoner te zijn van de Staat waarvan hij onderdaan is;
 - d) indien hij onderdaan is van beide Staten of van geen van beide, regelen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten de aangelegenheid in onderlinge overeenstemming.
3. Indien een andere dan een natuurlijke persoon ingevolge de bepalingen van paragraaf 1 inwoner is van beide overeenkomstsluitende Staten, wordt hij geacht enkel inwoner te zijn van de Staat waar zijn plaats van werkelijke leiding is gelegen.

Artikel 5

Vaste inrichting

1. Voor de toepassing van deze Overeenkomst betekent de uitdrukking "vaste inrichting" een vaste bedrijfsinrichting met behulp waarvan de werkzaamheden van een onderneming geheel of gedeeltelijk worden uitgeoefend.

2. De uitdrukking "vaste inrichting" omvat in het bijzonder :
 - a) een plaats waar leiding wordt gegeven;
 - b) een filiaal;
 - c) een kantoor;
 - d) een fabriek;
 - e) een werkplaats; en
 - f) een mijn, een olie- of gasbron, een steengroeve of enige andere plaats waar natuurlijke rijkdommen worden gewonnen.

3. De plaats van uitvoering van een bouwwerk of van constructiewerkzaamheden is slechts dan een vaste inrichting indien de duur daarvan twaalf maanden overschrijdt.

4. Wanneer een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat in de andere overeenkomstsluitende Staat diensten verricht
 - a) met behulp van een natuurlijke persoon die in die andere Staat verblijft gedurende een tijdvak of tijdvakken die in enig tijdperk van twaalf maanden een totaal van 183 dagen te boven gaan, en meer dan 50 percent van de bruto-ontvangsten die kunnen worden toegerekend aan de actieve uitoefening van het bedrijf van de onderneming gedurende dat tijdvak of die tijdvakken, afkomstig is van de diensten die in die andere Staat met behulp van die natuurlijke persoon zijn verricht, of
 - b) gedurende een tijdvak of tijdvakken die in enig tijdperk van twaalf maanden een totaal van 183 dagen te boven gaan, en deze diensten verricht worden voor hetzelfde project of met elkaar verbonden projecten met behulp van één of meer natuurlijke personen die in die andere Staat verblijven en er zulke diensten verrichten,

worden de activiteiten die voor het verrichten van die diensten in die andere Staat worden uitgeoefend, niettegenstaande de bepalingen van de paragrafen 1, 2 en 3, geacht te zijn uitgeoefend met behulp van een in die andere Staat gevestigde vaste inrichting van de onderneming, tenzij die diensten beperkt blijven tot de in paragraaf 5 vermelde diensten die, indien zij met behulp van een vaste bedrijfsinrichting zouden worden verricht, die vaste bedrijfsinrichting niet tot een vaste inrichting zouden stempelen ingevolge de bepalingen van die paragraaf. Voor de toepassing van deze paragraaf worden diensten die door een natuurlijke persoon voor een onderneming verricht worden, niet beschouwd als zijnde verricht door een andere onderneming met behulp van die natuurlijke persoon tenzij die andere onderneming toezicht houdt over, de leiding heeft over of controle uitoefent op de manier waarop die diensten door de natuurlijke persoon worden verricht.

5. Niettegenstaande de voorgaande bepalingen van dit artikel wordt een "vaste inrichting" niet aanwezig geacht indien :
 - a) gebruik wordt gemaakt van inrichtingen, uitsluitend voor de opslag, uitstalling of levering van aan de onderneming toebehorende goederen of koopwaar;
 - b) een voorraad van aan de onderneming toebehorende goederen of koopwaar wordt aangehouden, uitsluitend voor opslag, uitstalling of levering;

- c) een voorraad van aan de onderneming toebehorende goederen of koopwaar wordt aangehouden, uitsluitend voor de bewerking of verwerking door een andere onderneming;
 - d) een vaste bedrijfsinrichting wordt aangehouden, uitsluitend om voor de onderneming goederen of koopwaar aan te kopen of inlichtingen in te winnen;
 - e) een vaste bedrijfsinrichting wordt aangehouden, uitsluitend om voor de onderneming andere werkzaamheden te verrichten, die van voorbereidende aard zijn of het karakter van hulpwerkzaamheden hebben;
 - f) een vaste bedrijfsinrichting wordt aangehouden, uitsluitend om verscheidene van de in de subparagrafen a) tot e) vermelde werkzaamheden te verrichten, op voorwaarde dat het geheel van de werkzaamheden van de vaste bedrijfsinrichting van voorbereidende aard is of het karakter van hulpwerkzaamheden heeft.
6. Indien een persoon – niet zijnde een onafhankelijke vertegenwoordiger op wie paragraaf 7 van toepassing is – voor een onderneming werkzaam is en in een overeenkomstsluitende Staat een machtiging bezit om namens de onderneming overeenkomsten af te sluiten en dit recht aldaar gewoonlijk uitoefent, wordt die onderneming, niettegenstaande de bepalingen van de paragrafen 1 en 2, geacht een vaste inrichting in die Staat te hebben voor alle werkzaamheden welke deze persoon voor de onderneming verricht, tenzij de werkzaamheden van die persoon beperkt blijven tot de in paragraaf 5 vermelde werkzaamheden die, indien zij met behulp van een vaste bedrijfsinrichting zouden worden verricht, die vaste bedrijfsinrichting niet tot een vaste inrichting zouden stempelen ingevolge de bepalingen van die paragraaf.
7. Een onderneming wordt niet geacht een vaste inrichting in een overeenkomstsluitende Staat te bezitten op grond van de enkele omstandigheid dat zij aldaar zaken doet door middel van een makelaar, een algemeen commissionair of enige andere onafhankelijke vertegenwoordiger, op voorwaarde dat deze personen in de normale uitoefening van hun bedrijf handelen.
8. De enkele omstandigheid dat een vennootschap die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat, een vennootschap beheerst of wordt beheerst door een vennootschap die inwoner is van de andere overeenkomstsluitende Staat of die in die andere Staat zaken doet (hetzij met behulp van een vaste inrichting, hetzij op andere wijze), stempelt een van beide vennootschappen niet tot een vaste inrichting van de andere.

Artikel 6

Inkomsten uit onroerende goederen

1. Inkomsten die een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt uit in de andere overeenkomstsluitende Staat gelegen onroerende goederen (daaronder begrepen inkomsten uit landbouw- of bosbedrijven) mogen in die andere Staat worden belast.
2. De uitdrukking "onroerende goederen" heeft de betekenis die daaraan wordt toegekend door het recht van de overeenkomstsluitende Staat waar de desbetreffende goederen zijn gelegen. De uitdrukking omvat in ieder geval de goederen die bij de onroerende goederen behoren (daaronder begrepen levende en dode have van landbouw- en bosbedrijven), rechten waarop de bepalingen van het privaatrecht betreffende de grondeigendom van toepassing zijn, vruchtgebruik van onroerende goederen en rechten op veranderlijke of vaste vergoedingen ter zake van de exploitatie, of het recht tot exploitatie, van minerale aardlagen, bronnen en andere bodemrijksdommen; schepen en luchtvaartuigen worden niet als onroerende goederen beschouwd.
3. De bepalingen van paragraaf 1 zijn van toepassing op inkomsten verkregen uit de rechtstreekse exploitatie of het rechtstreekse genot, uit het verhuren of het verpachten, of uit elke andere vorm van exploitatie van onroerende goederen.
4. De bepalingen van de paragrafen 1 en 3 zijn ook van toepassing op inkomsten uit onroerende goederen van een onderneming.

Artikel 7

Ondernemingswinst

1. Winst van een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat is slechts in die Staat belastbaar, tenzij de onderneming in de andere overeenkomstsluitende Staat een bedrijf uitoefent met behulp van een aldaar gevestigde vaste inrichting. Indien de onderneming aldus haar bedrijf uitoefent, mag de winst die overeenkomstig de bepalingen van paragraaf 2 aan de vaste inrichting kan worden toegerekend, in die andere Staat worden belast.
2. Voor de toepassing van dit artikel en van artikel 22 is de winst die in elke overeenkomstsluitende Staat aan de in paragraaf 1 bedoelde vaste inrichting kan worden toegerekend, de winst welke die vaste inrichting geacht zou kunnen worden te behalen, in het bijzonder in haar transacties met andere delen van de onderneming, indien zij een afzonderlijke en onafhankelijke onderneming zou zijn, die dezelfde of soortgelijke werkzaamheden zou uitoefenen onder dezelfde of soortgelijke omstandigheden, daarbij rekening houdend met de door de onderneming via de vaste inrichting en via de andere delen van de onderneming verrichte werkzaamheden, gebruikte activa en gedragen risico's.

3. Indien een overeenkomstsluitende Staat in overeenstemming met paragraaf 2 de winst herziert die kan worden toegerekend aan een vaste inrichting van een onderneming van een van de overeenkomstsluitende Staten, en dienovereenkomstig winst van de onderneming belast die in de andere Staat is belast, herziert de andere Staat op passende wijze het bedrag aan belasting dat van die winst is geheven, voor zover zulks nodig is om dubbele belasting van die winst te vermijden. Bij het bepalen van die herziening plegen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten indien nodig overleg met elkaar.
4. Indien in de winst inkomstenbestanddelen zijn begrepen die afzonderlijk in andere artikelen van deze Overeenkomst worden behandeld, worden de bepalingen van die artikelen niet aangetast door de bepalingen van dit artikel.

Artikel 8

Zeevaart, luchtvaart en laadkisten

1. Winst van een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat uit de exploitatie van schepen of luchtvaartuigen in internationaal verkeer is slechts in die Staat belastbaar.
2. Voor de toepassing van dit artikel omvat winst verkregen uit de exploitatie van schepen of luchtvaartuigen in internationaal verkeer met name :
 - a) winst uit het verhuren met volledige uitrusting, bemanning en voorraden, van schepen of luchtvaartuigen die in internationaal verkeer worden gebruikt;
 - b) winst uit het verhuren van onbemande schepen of luchtvaartuigen indien die verhuring een bijkomstige activiteit is voor de onderneming die werkzaam is in internationaal verkeer;
 - c) winst uit het verhuren van laadkisten indien die verhuring een bijkomstige activiteit is voor de onderneming die werkzaam is in internationaal verkeer.
3. De bepalingen van paragraaf 1 zijn ook van toepassing op winst verkregen uit de deelneming in een pool, een gemeenschappelijk bedrijf of een internationaal bedrijfslichaam.
4. De bepalingen van de paragrafen 1, 2 en 3 zijn van toepassing op winst verkregen door het gemeenschappelijke Noorse, Deense en Zweedse luchtvaartconsortium Scandinavian Airlines System (S.A.S.), maar slechts in zoverre als de winst verkregen door SAS Scandinavian Airlines Norge AS, de Noorse deelgenoot van Scandinavian Airlines System (S.A.S.), naar verhouding is tot deze deelneming in die organisatie.

Artikel 9

Afhankelijke ondernemingen

1. Indien

- a) een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat onmiddellijk of middellijk deelneemt aan de leiding van, aan het toezicht op, of in het kapitaal van een onderneming van de andere overeenkomstsluitende Staat, of
- b) dezelfde personen onmiddellijk of middellijk deelnemen aan de leiding van, aan het toezicht op, of in het kapitaal van een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat en van een onderneming van de andere overeenkomstsluitende Staat,

en in het ene en in het andere geval tussen de twee ondernemingen in hun handelsbetrekkingen of financiële betrekkingen voorwaarden worden overeengekomen of opgelegd die afwijken van die welke zouden worden overeengekomen tussen onafhankelijke ondernemingen, mag winst die een van de ondernemingen zonder deze voorwaarden zou hebben behaald maar ten gevolge van die voorwaarden niet heeft behaald, worden begrepen in de winst van die onderneming en dienovereenkomstig worden belast.

- 2. Indien een overeenkomstsluitende Staat in de winst van een onderneming van die Staat winst opneemt – en dienovereenkomstig belast – ter zake waarvan een onderneming van de andere overeenkomstsluitende Staat in die andere Staat is belast, en de aldus opgenomen winst winst is die de onderneming van de eerstgenoemde Staat zou hebben behaald indien tussen de twee ondernemingen zodanige voorwaarden zouden zijn overeengekomen als tussen onafhankelijke ondernemingen zouden zijn overeengekomen, herziet die andere Staat op passende wijze het bedrag aan belasting dat aldaar van die winst is geheven, indien die Staat de herziening gerechtvaardigd acht. Bij het bepalen van die herziening wordt rekening gehouden met de overige bepalingen van deze Overeenkomst en plegen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten indien nodig overleg met elkaar.
- 3. De bepalingen van paragraaf 2 zijn niet van toepassing wanneer een of meer transacties, die tot een herziening van de winst overeenkomstig paragraaf 1 leiden, volgens een administratieve of gerechtelijke beslissing als frauduleus beschouwd worden.

Artikel 10

Dividenden

- 1. Dividenden betaald door een vennootschap die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat aan een inwoner van de andere overeenkomstsluitende Staat, mogen in die andere Staat worden belast.

2. Deze dividenden mogen echter ook in de overeenkomstsluitende Staat waarvan de vennootschap die de dividenden betaalt inwoner is overeenkomstig de wetgeving van die Staat worden belast, maar indien de uiteindelijk gerechtigde tot de dividenden inwoner is van de andere overeenkomstsluitende Staat, mag de aldus geheven belasting niet hoger zijn dan:
 - a) 5 percent van het brutobedrag van de dividenden indien de uiteindelijk gerechtigde een pensioenfonds is, op voorwaarde dat de aandelen of andere rechten ter zake waarvan die dividenden worden betaald, in bezit worden gehouden voor het uitoefenen van een in artikel 3, paragraaf 1, l) bedoelde activiteit;
 - b) 15 percent van het brutobedrag van de dividenden in alle andere gevallen.
3. Niettegenstaande de voorgaande bepalingen van dit artikel worden dividenden niet belast in de overeenkomstsluitende Staat waarvan de vennootschap die de dividenden betaalt inwoner is, indien de uiteindelijk gerechtigde tot de dividenden :
 - a) een vennootschap is die inwoner is van de andere overeenkomstsluitende Staat en die gedurende een ononderbroken tijdvak van ten minste twaalf maanden aandelen bezit die onmiddellijk ten minste 10 percent vertegenwoordigen van het kapitaal van de vennootschap die de dividenden betaalt;
 - b) wat Noorwegen betreft:
 - (i) Noorwegen of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan is;
 - (ii) de Centrale Bank van Noorwegen is;
 - (iii) het "Government Pension Fund Global" is;
 - (iv) een publiekrechtelijke instelling of een instelling is die volledig of hoofdzakelijk eigendom is van de Regering van Noorwegen, een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, waaromtrent tussen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten op bepaalde tijdstippen overeenstemming is bereikt;
 - c) wat België betreft:
 - (i) België of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan is;
 - (ii) de Nationale Bank van België is;
 - (iii) de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij is;
 - (iv) een publiekrechtelijke instelling of een instelling is die volledig of hoofdzakelijk eigendom is van België, een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, waaromtrent tussen de bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten op bepaalde tijdstippen overeenstemming is bereikt;
4. De paragrafen 2 en 3 laten onverlet de belastingheffing van de vennootschap ter zake van de winst waaruit de dividenden worden betaald.

5. De uitdrukking "dividenden", zoals gebezigd in dit artikel, betekent inkomsten uit aandelen, winstaandelen of winstbewijzen, mijnaandelen, oprichtersaandelen of andere rechten op een aandeel in de winst, met uitzondering van schuldvorderingen, alsmede inkomsten die worden betaald in de vorm van interest, die volgens de belastingwetgeving van de Staat waarvan de betalende vennootschap inwoner is op dezelfde wijze in de belastingheffing worden betrokken als inkomsten uit aandelen.
6. De bepalingen van de paragrafen 1, 2 en 3, a) zijn niet van toepassing indien de uiteindelijk gerechtigde tot de dividenden, die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat, in de andere overeenkomstsluitende Staat waarvan de vennootschap die de dividenden betaalt inwoner is, een bedrijf uitoefent met behulp van een aldaar gevestigde vaste inrichting en het aandelenbezit uit hoofde waarvan de dividenden worden betaald, wezenlijk is verbonden met die vaste inrichting. In dat geval zijn de bepalingen van artikel 7 van toepassing.
7. Indien een vennootschap die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat winst of inkomsten verkrijgt uit de andere overeenkomstsluitende Staat, mag die andere Staat geen belasting heffen van de door de vennootschap betaalde dividenden, behalve voor zover die dividenden aan een inwoner van die andere Staat worden betaald of voor zover het aandelenbezit uit hoofde waarvan de dividenden worden betaald wezenlijk is verbonden met een in die andere Staat gelegen vaste inrichting. Die andere Staat mag evenmin de niet uitgedeelde winst van de vennootschap onderwerpen aan een belasting op niet uitgedeelde winst van de vennootschap, zelfs indien de betaalde dividenden of de niet uitgedeelde winst geheel of gedeeltelijk bestaan uit winst of inkomsten die uit die andere Staat afkomstig zijn.
8. Er zal geen vermindering overeenkomstig dit artikel worden verleend indien het belangrijkste doel of één van de belangrijkste doelstellingen van eender welke persoon die betrokken is bij het creëren of het overdragen van de aandelen of andere rechten ter zake waarvan het dividend is betaald, erin bestond voordeel te halen uit dit artikel door middel van het creëren of overdragen van deze aandelen of andere rechten.

Artikel 11

Interest

1. Interest afkomstig uit een overeenkomstsluitende Staat en betaald aan een inwoner van de andere overeenkomstsluitende Staat mag in die andere Staat worden belast.
2. Deze interest mag echter ook in de overeenkomstsluitende Staat waaruit hij afkomstig is overeenkomstig de wetgeving van die Staat worden belast, maar indien de uiteindelijk gerechtigde tot de interest inwoner is van de andere overeenkomstsluitende Staat, mag de aldus geheven belasting niet hoger zijn dan 10 percent van het brutobedrag van de interest.

3. Niettegenstaande de bepalingen van paragraaf 2 is interest van belasting vrijgesteld in de overeenkomstsluitende Staat waaruit hij afkomstig is indien het gaat om :
- a) interest waarvan de uiteindelijk gerechtigde een overeenkomstsluitende Staat is, een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan of een publiekrechtelijke instelling is van die Staat, dat staatkundig onderdeel of die plaatselijke gemeenschap;
 - b) interest betaald door een koper aan een verkoper in verband met een handelskrediet wegens termijnbetaling van leveringen van koopwaar, goederen, uitrusting of diensten;
 - c) interest betaald uit hoofde van leningen van welke aard ook die door een bankonderneming zijn toegestaan, behalve wanneer het gaat om door effecten aan toonder vertegenwoordigde leningen;
 - d) interest betaald uit hoofde van een krediet van welke aard ook dat door een onderneming aan een andere onderneming is verleend, of van een lening van welke aard ook die door een onderneming aan een andere onderneming is toegestaan;
 - e) interest betaald aan een pensioenfonds, op voorwaarde dat de schuldvordering ter zake waarvan die interest betaald wordt in bezit wordt gehouden voor het uitoefenen van een in artikel 3, paragraaf 1, l) bedoelde activiteit.
4. De uitdrukking "interest", zoals gebezigd in dit artikel, betekent inkomsten uit schuldvorderingen van welke aard ook, al dan niet gewaarborgd door hypotheek, en in het bijzonder inkomsten uit overheidsleningen en obligaties, daaronder begrepen premies en loten op die effecten. Voor de toepassing van dit artikel omvat deze uitdrukking echter niet boeten voor laattijdige betaling noch interest die overeenkomstig artikel 10, paragraaf 5, als dividenden wordt beschouwd.
5. De bepalingen van de paragrafen 1, 2 en 3 zijn niet van toepassing indien de uiteindelijk gerechtigde tot de interest, die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat, in de andere overeenkomstsluitende Staat waaruit de interest afkomstig is, een bedrijf uitoefent met behulp van een aldaar gevestigde vaste inrichting en de schuldvordering uit hoofde waarvan de interest is verschuldigd wezenlijk is verbonden met die vaste inrichting. In dat geval zijn de bepalingen van artikel 7 van toepassing.
6. Interest wordt geacht uit een overeenkomstsluitende Staat afkomstig te zijn indien de schuldenaar een inwoner van die Staat is. Indien evenwel de schuldenaar van de interest, ongeacht of hij inwoner van een overeenkomstsluitende Staat is of niet, in een overeenkomstsluitende Staat een vaste inrichting heeft waarvoor de schuld ter zake waarvan de interest wordt betaald is aangegaan, en die interest ten laste komt van die vaste inrichting, wordt die interest geacht afkomstig te zijn uit de Staat waar de vaste inrichting gevestigd is.

7. Indien, ten gevolge van een bijzondere verhouding tussen de schuldenaar en de uiteindelijk gerechtigde of tussen hen beiden en een derde, het bedrag van de interest, gelet op de schuldvordering waarvoor hij wordt betaald, hoger is dan het bedrag dat zonder zulk een verhouding door de schuldenaar en de uiteindelijk gerechtigde zou zijn overeengekomen, zijn de bepalingen van dit artikel slechts op het laatstbedoelde bedrag van toepassing. In dat geval blijft het daarboven uitgaande deel van de betalingen belastbaar overeenkomstig de wetgeving van elke overeenkomstsluitende Staat en met inachtneming van de overige bepalingen van deze Overeenkomst.
8. Er zal geen vermindering overeenkomstig dit artikel worden verleend indien het belangrijkste doel of één van de belangrijkste doelstellingen van eender welke persoon die betrokken is bij het creëren of het overdragen van de schuldvordering uit hoofde waarvan de interest is betaald, erin bestond voordeel te halen uit dit artikel door middel van het creëren of overdragen van deze schuldvordering.

Artikel 12

Royalty's

1. Royalty's die afkomstig zijn uit een overeenkomstsluitende Staat en waarvan de uiteindelijk gerechtigde een inwoner is van de andere overeenkomstsluitende Staat, zijn slechts in die andere Staat belastbaar.
2. De uitdrukking "royalty's", zoals gebezigd in dit artikel, betekent vergoedingen van welke aard ook voor het gebruik van, of voor het recht van gebruik van, een auteursrecht op een werk op het gebied van letterkunde, kunst of wetenschap, daaronder begrepen bioscoopfilms en films of banden gebruikt voor televisie- of radiouitzendingen, van een octrooi, een fabrieks- of handelsmerk, een tekening, een model, een plan, een geheim recept of een geheime werkwijze, of voor inlichtingen omtrent ervaringen op het gebied van nijverheid, handel of wetenschap.
3. De bepalingen van paragraaf 1 zijn niet van toepassing indien de uiteindelijk gerechtigde tot de royalty's, die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat, in de andere overeenkomstsluitende Staat waaruit de royalty's afkomstig zijn, een bedrijf uitoefent met behulp van een aldaar gevestigde vaste inrichting en het recht of het goed uit hoofde waarvan de royalty's verschuldigd zijn wezenlijk is verbonden met die vaste inrichting. In dat geval zijn de bepalingen van artikel 7 van toepassing.
4. Indien, ten gevolge van een bijzondere verhouding tussen de schuldenaar en de uiteindelijk gerechtigde of tussen hen beiden en een derde, het bedrag van de royalty's, gelet op het gebruik, het recht of de inlichtingen waarvoor zij worden betaald, hoger is dan het bedrag dat zonder zulk een verhouding door de schuldenaar en de uiteindelijk gerechtigde zou zijn overeengekomen, zijn de bepalingen van dit artikel slechts op het laatstbedoelde bedrag van toepassing. In dat geval blijft het daarboven uitgaande deel van de betalingen belastbaar overeenkomstig de wetgeving van elke overeenkomstsluitende Staat en met inachtneming van de overige bepalingen van deze Overeenkomst.

5. Er zal geen vermindering overeenkomstig dit artikel worden verleend indien het belangrijkste doel of één van de belangrijkste doelstellingen van eender welke persoon die betrokken is bij het creëren of het overdragen van de rechten uit hoofde waarvan de royalty's zijn betaald, erin bestond voordeel te halen uit dit artikel door middel van het creëren of overdragen van deze rechten.

Artikel 13

Vermogenswinst

1. Voordelen die een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt uit de vervreemding van onroerende goederen zoals bedoeld in artikel 6 en die in de andere overeenkomstsluitende Staat zijn gelegen, mogen in die andere Staat worden belast.
2. Voordelen verkregen uit de vervreemding van roerende goederen die deel uitmaken van het bedrijfsvermogen van een vaste inrichting die een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat in de andere overeenkomstsluitende Staat heeft, daaronder begrepen voordelen verkregen uit de vervreemding van die vaste inrichting (alleen of met de gehele onderneming), mogen in die andere Staat worden belast.
3. Voordelen die een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt uit de vervreemding van schepen of luchtvaartuigen die in internationaal verkeer worden geëxploiteerd of van roerende goederen die bij de exploitatie van die schepen of luchtvaartuigen worden gebruikt, zijn slechts in die Staat belastbaar.
4. Voordelen uit de vervreemding van alle andere goederen dan die vermeld in de voorgaande paragrafen zijn slechts belastbaar in de overeenkomstsluitende Staat waarvan de vervreemder inwoner is.

Zulke voordelen mogen ook in de andere overeenkomstsluitende Staat worden belast voor zover ze in de eerstgenoemde Staat niet aan belasting zijn onderworpen. Deze laatste bepaling is evenwel slechts van toepassing in het geval van een natuurlijke persoon die inwoner van die andere overeenkomstsluitende Staat geweest is op enig tijdstip in de loop van de vijf belastbare tijdperken die onmiddellijk voorafgaan aan het jaar waarin de vervreemding plaats had, en slechts op dat deel van het voordeel dat betrekking heeft op het tijdvak vóór die natuurlijke persoon voor het laatst een inwoner werd van de eerstgenoemde Staat.

Artikel 14

Inkomsten uit een dienstbetrekking

1. Onder voorbehoud van de bepalingen van de artikelen 15, 17 en 18 zijn lonen, salarissen en andere soortgelijke beloningen verkregen door een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat ter zake van een dienstbetrekking slechts in die Staat belastbaar tenzij de dienstbetrekking in de andere overeenkomstsluitende Staat wordt uitgeoefend. Indien de dienstbetrekking aldaar wordt uitgeoefend, mogen de ter zake daarvan verkregen beloningen in die andere Staat worden belast.
2. Niettegenstaande de bepalingen van paragraaf 1 zijn beloningen verkregen door een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat ter zake van een in de andere overeenkomstsluitende Staat uitgeoefende dienstbetrekking slechts in de eerstgenoemde Staat belastbaar, indien :
 - a) de verkrijger in de andere Staat verblijft gedurende een tijdvak of tijdvakken die in enig tijdperk van twaalf maanden, dat aanvangt of eindigt tijdens het betrokken belastbaar tijdperk, een totaal van 183 dagen niet te boven gaan, en
 - b) de beloningen worden betaald door of namens een werkgever die geen inwoner van de andere Staat is, en
 - c) de beloningen niet ten laste komen van een vaste inrichting die de werkgever in de andere Staat heeft.
3. Paragraaf 2 van dit artikel is niet van toepassing op beloningen die een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt ter zake van een dienstbetrekking die in de andere overeenkomstsluitende Staat wordt uitgeoefend en die worden betaald door of namens een werkgever die geen inwoner van die andere Staat is indien:
 - a) de verkrijger gedurende die dienstbetrekking diensten bewijst aan een persoon die niet de werkgever is en die persoon, rechtstreeks of onrechtstreeks, toezicht houdt over, de leiding heeft over of controle uitoefent op de manier waarop die diensten worden verricht, en
 - b) die diensten een integrerend deel uitmaken van het bedrijf dat door die persoon wordt uitgeoefend.
4. Niettegenstaande de voorgaande bepalingen van dit artikel mogen beloningen, verkregen ter zake van een dienstbetrekking uitgeoefend aan boord van een schip of luchtvaartuig dat in internationaal verkeer wordt geëxploiteerd door een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat, in die Staat worden belast.

Artikel 15

Tantièmes

1. Tantièmes, presentiegelden en andere soortgelijke beloningen verkregen door een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat in zijn hoedanigheid van lid van de raad van bestuur of van toezicht of van een gelijkaardig orgaan van een vennootschap die inwoner is van de andere overeenkomstsluitende Staat, mogen in die andere Staat worden belast.

De voorgaande bepaling is ook van toepassing op beloningen verkregen ter zake van de uitoefening van werkzaamheden die, volgens de wetgeving van de overeenkomstsluitende Staat waarvan de vennootschap inwoner is, worden behandeld als werkzaamheden van soortgelijke aard als die welke worden verricht door een persoon als bedoeld in de genoemde bepaling.

2. Beloningen die een persoon op wie paragraaf 1 van toepassing is van een vennootschap die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt ter zake van de uitoefening van dagelijkse werkzaamheden van leidinggevende of technische, commerciële of financiële aard, en beloningen die een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt ter zake van zijn dagelijkse werkzaamheid als vennoot in een vennootschap – niet zijnde een vennootschap op aandelen – die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat, mogen worden belast overeenkomstig de bepalingen van artikel 14 alsof het ging om beloningen die een werknemer ter zake van een dienstbetrekking verkrijgt en alsof de werkgever de vennootschap was.

Artikel 16

Artiesten en sportbeoefenaars

1. Niettegenstaande de bepalingen van de artikelen 7 en 14 mogen inkomsten die een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt uit zijn persoonlijke werkzaamheden die hij in de andere overeenkomstsluitende Staat verricht in de hoedanigheid van artiest, zoals toneelspeler, film-, radio- of televisieartiest, of musicus, of in de hoedanigheid van sportbeoefenaar, in die andere Staat worden belast.
2. Indien inkomsten uit werkzaamheden die een artiest of een sportbeoefenaar persoonlijk en als zodanig verricht, niet worden toegekend aan de artiest of aan de sportbeoefenaar zelf maar aan een andere persoon, mogen die inkomsten, niettegenstaande de bepalingen van de artikelen 7 en 14, worden belast in de overeenkomstsluitende Staat waar de werkzaamheden van de artiest of de sportbeoefenaar worden verricht.
3. De bepalingen van de paragrafen 1 en 2 zijn niet van toepassing op inkomsten die verkregen zijn uit werkzaamheden die door artiesten in een overeenkomstsluitende Staat worden verricht, indien het verblijf in die Staat voor een wezenlijk deel wordt gefinancierd uit de openbare middelen van de andere overeenkomstsluitende Staat of van een staatkundig onderdeel of een plaatselijke gemeenschap daarvan.

Artikel 17

Pensioenen en socialezekerheidsuitkeringen

Onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 18, paragraaf 2, zijn pensioenen, andere soortgelijke beloningen en socialezekerheidsuitkeringen die zijn betaald aan een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat slechts in die Staat belastbaar. Dergelijke pensioenen, andere soortgelijke beloningen en sociale zekerheidsuitkeringen mogen evenwel ook in de andere overeenkomstsluitende Staat worden belast indien zij uit die Staat afkomstig zijn.

Artikel 18

Overheidsfuncties

1. a) Lonen, salarissen en andere soortgelijke beloningen, betaald door een overeenkomstsluitende Staat of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan aan een natuurlijke persoon ter zake van diensten bewezen aan die Staat of aan dat onderdeel of die gemeenschap, zijn slechts in die Staat belastbaar.
- b) Die lonen, salarissen en andere soortgelijke beloningen zijn evenwel slechts in de andere overeenkomstsluitende Staat belastbaar indien de diensten in die Staat worden bewezen en de natuurlijke persoon inwoner van die Staat is, die :
 - (i) onderdaan is van die Staat; of
 - (ii) niet uitsluitend met het oog op het bewijzen van de diensten inwoner van die Staat is geworden.
2. a) Niettegenstaande de bepalingen van paragraaf 1 zijn pensioenen en andere soortgelijke beloningen die door een overeenkomstsluitende Staat of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan, hetzij rechtstreeks, hetzij uit door hen in het leven geroepen fondsen, worden betaald aan een natuurlijke persoon ter zake van diensten bewezen aan die Staat of aan dat onderdeel of die gemeenschap, slechts in die Staat belastbaar.
- b) Die pensioenen en andere soortgelijke beloningen zijn evenwel slechts in de andere overeenkomstsluitende Staat belastbaar indien de natuurlijke persoon inwoner en onderdaan is van die Staat.

3. De bepalingen van de artikelen 14, 15, 16 en 17 zijn van toepassing op lonen, salarissen, pensioenen en andere soortgelijke beloningen, betaald ter zake van diensten bewezen in het kader van een bedrijf uitgeoefend door een overeenkomstsluitende Staat of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan.

Artikel 19

Studenten

Bedragen die een student of een stagiair die inwoner is, of die onmiddellijk vóór zijn verblijf in een overeenkomstsluitende Staat inwoner was, van de andere overeenkomstsluitende Staat en die uitsluitend voor zijn studie of opleiding in de eerstgenoemde Staat verblijft, ontvangt ten behoeve van zijn onderhoud, studie of opleiding, worden in die Staat niet belast, op voorwaarde dat die bedragen afkomstig zijn uit bronnen buiten die Staat.

Artikel 20

Werkzaamheden buitengaats

1. Niettegenstaande enige andere bepalingen van deze Overeenkomst zijn de bepalingen van dit artikel van toepassing.
2. Een persoon die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat en in de andere overeenkomstsluitende Staat werkzaamheden buitengaats verricht in verband met de exploratie of exploitatie van de in die andere Staat gelegen zeebodem of ondergrond of hun natuurlijke rijkdommen, wordt geacht, onder voorbehoud van de paragrafen 3 en 4 van dit artikel, met betrekking tot die werkzaamheden een bedrijf in die andere Staat uit te oefenen met behulp van een aldaar gevestigde vaste inrichting.
3. De bepalingen van paragraaf 2 en van subparagraaf b) van paragraaf 5 zijn niet van toepassing indien de werkzaamheden worden verricht gedurende een tijdvak of tijdvakken die in enig tijdperk van twaalf maanden dat tijdens het desbetreffende belastbaar tijdperk aanvangt of eindigt, een totaal van 30 dagen niet te boven gaan. Voor de toepassing van deze paragraaf:
 - a) worden werkzaamheden die worden verricht door een onderneming die van een andere onderneming afhankelijk is, evenwel beschouwd te zijn verricht door de onderneming waarvan ze afhankelijk is, indien die werkzaamheden van dezelfde aard zijn als de werkzaamheden welke door de laatstbedoelde onderneming worden verricht;

- b) worden twee ondernemingen geacht afhankelijk te zijn indien:
 - (i) een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat onmiddellijk of middellijk deelneemt aan de leiding van, aan het toezicht op of in het kapitaal van een onderneming van de andere overeenkomstsluitende Staat, of
 - (ii) dezelfde persoon of personen onmiddellijk of middellijk deelnemen aan de leiding van, aan het toezicht op of in het kapitaal van beide ondernemingen.
4. Winst verkregen door een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat uit het vervoer van voorraden of personeel naar een plaats of tussen plaatsen waar werkzaamheden in verband met de exploratie of exploitatie van de zeebodem of de ondergrond of hun natuurlijke rijkdommen worden verricht in een overeenkomstsluitende Staat, of uit de exploitatie van sleepboten en andere vaartuigen waarvan bij die werkzaamheden gebruik wordt gemaakt, is slechts belastbaar in de overeenkomstsluitende Staat waarvan de onderneming inwoner is.
5. a) Onder voorbehoud van subparagraaf b) van deze paragraaf mogen salarissen, lonen en soortgelijke beloningen, verkregen door een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat ter zake van een dienstbetrekking in verband met de exploratie of exploitatie van de in de andere overeenkomstsluitende Staat gelegen zeebodem of ondergrond of hun natuurlijke rijkdommen, in zoverre als de diensten in die andere Staat buitengaats worden verricht, in die andere Staat worden belast. Zulke beloningen zijn evenwel slechts in de eerstgenoemde Staat belastbaar indien de dienstbetrekking buitengaats wordt verricht voor een werkgever die geen inwoner is van de andere Staat en op voorwaarde dat de dienstbetrekking wordt verricht gedurende een tijdvak of tijdvakken die in enig tijdperk van twaalf maanden dat tijdens het desbetreffende belastbaar tijdperk aanvangt of eindigt, een totaal van 30 dagen niet te boven gaan.
- b) Salarissen, lonen en soortgelijke beloningen, verkregen door een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat ter zake van een dienstbetrekking uitgeoefend aan boord van een schip of luchtvaartuig dat dient voor het vervoer van voorraden of personeel naar een plaats of tussen plaatsen waar werkzaamheden in verband met de exploratie of exploitatie van de zeebodem of de ondergrond of hun natuurlijke rijkdommen worden verricht in de andere overeenkomstsluitende Staat, of ter zake van een dienstbetrekking uitgeoefend aan boord van sleepboten of andere vaartuigen waarvan bij die werkzaamheden gebruik wordt gemaakt, mogen worden belast in de Staat waarvan de onderneming die zulke werkzaamheden verricht inwoner is.
6. Voordelen die een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat verkrijgt uit de vervreemding van:
- a) exploratie- of exploitatierechten; of
 - b) goederen gelegen in de andere overeenkomstsluitende Staat die gebruikt worden in verband met de exploratie of exploitatie van de in die andere Staat gelegen zeebodem of ondergrond of hun natuurlijke rijkdommen; of

- c) aandelen waarvan de waarde of het grootste deel van de waarde onmiddellijk of middellijk wordt verkregen uit deze rechten of deze goederen of uit deze rechten en deze goederen tezamen,

mogen in de andere overeenkomstsluitende Staat worden belast.

In deze paragraaf betekent “exploratie- of exploitatierechten” rechten op activa die zullen worden voortgebracht door de exploratie of exploitatie in de andere overeenkomstsluitende Staat van de zeebodem of de ondergrond of hun natuurlijke rijkdommen, daaronder begrepen rechten op belangen in of op de voordelen uit deze activa.

Artikel 21

Andere inkomsten

1. Ongeacht de afkomst ervan zijn inkomensbestanddelen van een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat die niet in de voorgaande artikelen van deze Overeenkomst worden behandeld, slechts in die Staat belastbaar.
2. De bepalingen van paragraaf 1 zijn niet van toepassing op inkomsten, niet zijnde inkomsten uit onroerende goederen als omschreven in artikel 6, paragraaf 2, indien de verkrijger van die inkomsten, die inwoner is van een overeenkomstsluitende Staat, in de andere overeenkomstsluitende Staat een bedrijf uitoefent met behulp van een aldaar gevestigde vaste inrichting en het recht of het goed dat de inkomsten oplevert wezenlijk is verbonden met die vaste inrichting. In dat geval zijn de bepalingen van artikel 7 van toepassing.
3. Niettegenstaande de bepalingen van de paragrafen 1 en 2 mogen inkomensbestanddelen van een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat die niet in de voorgaande artikelen van de Overeenkomst worden behandeld en die uit de andere overeenkomstsluitende Staat afkomstig zijn, in die andere Staat worden belast indien die inkomensbestanddelen niet effectief belast zijn in de eerstgenoemde Staat.
4. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing indien het belangrijkste doel of één van de belangrijkste doelstellingen van eender welke persoon die betrokken is bij het creëren of het overdragen van de rechten ter zake waarvan de inkomsten zijn betaald, erin bestond voordeel te halen uit dit artikel door middel van het creëren of overdragen van deze rechten.

Artikel 22

Vermijden van dubbele belasting

1. Onder voorbehoud van de bepalingen van de wetten van Noorwegen inzake het verrekenen met de Noorse belasting van de belasting die verschuldigd is in een buiten Noorwegen gelegen gebied (zonder afbreuk te doen aan het algemene principe van dit artikel)
 - a) Indien een inwoner van Noorwegen inkomsten verkrijgt die ingevolge de bepalingen van deze Overeenkomst in België mogen worden belast, verleent Noorwegen een vermindering op de belasting naar het inkomen van die inwoner tot een bedrag dat gelijk is aan de in België op die inkomsten betaalde inkomstenbelasting. Deze vermindering mag echter niet dat deel van de inkomstenbelasting overschrijden dat, berekend vóór het verlenen van de vermindering, kan worden toegerekend aan de inkomsten die in België mogen worden belast.
 - b) Indien ingevolge enige bepaling van de Overeenkomst, inkomsten die een inwoner van Noorwegen verkrijgt, in Noorwegen vrijgesteld zijn van belasting, mag Noorwegen niettemin die inkomsten opnemen in de belastbare grondslag, maar vermindert het de Noorse belasting op die inkomsten met het deel van de inkomstenbelasting dat aan de in België verkregen inkomsten kan worden toegerekend.
2. In België:
 - a) Indien een inwoner van België inkomsten verkrijgt, niet zijnde dividenden, interest of royalty's, die ingevolge de bepalingen van deze Overeenkomst in Noorwegen zijn belast, stelt België deze inkomsten vrij van belasting, maar indien die inwoner een natuurlijke persoon is, stelt België die inkomsten alleen vrij van belasting voor zover ze effectief in Noorwegen belast zijn.
 - b) De vrijstelling waarin subparagraaf a) voorziet, wordt eveneens verleend met betrekking tot inkomsten - die overeenkomstig het Belgische recht als dividenden worden beschouwd - en die door een inwoner van België worden behaald uit een deelneming in een entiteit waarvan de plaats van de werkelijke leiding gelegen is in Noorwegen en die niet als dusdanig werd belast in Noorwegen, op voorwaarde dat de inwoner van België op zijn aandeel in de inkomsten van de entiteit in Noorwegen is belast. De vrijgestelde inkomsten zijn de inkomsten die zijn verkregen na aftrek van de kosten die in België of elders zijn gemaakt en die betrekking hebben op het beheer van de deelneming in de entiteit.
 - c) Niettegenstaande de bepalingen van subparagrafen a) en b) en elke andere bepaling van de Overeenkomst, houdt België, voor het berekenen van de aanvullende belastingen die worden geheven door de Belgische gemeenten en agglomeraties, rekening met de beroepsinkomsten die in België overeenkomstig subparagrafen a) en b) vrijgesteld zijn van belasting. Die aanvullende belastingen worden berekend op de belasting die in België verschuldigd zou zijn indien de desbetreffende beroepsinkomsten uit Belgische bronnen waren behaald.

Wanneer de inkomsten die een inwoner van België verkrijgt ingevolge enigerlei bepaling van de Overeenkomst vrijgesteld zijn van belasting in België, mag België, om het bedrag van de belasting op het overige inkomen van die inwoner te berekenen, niettemin het belastingtarief toepassen dat van toepassing zou zijn indien die inkomsten niet waren vrijgesteld.

- d) Dividenden die een vennootschap die inwoner is van België verkrijgt van een vennootschap die inwoner is van Noorwegen, worden in België vrijgesteld van de vennootschapsbelasting op de voorwaarden en binnen de grenzen die in de Belgische wetgeving zijn bepaald.
- e) Wanneer een vennootschap die inwoner is van België van een vennootschap die inwoner is van Noorwegen dividenden verkrijgt die niet vrijgesteld zijn overeenkomstig subparagraaf d), worden die dividenden in België toch vrijgesteld van de vennootschapsbelasting indien de vennootschap die inwoner is van Noorwegen daadwerkelijk betrokken is bij de actieve uitoefening van een bedrijf in Noorwegen. In dat geval worden die dividenden vrijgesteld op de voorwaarden en binnen de grenzen die in de Belgische wetgeving zijn bepaald, met uitzondering van die welke verband houden met de belastingregeling die van toepassing is op de vennootschap die inwoner is van Noorwegen of op de inkomsten waaruit de dividenden worden betaald. Deze bepaling is slechts van toepassing op dividenden die worden betaald uit inkomsten die worden voortgebracht door de actieve uitoefening van een bedrijf.
- f) Wanneer een vennootschap die inwoner is van België van een vennootschap die inwoner is van Noorwegen dividenden verkrijgt die deel uitmaken van haar samengetelde inkomen dat aan de Belgische belasting is onderworpen en die niet vrijgesteld zijn van de vennootschapsbelasting ingevolge subparagraaf d) of e), wordt de Noorse belasting die overeenkomstig artikel 10, paragraaf 2 van die dividenden werd geheven in mindering gebracht van de Belgische belasting die op die dividenden betrekking heeft. Dit in mindering te brengen bedrag mag het deel van de Belgische belasting dat evenredig betrekking heeft op die dividenden, niet te boven gaan.
- g) Onder voorbehoud van de bepalingen van de Belgische wetgeving betreffende de verrekening van in het buitenland betaalde belastingen met de Belgische belasting wordt, indien een inwoner van België inkomsten verkrijgt die deel uitmaken van zijn samengetelde inkomen dat aan de Belgische belasting is onderworpen en bestaan uit interest of royalty's, de van die inkomsten geheven Noorse belasting in mindering gebracht van de Belgische belasting met betrekking tot die inkomsten.
- h) Indien verliezen geleden door een onderneming die door een inwoner van België in een in Noorwegen gelegen vaste inrichting wordt gedreven, voor de belastingheffing van die onderneming in België overeenkomstig de Belgische wetgeving werkelijk in mindering van de winst van die onderneming zijn gebracht, is de vrijstelling ingevolge subparagraaf a) in België niet van toepassing op de winst van andere belastbare tijdperken die aan die inrichting kan worden toegerekend, in zoverre als die winst ook in Noorwegen van belasting is vrijgesteld door de verrekening van die verliezen.

Artikel 23

Non-discriminatie

1. Onderdanen van een overeenkomstsluitende Staat worden in de andere overeenkomstsluitende Staat niet onderworpen aan enige belastingheffing of daarmee verband houdende verplichting die anders of zwaarder is dan de belastingheffing en daarmee verband houdende verplichtingen waaraan onderdanen van die andere Staat onder gelijke omstandigheden, inzonderheid met betrekking tot de woonplaats, zijn of kunnen worden onderworpen. Niettegenstaande de bepalingen van artikel 1 is deze bepaling ook van toepassing op personen die geen inwoner zijn van een overeenkomstsluitende Staat of van beide overeenkomstsluitende Staten.
2. Staatlozen die inwoner zijn van een overeenkomstsluitende Staat, worden noch in de ene noch in de andere overeenkomstsluitende Staat onderworpen aan enige belastingheffing of daarmee verband houdende verplichting, die anders of zwaarder is dan de belastingheffing en daarmee verband houdende verplichtingen waaraan onderdanen van de desbetreffende Staat onder gelijke omstandigheden, inzonderheid met betrekking tot de woonplaats, zijn of kunnen worden onderworpen.
3. De belastingheffing van een vaste inrichting die een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat in de andere overeenkomstsluitende Staat heeft, is in die andere Staat niet ongunstiger dan de belastingheffing van ondernemingen van die andere Staat die dezelfde werkzaamheden uitoefenen. Deze bepaling mag niet aldus worden uitgelegd dat zij een overeenkomstsluitende Staat verplicht aan inwoners van de andere overeenkomstsluitende Staat bij de belastingheffing de persoonlijke aftrekken, tegemoetkomingen en verminderingen uit hoofde van de gezinstoestand of gezinslasten te verlenen die hij aan zijn eigen inwoners verleent.
4. Behalve indien de bepalingen van artikel 9, paragraaf 1, artikel 11, paragraaf 7, of artikel 12, paragraaf 4, van toepassing zijn, worden interest, royalty's en andere uitgaven die door een onderneming van een overeenkomstsluitende Staat aan een inwoner van de andere overeenkomstsluitende Staat worden betaald, bij het bepalen van de belastbare winst van die onderneming op dezelfde voorwaarden in mindering gebracht als wanneer zij aan een inwoner van de eerstgenoemde Staat zouden zijn betaald.
5. Ondernemingen van een overeenkomstsluitende Staat waarvan het kapitaal geheel of ten dele, onmiddellijk of middellijk, in het bezit is van, of wordt beheerst door een of meer inwoners van de andere overeenkomstsluitende Staat, worden in de eerstgenoemde Staat niet aan enige belastingheffing of daarmee verband houdende verplichting onderworpen die anders of zwaarder is dan de belastingheffing en daarmee verband houdende verplichtingen waaraan andere soortgelijke ondernemingen van de eerstgenoemde Staat zijn of kunnen worden onderworpen.
6. Niettegenstaande de bepalingen van artikel 2 zijn de bepalingen van dit artikel van toepassing op belastingen van elke soort en benaming.

Artikel 24

Regeling voor onderling overleg

1. Indien een persoon van oordeel is dat de maatregelen van een overeenkomstsluitende Staat of van beide overeenkomstsluitende Staten voor hem leiden of zullen leiden tot een belastingheffing die niet in overeenstemming is met de bepalingen van deze Overeenkomst, kan hij, onverminderd de rechtsmiddelen waarin het interne recht van die Staten voorziet, zijn geval voorleggen aan de bevoegde autoriteit van de overeenkomstsluitende Staat waarvan hij inwoner is, of indien zijn geval onder artikel 23, paragraaf 1 ressorteert, aan die van de overeenkomstsluitende Staat waarvan hij onderdaan is. Het geval moet worden voorgelegd binnen een termijn van drie jaar vanaf de datum dat de maatregel die een belastingheffing ten gevolge heeft die niet in overeenstemming is met de bepalingen van de Overeenkomst, voor het eerst te zijner kennis is gebracht.
2. Indien het bezwaar haar gegrond voorkomt en indien zij niet zelf in staat is tot een bevredigende oplossing ervan te komen, tracht de bevoegde autoriteit de aangelegenheid in onderlinge overeenstemming met de bevoegde autoriteit van de andere overeenkomstsluitende Staat te regelen, teneinde een belastingheffing te vermijden die niet in overeenstemming is met de Overeenkomst. Elke overeengekomen regeling wordt uitgevoerd ongeacht de termijnen waarin het interne recht van de overeenkomstsluitende Staten voorziet.
3. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten trachten moeilijkheden of twijfelpunten die mochten rijzen met betrekking tot de interpretatie of de toepassing van de Overeenkomst in onderlinge overeenstemming op te lossen.
4. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten komen tot overeenstemming omtrent de administratieve maatregelen die voor de uitvoering van de bepalingen van de Overeenkomst nodig zijn, met name omtrent de bewijsstukken die de inwoners van elke overeenkomstsluitende Staat moeten overleggen om in de andere Staat de bij de Overeenkomst bepaalde belastingvrijstellingen of –verminderingen te verkrijgen.
5. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten stellen zich rechtstreeks met elkander in verbinding voor de toepassing van de Overeenkomst.

Artikel 25

Uitwisseling van inlichtingen

1. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten wisselen de inlichtingen uit die naar verwachting relevant zullen zijn voor de uitvoering van de bepalingen van deze Overeenkomst of voor de toepassing of de tenuitvoerlegging van de nationale wetgeving met betrekking tot belastingen van elke soort en benaming die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan, voor zover de belastingheffing waarin die nationale wetgeving voorziet niet in strijd is met de Overeenkomst. De uitwisseling van inlichtingen wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2.
2. De door een overeenkomstsluitende Staat ingevolge paragraaf 1 verkregen inlichtingen worden op dezelfde wijze geheim gehouden als inlichtingen die onder de nationale wetgeving van die Staat zijn verkregen en worden alleen ter kennis gebracht van personen of autoriteiten (daaronder begrepen rechterlijke instanties en administratieve lichamen) die betrokken zijn bij de vestiging of invordering van de in paragraaf 1 bedoelde belastingen, bij de tenuitvoerlegging of vervolging ter zake van die belastingen, bij de beslissing in beroepszaken die betrekking hebben op die belastingen, of bij het toezicht daarop. Deze personen of autoriteiten gebruiken die inlichtingen slechts voor die doeleinden. Zij mogen deze inlichtingen kenbaar maken tijdens openbare rechtszittingen of in rechterlijke beslissingen. Niettegenstaande hetgeen voorafgaat, mogen de door een overeenkomstsluitende Staat verkregen inlichtingen voor andere doeleinden worden gebruikt indien ze overeenkomstig de wetgeving van beide Staten voor die andere doeleinden mogen worden gebruikt en indien de bevoegde autoriteit van de Staat die de inlichtingen verstrekt, de toestemming geeft voor dat gebruik.
3. In geen geval mogen de bepalingen van de paragrafen 1 en 2 aldus worden uitgelegd dat aan een overeenkomstsluitende Staat de verplichting wordt opgelegd :
 - a) administratieve maatregelen te nemen die afwijken van de wetgeving en de administratieve praktijk van die of van de andere overeenkomstsluitende Staat;
 - b) inlichtingen te verstrekken die niet verkrijgbaar zijn volgens de wetgeving of in de normale gang van de administratieve werkzaamheden van die of van de andere overeenkomstsluitende Staat;
 - c) inlichtingen te verstrekken die een handels-, bedrijfs-, nijverheids- of beroepsgeheim of een handelswerkwijze zouden onthullen, dan wel inlichtingen waarvan het verstrekken in strijd zou zijn met de openbare orde.

4. Wanneer op basis van dit artikel door een overeenkomstsluitende Staat om inlichtingen is verzocht, gebruikt de andere overeenkomstsluitende Staat de middelen voor het verzamelen van inlichtingen waarover hij beschikt om de gevraagde inlichtingen te verkrijgen, zelfs al heeft die andere Staat die inlichtingen niet nodig voor zijn eigen belastingdoeleinden. De verplichting die in de vorige zin is vervat, is onderworpen aan de beperkingen waarin paragraaf 3 voorziet, maar die beperkingen mogen in geen geval aldus worden uitgelegd dat ze een overeenkomstsluitende Staat toestaan het verstrekken van inlichtingen te weigeren enkel omdat die Staat geen binnenlands belang heeft bij die inlichtingen.
5. In geen geval mogen de bepalingen van paragraaf 3 aldus worden uitgelegd dat ze een overeenkomstsluitende Staat toestaan om het verstrekken van inlichtingen te weigeren enkel en alleen omdat de inlichtingen in het bezit zijn van een bank, een andere financiële instelling, een trust, een stichting, een gevolmachtigde of een persoon die werkzaam is in de hoedanigheid van een vertegenwoordiger of een vertrouwenspersoon of omdat de inlichtingen betrekking hebben op eigendomsbelangen in een persoon.

Artikel 26

Bijstand voor de invordering van belastingen

1. De overeenkomstsluitende Staten verlenen elkaar bijstand voor de invordering van belastingvorderingen. Deze bijstand wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten kunnen in onderlinge overeenstemming de wijze van uitvoering van dit artikel bepalen.
2. De uitdrukking "belastingvordering" zoals gebezigd in dit artikel, betekent een bedrag dat verschuldigd is met betrekking tot belastingen van elke soort en benaming die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan, voor zover de daarmee overeenstemmende belastingheffing niet in strijd is met deze Overeenkomst of met enig ander instrument waarbij die overeenkomstsluitende Staten partij zijn, alsmede de met die belastingen verband houdende interest, administratieve boetes en kosten van invordering of van bewarende maatregelen.
3. Wanneer een belastingvordering van een overeenkomstsluitende Staat ingevolge de wetgeving van die Staat voor tenuitvoerlegging vatbaar is en verschuldigd is door een persoon die op dat ogenblik op grond van de wetgeving van die Staat de invordering ervan niet kan beletten, aanvaardt de bevoegde autoriteit van de andere overeenkomstsluitende Staat om die belastingvordering op verzoek van de bevoegde autoriteit van eerstgenoemde Staat in te vorderen. Die belastingvordering wordt door die andere Staat geïnd overeenkomstig de bepalingen van zijn wetgeving die van toepassing zijn op het vlak van de tenuitvoerlegging en de invordering van zijn eigen belastingen alsof de desbetreffende vordering een belastingvordering van die andere Staat was.

4. Wanneer een belastingvordering van een overeenkomstsluitende Staat een vordering is ter zake waarvan die Staat overeenkomstig zijn wetgeving bewarende maatregelen kan nemen om de invordering ervan te verzekeren, gaat de bevoegde autoriteit van de andere overeenkomstsluitende Staat ermee akkoord om, op verzoek van de bevoegde autoriteit van eerstgenoemde Staat, ter zake van die belastingvordering bewarende maatregelen te nemen. Die andere Staat neemt ter zake van die belastingvordering bewarende maatregelen overeenkomstig de bepalingen van zijn wetgeving alsof de belastingvordering een belastingvordering van die andere Staat was, zelfs indien de belastingvordering in de eerstgenoemde Staat op het ogenblik waarop die maatregelen worden toegepast niet voor tenuitvoerlegging vatbaar is of verschuldigd is door een persoon die het recht heeft de invordering ervan te beletten.
5. De verjaringstermijnen en de voorrechten die overeenkomstig de wetgeving van een overeenkomstsluitende Staat van toepassing zijn op een belastingvordering wegens de aard van die vordering als zodanig, gelden niet voor een belastingvordering die door die Staat voor de toepassing van paragraaf 3 of 4 wordt aanvaard, dit niettegenstaande de bepalingen van voornoemde paragrafen. Ter zake van een belastingvordering die voor de toepassing van paragraaf 3 of 4 door een overeenkomstsluitende Staat wordt aanvaard, kan in die Staat bovendien geen enkel voorrecht worden verleend dat overeenkomstig de wetgeving van de andere overeenkomstsluitende Staat op die belastingvordering van toepassing zou zijn.
6. Procedures inzake het bestaan, de geldigheid of het bedrag van een belastingvordering van een overeenkomstsluitende Staat, worden niet voorgelegd aan de rechterlijke instanties of administratieve lichamen van de andere overeenkomstsluitende Staat.
7. Wanneer een belastingvordering op enig tijdstip nadat door een overeenkomstsluitende Staat een verzoekschrift werd ingediend overeenkomstig paragraaf 3 of 4, en vooraleer de andere overeenkomstsluitende Staat de desbetreffende belastingvordering heeft ingevorderd en aan de eerstgenoemde Staat heeft overgemaakt, ophoudt
 - a) een belastingvordering te zijn van de eerstgenoemde Staat die overeenkomstig de wetgeving van die Staat vatbaar is voor tenuitvoerlegging en die verschuldigd is door een persoon die op dat ogenblik overeenkomstig de wetgeving van die Staat de invordering ervan niet kan beletten (in het geval van een verzoekschrift overeenkomstig paragraaf 3), of
 - b) een belastingvordering te zijn van de eerstgenoemde Staat ter zake waarvan die Staat ingevolge zijn wetgeving bewarende maatregelen mag nemen om de invordering ervan te verzekeren (in het geval van een verzoekschrift overeenkomstig paragraaf 4),
 brengt de bevoegde autoriteit van de eerstgenoemde Staat de bevoegde autoriteit van de andere Staat hiervan onmiddellijk op de hoogte en, naar keuze van de andere Staat, schorst de eerstgenoemde Staat zijn verzoekschrift of trekt het in.

8. In geen geval mogen de bepalingen van dit artikel aldus worden uitgelegd dat zij een overeenkomstsluitende Staat de verplichting opleggen :
- a) administratieve maatregelen te nemen die afwijken van de wetgeving en de administratieve praktijk van die of van de andere overeenkomstsluitende Staat;
 - b) maatregelen te nemen die in strijd zouden zijn met de openbare orde;
 - c) bijstand te verlenen indien de andere overeenkomstsluitende Staat niet alle redelijke invorderings- of bewarende maatregelen, naar het geval, heeft genomen waarover die Staat overeenkomstig zijn wetgeving of zijn administratieve praktijk beschikt;
 - d) bijstand te verlenen in de gevallen waar de administratieve last die er voor die Staat uit voortvloeit duidelijk niet in verhouding staat tot het voordeel dat er door de andere overeenkomstsluitende Staat uit kan worden behaald.

Artikel 27

Leden van diplomatieke zendingen en van consulaire posten

1. De bepalingen van deze Overeenkomst tasten in geen enkel opzicht de fiscale voorrechten aan die leden van diplomatieke zendingen of van consulaire posten ontleen aan de algemene regels van het internationaal recht of aan de bepalingen van bijzondere overeenkomsten.
2. Voor zover inkomsten in de ontvangende Staat niet aan belasting worden onderworpen ten gevolge van fiscale voorrechten die worden toegekend aan leden van diplomatieke zendingen en van consulaire posten ingevolge de algemene regels van het internationaal recht of de bepalingen van bijzondere internationale overeenkomsten, wordt het recht om belasting te heffen voorbehouden aan de zendstaat.
3. De Overeenkomst is niet van toepassing op internationale organisaties, hun organen of hun ambtenaren, noch op personen die lid zijn van diplomatieke zendingen of van consulaire posten van een derde Staat, indien deze in een overeenkomstsluitende Staat verblijven en inzake belastingen naar het inkomen niet als inwoners van de ene of de andere overeenkomstsluitende Staat worden behandeld.

Artikel 28

Inwerkingtreding

1. Elke overeenkomstsluitende Staat zal de andere overeenkomstsluitende Staat in kennis stellen van de voltooiing van de procedures die door zijn wetgeving voor de inwerkingtreding van deze Overeenkomst vereist zijn. De Overeenkomst zal in werking treden op de datum waarop de laatste kennisgeving is ontvangen.
2. De bepalingen van de Overeenkomst zullen van toepassing zijn :
 - a) met betrekking tot de bij de bron verschuldigde belastingen, op inkomsten die zijn toegekend of betaalbaar gesteld op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin de Overeenkomst in werking is getreden;
 - b) met betrekking tot de andere belastingen naar het inkomen, op inkomsten van belastbare tijdperken die beginnen op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin de Overeenkomst in werking is getreden;
 - c) met betrekking tot de andere belastingen, op belastingen die verschuldigd zijn ter zake van belastbare feiten die zich voordoen op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin de Overeenkomst in werking is getreden.
3. De op 14 april 1988 te Oslo ondertekende Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en het Koninkrijk België tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, zoals gewijzigd door het Protocol dat op 10 september 2009 te Brussel werd ondertekend, zal eindigen en zal ophouden toepassing te vinden vanaf de datum waarop deze Overeenkomst uitwerking heeft op de belastingen waarop deze Overeenkomst ingevolge de bepalingen van paragraaf 2 van dit artikel van toepassing is.

Artikel 29

Beëindiging

Deze Overeenkomst blijft van kracht totdat zij door een overeenkomstsluitende Staat is opgezegd. Elke overeenkomstsluitende Staat kan tot en met 30 juni van elk kalenderjaar vanaf het vijfde jaar dat volgt op het jaar waarin de Overeenkomst in werking is getreden, aan de andere overeenkomstsluitende Staat langs diplomatieke weg een schriftelijke opzegging doen toekomen. In geval van opzegging vóór 1 juli van zodanig jaar, houdt de Overeenkomst op van toepassing te zijn :

- a) met betrekking tot de bij de bron verschuldigde belastingen, op inkomsten die zijn toegekend of betaalbaar gesteld op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin de kennisgeving van de beëindiging is gedaan;

- b) met betrekking tot de andere belastingen naar het inkomen, op inkomsten van belastbare tijdperken die beginnen op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin de kennisgeving van de beëindiging is gedaan;
- c) met betrekking tot de andere belastingen, op belastingen die verschuldigd zijn ter zake van belastbare feiten die zich voordoen op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin de kennisgeving van de beëindiging is gedaan.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gevolmachtigd door hun respectieve Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

ONDERTEKEND in tweevoud te Oslo, op 23 april 2014, in de Engelse taal.

VOOR HET KONINKRIJK BELGIE:
VOOR DE VLAAMSE GEMEENSCHAP:
VOOR DE FRANSE GEMEENSCHAP:
VOOR DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP:
VOOR HET VLAAMSE GEWEST:
VOOR HET WAALSE GEWEST:
VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST:

.....

VOOR HET KONINKRIJK NOORWEGEN:

.....

PROTOCOL

Bij de ondertekening van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting, zijn de ondergetekenden de volgende bepalingen overeengekomen die een integrerend deel van de Overeenkomst uitmaken.

1. Niettegenstaande enigerlei bepaling van de Overeenkomst zijn de voordelen van de Overeenkomst niet van toepassing indien inkomsten betaald of verkregen zijn in verband met een kunstmatige constructie.

2. Met betrekking tot artikel 3, paragraaf 2:

Voor het interpreteren van de verdragsbepalingen die identiek of in wezen gelijk zijn aan de bepalingen van het OESO-modelverdrag inzake belastingen, proberen de belastingadministraties van de overeenkomstsluitende Staten de algemene beginselen van de Commentaar bij de artikels van dat modelverdrag te volgen, op voorwaarde dat de overeenkomstsluitende Staten geen opmerkingen in die Commentaar lieten opnemen waaruit blijkt dat ze niet akkoord gaan met die beginselen en voor zover de overeenkomstsluitende Staten het niet eens zijn over een afwijkende interpretatie in het kader van artikel 24, paragraaf 3.

3. Met betrekking tot artikel 4, paragraaf 1:

Er is overeengekomen dat de uitdrukking "inwoner van een overeenkomstsluitende Staat" een in die Staat gevestigd pensioenfonds, zoals omschreven in artikel 3, paragraaf 1, l), omvat.

4. Met betrekking tot artikel 11, paragraaf 3:

Er is overeengekomen dat, wat Noorwegen betreft, de vrijstelling waarin deze paragraaf voorziet, van toepassing is op het "Government Pension Fund Global" en op de Eksportkreditt Norge AS.

5. Met betrekking tot artikel 14, paragrafen 1 en 2:

Er is overeengekomen dat een dienstbetrekking uitgeoefend wordt in een overeenkomstsluitende Staat wanneer de werkzaamheid waarvoor de lonen, salarissen en andere soortgelijke beloningen worden betaald, daadwerkelijk in die Staat wordt uitgeoefend. De werkzaamheid wordt daadwerkelijk in die Staat uitgeoefend wanneer de werknemer fysiek in die Staat aanwezig is voor het uitoefenen van de werkzaamheid, ongeacht de plaats waar de arbeidsovereenkomst werd opgemaakt, de woonplaats van de werkgever of van de persoon die de beloningen betaalt, de plaats of het tijdstip van betaling van de beloningen, of de plaats waar de resultaten van het werk van de werknemer worden geëxploiteerd.

6. Met betrekking tot de artikelen 14 en 15:

Er is overeengekomen dat een vergoeding die wordt betaald wegens het beëindigen van een dienstbetrekking of van een mandaat in een vennootschap belast mag worden in de overeenkomstsluitende Staat waar die dienstbetrekking wordt uitgeoefend of waarvan de vennootschap inwoner is, indien en voor zover de lonen of de beloningen die tijdens het kalenderjaar dat de beëindiging van die dienstbetrekking of dat mandaat voorafgaat zijn verkregen ter zake van die dienstbetrekking of dat mandaat, overeenkomstig de bepalingen van artikel 14 of artikel 15, naargelang het geval, in die Staat mogen worden belast.

7. Met betrekking tot artikel 21, paragraaf 3 en artikel 22, paragraaf 2, a):

Voor de toepassing van artikel 21, paragraaf 3, en van artikel 22, paragraaf 2, a), is een inkomensbestanddeel effectief belast in een overeenkomstsluitende Staat wanneer het in die overeenkomstsluitende Staat aan de belasting onderworpen is en als dusdanig aldaar geen belastingvrijstelling geniet.

8. Met betrekking tot artikel 22, paragraaf 2, a) en b) :

Voor de toepassing van artikel 22, paragraaf 2, a) en b) is een inkomensbestanddeel in Noorwegen belast wanneer dat inkomensbestanddeel in Noorwegen onderworpen is aan het belastingstelsel dat normaal op dat inkomensbestanddeel van toepassing is overeenkomstig de Noorse belastingwetgeving.

9. Met betrekking tot artikel 22, paragraaf 2, f) :

Voor de toepassing van de ingevolge paragraaf 2, f) verleende vermindering omvatten de dividenden die deel uitmaken van het samengetelde inkomen dat aan de Belgische belasting is onderworpen, de Noorse belasting die overeenkomstig artikel 10, paragraaf 2 van die dividenden geheven werd.

10. Met betrekking tot artikel 24 :

Indien Noorwegen op enig tijdstip na de datum van ondertekening van deze Overeenkomst, een bepaling inzake arbitrage opneemt in één van zijn dubbelbelastingverdragen, brengt de Regering van Noorwegen de Regering van België hiervan schriftelijk op de hoogte en start zij onderhandelingen met België teneinde een bepaling inzake arbitrage in de huidige Overeenkomst op te nemen.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gevolmachtigd door hun respectieve Regeringen, dit Protocol hebben ondertekend.

ONDERTEKEND in tweevoud te Oslo, op 23 april 2014, in de Engelse taal.

~~VOOR HET KONINKRIJK BELGIE:~~
~~VOOR DE VLAAMSE GEMEENSCHAP:~~
~~VOOR DE FRANSE GEMEENSCHAP:~~
~~VOOR DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP:~~
~~VOOR HET VLAAMSE GEWEST:~~
~~VOOR HET WAALSE GEWEST:~~
~~VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST:~~

.....

~~VOOR HET KONINKRIJK NOORWEGEN:~~

.....

[TRADUCTION]

CONVENTION
ENTRE
LE ROYAUME DE BELGIQUE
ET
LE ROYAUME DE NORVEGE
TENDANT A EVITER LA DOUBLE IMPOSITION
EN MATIERE D'IMPOTS SUR LE REVENU
ET A PREVENIR LA FRAUDE FISCALE

**CONVENTION
ENTRE
LE ROYAUME DE BELGIQUE
ET
LE ROYAUME DE NORVEGE
TENDANT A EVITER LA DOUBLE IMPOSITION
EN MATIERE D'IMPOTS SUR LE REVENU
ET A PREVENIR LA FRAUDE FISCALE**

**LE ROYAUME DE BELGIQUE,
LA COMMUNAUTE FLAMANDE,
LA COMMUNAUTE FRANÇAISE,
LA COMMUNAUTE GERMANOPHONE,
LA REGION FLAMANDE,
LA REGION WALLONNE,
et LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE,
d'une part,**

ET

**LE ROYAUME DE NORVEGE,
d'autre part,**

DESIREUX de conclure une Convention tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à prévenir la fraude fiscale,

SONT CONVENUS des dispositions suivantes :

Article 1

Personnes visées

La présente Convention s'applique aux personnes qui sont des résidents d'un Etat contractant ou des deux Etats contractants.

Article 2

Impôts visés

1. La présente Convention s'applique aux impôts sur le revenu perçus pour le compte d'un Etat contractant, de ses subdivisions politiques ou de ses collectivités locales, quel que soit le système de perception.
2. Sont considérés comme impôts sur le revenu les impôts perçus sur le revenu total, ou sur des éléments du revenu, y compris les impôts sur les gains provenant de l'aliénation de biens mobiliers ou immobiliers, les impôts sur le montant global des salaires payés par les entreprises, ainsi que les impôts sur les plus-values.
3. Les impôts actuels auxquels s'applique la Convention sont notamment :
 - a) en ce qui concerne la Norvège :
 - (i) l'impôt d'Etat sur le revenu;
 - (ii) l'impôt communal sur le revenu perçu au profit des comtés;
 - (iii) l'impôt communal sur le revenu;
 - (iv) l'impôt d'Etat sur les revenus tirés de la recherche et de l'exploitation des ressources pétrolières sous-marines ainsi que des activités et travaux y relatifs, en ce compris le transport par oléoducs du pétrole produit; et
 - (v) l'impôt d'Etat sur les rémunérations des artistes non-résidents;(ci-après dénommés « l'impôt norvégien »);
 - b) en ce qui concerne la Belgique :
 - (i) l'impôt des personnes physiques;
 - (ii) l'impôt des sociétés;
 - (iii) l'impôt des personnes morales;
 - (iv) l'impôt des non-résidents;y compris les précomptes et les additionnels auxdits impôts et précomptes,
(ci-après dénommés « l'impôt belge »).

4. La Convention s'applique aussi aux impôts de nature identique ou analogue qui seraient établis après la date de signature de la Convention et qui s'ajouteraient aux impôts actuels ou qui les remplaceraient. Les autorités compétentes des Etats contractants se communiquent les modifications significatives apportées à leurs législations fiscales.

Article 3

Définitions générales

1. Au sens de la présente Convention, à moins que le contexte n'exige une interprétation différente :
 - a) le terme « Norvège » désigne le Royaume de Norvège, et comprend le territoire national, les eaux intérieures, la mer territoriale et la zone située en dehors de la mer territoriale sur laquelle, suivant la législation norvégienne et conformément au droit international, le Royaume de Norvège peut exercer ses droits relatifs au lit de la mer et au sous-sol marin ainsi qu'à leurs ressources naturelles; le terme ne comprend pas Svalbard, Jan Mayen et les dépendances norvégiennes (« biland »);
 - b) le terme « Belgique » désigne le Royaume de Belgique; employé dans un sens géographique, il désigne le territoire du Royaume de Belgique, y compris la mer territoriale ainsi que les zones maritimes et les espaces aériens sur lesquels, en conformité avec le droit international, le Royaume de Belgique exerce des droits souverains ou sa juridiction;
 - c) les expressions « un Etat contractant » et « l'autre Etat contractant » désignent, suivant le contexte, la Belgique ou la Norvège;
 - d) le terme « personne » comprend les personnes physiques, les sociétés et tous autres groupements de personnes;
 - e) le terme « société » désigne toute personne morale ou toute entité qui est considérée comme une personne morale aux fins d'imposition;
 - f) le terme « entreprise » s'applique à l'exercice de toute activité ou affaire;
 - g) les expressions « entreprise d'un Etat contractant » et « entreprise de l'autre Etat contractant » désignent respectivement une entreprise exploitée par un résident d'un Etat contractant et une entreprise exploitée par un résident de l'autre Etat contractant;
 - h) l'expression « trafic international » désigne tout transport effectué par un navire ou un aéronef, sauf lorsque le navire ou l'aéronef n'est exploité qu'entre des points situés dans un Etat contractant;

- i) l'expression « autorité compétente » désigne :
 - (i) en Norvège, le Ministre des Finances ou le représentant autorisé du Ministre;
 - (ii) en Belgique, suivant le cas, le Ministre des Finances du Gouvernement fédéral et/ou du Gouvernement d'une Région et/ou d'une Communauté, ou son représentant autorisé;
 - j) le terme « national », en ce qui concerne un Etat contractant, désigne :
 - (i) toute personne physique qui possède la nationalité ou la citoyenneté de cet Etat contractant; et
 - (ii) toute personne morale, société de personnes ou association constituée conformément à la législation en vigueur dans cet Etat contractant;
 - k) les termes « activité », par rapport à une entreprise, et « affaires » comprennent l'exercice de professions libérales ou d'autres activités de caractère indépendant;
 - l) l'expression « fonds de pension » désigne toute personne établie dans un Etat contractant qui administre des régimes de retraite ou fournit des prestations de retraite à condition que cette personne soit :
 - (i) en ce qui concerne la Belgique, un fonds de pension contrôlé par l'Autorité des services et marchés financiers (FSMA) ou par la Banque Nationale de Belgique; ou
 - (ii) en ce qui concerne la Norvège, un régime de retraite ("*pensjonskasse*") contrôlé par l'Autorité norvégienne de surveillance financière.
2. Pour l'application de la Convention à un moment donné par un Etat contractant, tout terme ou expression qui n'y est pas défini a, sauf si le contexte exige une interprétation différente, le sens que lui attribue, à ce moment, le droit de cet Etat concernant les impôts auxquels s'applique la Convention, le sens attribué à ce terme ou expression par le droit fiscal de cet Etat prévalant sur le sens que lui attribuent les autres branches du droit de cet Etat.

Article 4

Résident

1. Au sens de la présente Convention, l'expression « résident d'un Etat contractant » désigne toute personne qui, en vertu de la législation de cet Etat, est assujettie à l'impôt dans cet Etat, en raison de son domicile, de sa résidence, de son siège de direction ou de tout autre critère de nature analogue et s'applique aussi à cet Etat ainsi qu'à toutes ses subdivisions politiques ou à ses collectivités locales. Toutefois, cette expression ne comprend pas les personnes qui ne sont assujetties à l'impôt dans cet Etat que pour les revenus de sources situées dans cet Etat.
2. Lorsque, selon les dispositions du paragraphe 1, une personne physique est un résident des deux Etats contractants, sa situation est réglée de la manière suivante :
 - a) cette personne est considérée comme un résident seulement de l'Etat où elle dispose d'un foyer d'habitation permanent; si elle dispose d'un foyer d'habitation permanent dans les deux Etats, elle est considérée comme un résident seulement de l'Etat avec lequel ses liens personnels et économiques sont les plus étroits (centre des intérêts vitaux);
 - b) si l'Etat où cette personne a le centre de ses intérêts vitaux ne peut pas être déterminé, ou si elle ne dispose d'un foyer d'habitation permanent dans aucun des Etats, elle est considérée comme un résident seulement de l'Etat où elle séjourne de façon habituelle;
 - c) si cette personne séjourne de façon habituelle dans les deux Etats ou si elle ne séjourne de façon habituelle dans aucun d'eux, elle est considérée comme un résident seulement de l'Etat dont elle possède la nationalité;
 - d) si cette personne possède la nationalité des deux Etats ou si elle ne possède la nationalité d'aucun d'eux, les autorités compétentes des Etats contractants tranchent la question d'un commun accord.
3. Lorsque, selon les dispositions du paragraphe 1, une personne autre qu'une personne physique est un résident des deux Etats contractants, elle est considérée comme un résident seulement de l'Etat où son siège de direction effective est situé.

Article 5

Etablissement stable

1. Au sens de la présente Convention, l'expression « établissement stable » désigne une installation fixe d'affaires par l'intermédiaire de laquelle une entreprise exerce tout ou partie de son activité.
2. L'expression « établissement stable » comprend notamment :
 - a) un siège de direction,
 - b) une succursale,
 - c) un bureau,
 - d) une usine,
 - e) un atelier et
 - f) une mine, un puits de pétrole ou de gaz, une carrière ou tout autre lieu d'extraction de ressources naturelles.
3. Un chantier de construction ou de montage ne constitue un établissement stable que si sa durée dépasse douze mois.
4. Nonobstant les dispositions des paragraphes 1, 2 et 3, si une entreprise d'un Etat contractant exécute des prestations de services dans l'autre Etat contractant
 - a) par l'intermédiaire d'une personne physique qui est présente dans cet autre Etat pendant une période ou des périodes excédant au total 183 jours durant toute période de douze mois et si plus de 50 pour cent des recettes brutes attribuables aux activités d'exploitation active exercées par l'entreprise au cours de cette ou ces périodes proviennent des prestations de services exécutées dans cet autre Etat par l'intermédiaire de cette personne, ou
 - b) pendant une période ou des périodes excédant au total 183 jours durant toute période de douze mois, et ces prestations de services sont exécutées pour un même projet ou des projets connexes par l'intermédiaire d'une ou plusieurs personnes physiques qui sont présentes et exécutent ces prestations de services dans cet autre Etat

les activités exercées dans cet autre Etat dans le cadre de l'exécution de ces prestations de services sont réputées être exercées par l'intermédiaire d'un établissement stable de l'entreprise situé dans cet autre Etat, sauf si ces prestations de services sont limitées à celles qui sont mentionnées au paragraphe 5 et qui, si elles étaient exécutées par l'intermédiaire d'une installation fixe d'affaires, ne feraient pas de cette installation un établissement stable au regard des dispositions de ce paragraphe. Aux fins du présent paragraphe, les prestations de services exécutées par une personne physique pour une entreprise ne sont pas considérées être exécutées par une autre entreprise par l'intermédiaire de cette personne physique à moins que cette autre entreprise ne supervise,

dirige ou contrôle la manière dont ces prestations de services sont exécutées par cette personne physique.

5. Nonobstant les dispositions précédentes du présent article, on considère qu'il n'y a pas « établissement stable » si :
 - a) il est fait usage d'installations aux seules fins de stockage, d'exposition ou de livraison de marchandises appartenant à l'entreprise;
 - b) des marchandises appartenant à l'entreprise sont entreposées aux seules fins de stockage, d'exposition ou de livraison;
 - c) des marchandises appartenant à l'entreprise sont entreposées aux seules fins de transformation par une autre entreprise;
 - d) une installation fixe d'affaires est utilisée aux seules fins d'acheter des marchandises ou de réunir des informations, pour l'entreprise;
 - e) une installation fixe d'affaires est utilisée aux seules fins d'exercer, pour l'entreprise, toute autre activité de caractère préparatoire ou auxiliaire;
 - f) une installation fixe d'affaires est utilisée aux seules fins de l'exercice cumulé d'activités mentionnées aux alinéas a) à e), à condition que l'activité d'ensemble de l'installation fixe d'affaires résultant de ce cumul garde un caractère préparatoire ou auxiliaire.
6. Nonobstant les dispositions des paragraphes 1 et 2, lorsqu'une personne – autre qu'un agent jouissant d'un statut indépendant auquel s'applique le paragraphe 7 – agit pour le compte d'une entreprise et dispose dans un Etat contractant de pouvoirs qu'elle y exerce habituellement lui permettant de conclure des contrats au nom de l'entreprise, cette entreprise est considérée comme ayant un établissement stable dans cet Etat pour toutes les activités que cette personne exerce pour l'entreprise, à moins que les activités de cette personne ne soient limitées à celles qui sont mentionnées au paragraphe 5 et qui, si elles étaient exercées par l'intermédiaire d'une installation fixe d'affaires, ne permettraient pas de considérer cette installation comme un établissement stable selon les dispositions de ce paragraphe.
7. Une entreprise n'est pas considérée comme ayant un établissement stable dans un Etat contractant du seul fait qu'elle y exerce son activité par l'entremise d'un courtier, d'un commissionnaire général ou de tout autre agent jouissant d'un statut indépendant, à condition que ces personnes agissent dans le cadre ordinaire de leur activité.
8. Le fait qu'une société qui est un résident d'un Etat contractant contrôle ou est contrôlée par une société qui est un résident de l'autre Etat contractant ou qui y exerce son activité (que ce soit par l'intermédiaire d'un établissement stable ou non) ne suffit pas, en lui-même, à faire de l'une quelconque de ces sociétés un établissement stable de l'autre.

Article 6

Revenus immobiliers

1. Les revenus qu'un résident d'un Etat contractant tire de biens immobiliers (y compris les revenus des exploitations agricoles ou forestières) situés dans l'autre Etat contractant sont imposables dans cet autre Etat.
2. L'expression « biens immobiliers » a le sens que lui attribue le droit de l'Etat contractant où les biens considérés sont situés. L'expression comprend en tous cas les accessoires (y compris le cheptel mort ou vif des exploitations agricoles et forestières), les droits auxquels s'appliquent les dispositions du droit privé concernant la propriété foncière, l'usufruit des biens immobiliers et les droits à des paiements variables ou fixes pour l'exploitation ou la concession de l'exploitation de gisements minéraux, sources et autres ressources naturelles; les navires et aéronefs ne sont pas considérés comme des biens immobiliers.
3. Les dispositions du paragraphe 1 s'appliquent aux revenus provenant de l'exploitation ou de la jouissance directes, de la location ou de l'affermage, ainsi que de toute autre forme d'exploitation des biens immobiliers.
4. Les dispositions des paragraphes 1 et 3 s'appliquent également aux revenus provenant des biens immobiliers d'une entreprise.

Article 7

Bénéfices des entreprises

1. Les bénéfices d'une entreprise d'un Etat contractant ne sont imposables que dans cet Etat, à moins que l'entreprise n'exerce son activité dans l'autre Etat contractant par l'intermédiaire d'un établissement stable qui y est situé. Si l'entreprise exerce son activité d'une telle façon, les bénéfices qui sont attribuables à l'établissement stable conformément aux dispositions du paragraphe 2 sont imposables dans l'autre Etat.
2. Aux fins du présent article et de l'article 22, les bénéfices qui sont attribuables dans chaque Etat contractant à l'établissement stable mentionné au paragraphe 1 sont ceux qu'il aurait pu réaliser, en particulier dans ses opérations internes avec d'autres parties de l'entreprise, s'il avait constitué une entreprise distincte et indépendante exerçant des activités identiques ou analogues dans des conditions identiques ou analogues, compte tenu des fonctions exercées, des actifs utilisés et des risques assumés par l'entreprise par l'intermédiaire de l'établissement stable et des autres parties de l'entreprise.

3. Lorsque, conformément au paragraphe 2, un Etat contractant ajuste les bénéfices qui sont attribuables à un établissement stable d'une entreprise d'un des Etats contractants et impose en conséquence des bénéfices de l'entreprise qui ont été imposés dans l'autre Etat, cet autre Etat procède à un ajustement approprié du montant de l'impôt qui a été perçu sur ces bénéfices dans la mesure nécessaire pour éliminer la double imposition de ces bénéfices. Pour déterminer cet ajustement, les autorités compétentes des Etats contractants se consultent si nécessaire.
4. Lorsque les bénéfices comprennent des éléments de revenu traités séparément dans d'autres articles de la présente Convention, les dispositions de ces articles ne sont pas affectées par les dispositions du présent article.

Article 8

Navigation maritime et aérienne et conteneurs

1. Les bénéfices d'une entreprise d'un Etat contractant provenant de l'exploitation, en trafic international, de navires ou d'aéronefs ne sont imposables que dans cet Etat.
2. Au sens du présent article, les bénéfices provenant de l'exploitation, en trafic international, de navires ou d'aéronefs comprennent notamment :
 - a) les bénéfices provenant de la location de navires ou d'aéronefs servant au transport en trafic international, tout armés et équipés;
 - b) les bénéfices provenant de la location coque nue de navires ou d'aéronefs, lorsque cette activité de location constitue une activité accessoire pour l'entreprise de transport en trafic international;
 - c) les bénéfices provenant de la location de conteneurs, lorsque cette activité de location constitue une activité accessoire pour l'entreprise de transport en trafic international.
3. Les dispositions du paragraphe 1 s'appliquent aussi aux bénéfices provenant de la participation à un pool, une exploitation en commun ou un organisme international d'exploitation.
4. Les dispositions des paragraphes 1, 2 et 3 s'appliquent aux bénéfices réalisés par le consortium norvégien, danois et suédois de transport aérien Scandinavian Airlines System (SAS) mais uniquement dans la mesure où les bénéfices retirés par SAS Scandinavian Airlines Norge AS, le partenaire norvégien de Scandinavian Airlines System (SAS), se rapportent proportionnellement à sa participation dans ledit consortium.

Article 9

Entreprises Associées

1. Lorsque

- a) une entreprise d'un Etat contractant participe directement ou indirectement à la direction, au contrôle ou au capital d'une entreprise de l'autre Etat contractant, ou que
- b) les mêmes personnes participent directement ou indirectement à la direction, au contrôle ou au capital d'une entreprise d'un Etat contractant et d'une entreprise de l'autre Etat contractant,

et que, dans l'un et l'autre cas, les deux entreprises sont, dans leurs relations commerciales ou financières, liées par des conditions convenues ou imposées, qui diffèrent de celles qui seraient convenues entre des entreprises indépendantes, les bénéfices qui, sans ces conditions, auraient été réalisés par l'une des entreprises mais n'ont pu l'être en fait à cause de ces conditions, peuvent être inclus dans les bénéfices de cette entreprise et imposés en conséquence.

2. Lorsqu'un Etat contractant inclut dans les bénéfices d'une entreprise de cet Etat – et impose en conséquence – des bénéfices sur lesquels une entreprise de l'autre Etat contractant a été imposée dans cet autre Etat, et que les bénéfices ainsi inclus sont des bénéfices qui auraient été réalisés par l'entreprise du premier Etat si les conditions convenues entre les deux entreprises avaient été celles qui auraient été convenues entre des entreprises indépendantes, l'autre Etat procède à un ajustement approprié du montant de l'impôt qui y a été perçu sur ces bénéfices, si cet Etat considère que l'ajustement est justifié. Pour déterminer cet ajustement, il est tenu compte des autres dispositions de la présente Convention et, si c'est nécessaire, les autorités compétentes des Etats contractants se consultent.
3. Les dispositions du paragraphe 2 ne s'appliquent pas lorsqu'une ou plusieurs des transactions donnant lieu à un ajustement des bénéfices conformément au paragraphe 1 sont considérées comme frauduleuses en vertu d'une décision administrative ou judiciaire.

Article 10

Dividendes

1. Les dividendes payés par une société qui est un résident d'un Etat contractant à un résident de l'autre Etat contractant sont imposables dans cet autre Etat.
2. Toutefois, ces dividendes sont aussi imposables dans l'Etat contractant dont la société qui paie les dividendes est un résident, et selon la législation de cet Etat, mais si le bénéficiaire effectif des dividendes est un résident de l'autre Etat contractant, l'impôt ainsi établi ne peut excéder :
 - a) 5 pour cent du montant brut des dividendes si le bénéficiaire effectif est un fonds de pension, à condition que les actions ou autres droits au titre desquels ces dividendes sont payés soient détenus aux fins d'une activité mentionnée à l'article 3, paragraphe 1, l);
 - b) 15 pour cent du montant brut des dividendes dans tous les autres cas.
3. Nonobstant les dispositions précédentes du présent article, les dividendes ne sont pas imposables dans l'Etat contractant dont la société qui paie les dividendes est un résident si le bénéficiaire effectif des dividendes est :
 - a) une société qui est un résident de l'autre Etat contractant et qui détient, pendant une période ininterrompue d'au moins douze mois, des actions qui représentent directement au moins 10 pour cent du capital de la société qui paie les dividendes;
 - b) en ce qui concerne la Norvège :
 - (i) la Norvège ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales;
 - (ii) la Banque Centrale de Norvège;
 - (iii) le « Government Pension Fund Global »;
 - (iv) un organisme de droit public ou toute institution détenue entièrement ou principalement par le Gouvernement de la Norvège, ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, qui peuvent être agréés périodiquement de commun accord par les autorités compétentes des Etats contractants;
 - c) en ce qui concerne la Belgique :
 - (i) la Belgique ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales;
 - (ii) la Banque Nationale de Belgique;
 - (iii) la Société Fédérale de Participations et d'Investissement;
 - (iv) un organisme de droit public ou toute institution détenue entièrement ou principalement par la Belgique, ou une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, qui peuvent être agréés périodiquement de commun accord par les autorités compétentes des Etats contractants.

4. Les paragraphes 2 et 3 n'affectent pas l'imposition de la société au titre des bénéfices qui servent au paiement des dividendes.
5. Le terme « dividendes » employé dans le présent article désigne les revenus provenant d'actions, actions ou bons de jouissance, parts de mine, parts de fondateur ou autres parts bénéficiaires à l'exception des créances, ainsi que les revenus payés sous la forme d'intérêts qui sont soumis au même régime fiscal que les revenus d'actions par la législation fiscale de l'Etat dont la société débitrice est un résident.
6. Les dispositions des paragraphes 1, 2 et 3, a) ne s'appliquent pas lorsque le bénéficiaire effectif des dividendes, résident d'un Etat contractant, exerce dans l'autre Etat contractant dont la société qui paie les dividendes est un résident une activité d'entreprise par l'intermédiaire d'un établissement stable qui y est situé, et que la participation génératrice des dividendes s'y rattache effectivement. Dans ce cas, les dispositions de l'article 7 sont applicables.
7. Lorsqu'une société qui est un résident d'un Etat contractant tire des bénéfices ou des revenus de l'autre Etat contractant, cet autre Etat ne peut percevoir aucun impôt sur les dividendes payés par la société, sauf dans la mesure où ces dividendes sont payés à un résident de cet autre Etat ou dans la mesure où la participation génératrice des dividendes se rattache effectivement à un établissement stable situé dans cet autre Etat, ni prélever aucun impôt, au titre de l'imposition des bénéfices non distribués, sur les bénéfices non distribués de la société, même si les dividendes payés ou les bénéfices non distribués consistent en tout ou en partie en bénéfices ou revenus provenant de cet autre Etat.
8. Aucun allègement n'est applicable en vertu du présent article si le principal objectif ou l'un des principaux objectifs de toute personne impliquée dans la création ou la cession des actions ou autres droits au titre desquels les dividendes sont payés consiste à tirer avantage du présent article au moyen de cette création ou de cette cession.

Article 11

Intérêts

1. Les intérêts provenant d'un Etat contractant et payés à un résident de l'autre Etat contractant sont imposables dans cet autre Etat.
2. Toutefois, ces intérêts sont aussi imposables dans l'Etat contractant d'où ils proviennent et selon la législation de cet Etat, mais si le bénéficiaire effectif des intérêts est un résident de l'autre Etat contractant, l'impôt ainsi établi ne peut excéder 10 pour cent du montant brut des intérêts.

3. Nonobstant les dispositions du paragraphe 2, les intérêts sont exemptés d'impôt dans l'Etat contractant d'où ils proviennent lorsqu'il s'agit :
 - a) d'intérêts dont le bénéficiaire effectif est un Etat contractant, une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales ou un organisme de droit public de cet Etat ou de cette subdivision politique ou collectivité locale;
 - b) d'intérêts payés par un acheteur à un vendeur en raison d'une créance commerciale résultant du paiement à terme de marchandises, d'équipements ou de services;
 - c) d'intérêts payés en raison de prêts de n'importe quelle nature consentis par une entreprise bancaire, sauf lorsque ces prêts sont représentés par des titres au porteur;
 - d) d'intérêts payés en raison d'un crédit ou d'un prêt de n'importe quelle nature consenti par une entreprise à une autre entreprise;
 - e) d'intérêts payés à un fonds de pension, à condition que la créance au titre de laquelle ces intérêts sont payés soit détenue aux fins d'une activité mentionnée à l'article 3, paragraphe 1, l).
4. Le terme « intérêts » employé dans le présent article désigne les revenus des créances de toute nature, assorties ou non de garanties hypothécaires, et notamment les revenus des fonds publics et des obligations d'emprunts, y compris les primes et lots attachés à ces titres. Toutefois, ce terme ne comprend pas, au sens du présent article, les pénalisations pour paiement tardif ni les intérêts considérés comme des dividendes en vertu de l'article 10, paragraphe 5.
5. Les dispositions des paragraphes 1, 2 et 3 ne s'appliquent pas lorsque le bénéficiaire effectif des intérêts, résident d'un Etat contractant, exerce dans l'autre Etat contractant d'où proviennent les intérêts une activité d'entreprise par l'intermédiaire d'un établissement stable qui y est situé, et que la créance génératrice des intérêts s'y rattache effectivement. Dans ce cas, les dispositions de l'article 7 sont applicables.
6. Les intérêts sont considérés comme provenant d'un Etat contractant lorsque le débiteur est un résident de cet Etat. Toutefois, lorsque le débiteur des intérêts, qu'il soit ou non un résident d'un Etat contractant, a dans un Etat contractant un établissement stable pour lequel la dette donnant lieu au paiement des intérêts a été contractée et qui supporte la charge de ces intérêts, ceux-ci sont considérés comme provenant de l'Etat où l'établissement stable est situé.
7. Lorsque, en raison de relations spéciales existant entre le débiteur et le bénéficiaire effectif ou que l'un et l'autre entretiennent avec de tierces personnes, le montant des intérêts, compte tenu de la créance pour laquelle ils sont payés, excède celui dont seraient convenus le débiteur et le bénéficiaire effectif en l'absence de pareilles relations, les dispositions du présent article ne s'appliquent qu'à ce dernier montant. Dans ce cas, la partie excédentaire des paiements reste imposable selon la législation de

chaque Etat contractant et compte tenu des autres dispositions de la présente Convention.

8. Aucun allègement n'est applicable en vertu du présent article si le principal objectif ou l'un des principaux objectifs de toute personne impliquée dans la création ou la cession de la créance au titre de laquelle les intérêts sont payés consiste à tirer avantage du présent article au moyen de cette création ou de cette cession.

Article 12

Redevances

1. Les redevances provenant d'un Etat contractant et dont le bénéficiaire effectif est un résident de l'autre Etat contractant ne sont imposables que dans cet autre Etat.
2. Le terme « redevances » employé dans le présent article désigne les rémunérations de toute nature payées pour l'usage ou la concession de l'usage d'un droit d'auteur sur une œuvre littéraire, artistique ou scientifique, y compris les films cinématographiques et les films ou bandes enregistrées pour la radio ou la télévision, d'un brevet, d'une marque de fabrique ou de commerce, d'un dessin ou d'un modèle, d'un plan, d'une formule ou d'un procédé secrets et pour des informations ayant trait à une expérience acquise dans le domaine industriel, commercial ou scientifique.
3. Les dispositions du paragraphe 1 ne s'appliquent pas lorsque le bénéficiaire effectif des redevances, résident d'un Etat contractant, exerce dans l'autre Etat contractant d'où proviennent les redevances une activité d'entreprise par l'intermédiaire d'un établissement stable qui y est situé et que le droit ou le bien générateur des redevances s'y rattache effectivement. Dans ce cas, les dispositions de l'article 7 sont applicables.
4. Lorsque, en raison de relations spéciales existant entre le débiteur et le bénéficiaire effectif ou que l'un et l'autre entretiennent avec de tierces personnes, le montant des redevances, compte tenu de la prestation pour laquelle elles sont payées, excède celui dont seraient convenus le débiteur et le bénéficiaire effectif en l'absence de pareilles relations, les dispositions du présent article ne s'appliquent qu'à ce dernier montant. Dans ce cas, la partie excédentaire des paiements reste imposable selon la législation de chaque Etat contractant et compte tenu des autres dispositions de la présente Convention.
5. Aucun allègement n'est applicable en vertu du présent article si le principal objectif ou l'un des principaux objectifs de toute personne impliquée dans la création ou la cession des droits au titre desquels les redevances sont payées consiste à tirer avantage du présent article au moyen de cette création ou de cette cession.

Article 13

Gains en capital

1. Les gains qu'un résident d'un Etat contractant tire de l'aliénation de biens immobiliers visés à l'article 6, et situés dans l'autre Etat contractant, sont imposables dans cet autre Etat.
2. Les gains provenant de l'aliénation de biens mobiliers qui font partie de l'actif d'un établissement stable qu'une entreprise d'un Etat contractant a dans l'autre Etat contractant, y compris de tels gains provenant de l'aliénation de cet établissement stable (seul ou avec l'ensemble de l'entreprise), sont imposables dans cet autre Etat.
3. Les gains qu'une entreprise d'un Etat contractant tire de l'aliénation de navires ou aéronefs exploités en trafic international, ou de biens mobiliers affectés à l'exploitation de ces navires ou aéronefs, ne sont imposables que dans cet Etat.
4. Les gains provenant de l'aliénation de tous biens autres que ceux visés aux paragraphes précédents ne sont imposables que dans l'Etat contractant dont le cédant est un résident.

Ces gains sont aussi imposables dans l'autre Etat contractant dans la mesure où ils ne sont pas soumis à l'impôt dans le premier Etat. Toutefois, cette dernière disposition s'applique uniquement dans le cas d'une personne physique qui a été un résident de cet autre Etat contractant à un moment quelconque au cours des cinq périodes imposables précédant immédiatement l'année durant laquelle l'aliénation a eu lieu, et seulement à la partie du gain qui se rapporte à la période précédant la date à laquelle cette personne physique est devenue pour la dernière fois un résident du premier Etat.

Article 14

Revenus d'emploi

1. Sous réserve des dispositions des articles 15, 17 et 18, les salaires, traitements et autres rémunérations similaires qu'un résident d'un Etat contractant reçoit au titre d'un emploi salarié ne sont imposables que dans cet Etat, à moins que l'emploi ne soit exercé dans l'autre Etat contractant. Si l'emploi y est exercé, les rémunérations reçues à ce titre sont imposables dans cet autre Etat.

2. Nonobstant les dispositions du paragraphe 1, les rémunérations qu'un résident d'un Etat contractant reçoit au titre d'un emploi salarié exercé dans l'autre Etat contractant ne sont imposables que dans le premier Etat si :
 - a) le bénéficiaire séjourne dans l'autre Etat pendant une période ou des périodes n'excédant pas au total 183 jours durant toute période de douze mois commençant ou se terminant durant la période imposable considérée, et
 - b) les rémunérations sont payées par un employeur, ou pour le compte d'un employeur, qui n'est pas un résident de l'autre Etat, et
 - c) la charge des rémunérations n'est pas supportée par un établissement stable que l'employeur a dans l'autre Etat.
3. Le paragraphe 2 du présent article ne s'applique pas aux rémunérations reçues par un résident d'un Etat contractant au titre d'un emploi salarié exercé dans l'autre Etat contractant et payées par un employeur, ou pour le compte d'un employeur, qui n'est pas un résident de cet autre Etat, si :
 - a) le bénéficiaire fournit des services, dans le cadre de cet emploi, à une personne autre que l'employeur et cette personne, directement ou indirectement, supervise, dirige ou contrôle la manière dont ces prestations de services sont exécutées, et
 - b) ces services font partie intégrante des activités d'entreprise exercées par cette personne.
4. Nonobstant les dispositions précédentes du présent article, les rémunérations reçues au titre d'un emploi salarié exercé à bord d'un navire ou d'un aéronef exploité en trafic international par une entreprise d'un Etat contractant sont imposables dans cet Etat.

Article 15

Tantièmes

1. Les tantièmes, jetons de présence et autres rétributions similaires qu'un résident d'un Etat contractant reçoit en sa qualité de membre du conseil d'administration ou de surveillance ou d'un organe analogue d'une société qui est un résident de l'autre Etat contractant sont imposables dans cet autre Etat.

La disposition qui précède s'applique aussi aux rétributions reçues en raison de l'exercice de fonctions qui, en vertu de la législation de l'Etat contractant dont la société est un résident, sont traitées comme des fonctions d'une nature similaire à celles exercées par une personne visée à ladite disposition.

2. Les rémunérations qu'une personne visée au paragraphe 1 reçoit d'une société qui est un résident d'un Etat contractant en raison de l'exercice d'une activité journalière de direction ou de caractère technique, commercial ou financier, ainsi que les rémunérations qu'un résident d'un Etat contractant tire de son activité journalière en tant qu'associé dans une société, autre qu'une société par actions, qui est un résident d'un Etat contractant, sont imposables conformément aux dispositions de l'article 14, comme s'il s'agissait de rémunérations qu'un employé tire d'un emploi salarié et comme si l'employeur était la société.

Article 16

Artistes et sportifs

1. Nonobstant les dispositions des articles 7 et 14, les revenus qu'un résident d'un Etat contractant tire de ses activités personnelles exercées dans l'autre Etat contractant en tant qu'artiste du spectacle, tel qu'un artiste de théâtre, de cinéma, de la radio ou de la télévision, ou qu'un musicien, ou en tant que sportif, sont imposables dans cet autre Etat.
2. Lorsque les revenus d'activités qu'un artiste du spectacle ou un sportif exerce personnellement et en cette qualité sont attribués non pas à l'artiste ou au sportif lui-même mais à une autre personne, ces revenus sont imposables, nonobstant les dispositions des articles 7 et 14, dans l'Etat contractant où les activités de l'artiste ou du sportif sont exercées.
3. Les dispositions des paragraphes 1 et 2 ne s'appliquent pas aux revenus tirés d'activités exercées dans un Etat contractant par des artistes du spectacle si la visite dans cet Etat est financée pour une large part au moyen de fonds publics de l'autre Etat contractant ou de l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales.

Article 17

Pensions et prestations de sécurité sociale

Sous réserve des dispositions de l'article 18, paragraphe 2, les pensions, autres rémunérations similaires et prestations de sécurité sociale payées à un résident d'un Etat contractant ne sont imposables que dans cet Etat. Toutefois, ces pensions, autres rémunérations similaires et prestations de sécurité sociale sont aussi imposables dans l'autre Etat contractant si elles proviennent de cet Etat.

Article 18

Fonctions publiques

1. a) les salaires, traitements et autres rémunérations similaires payés par un Etat contractant ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales à une personne physique au titre de services rendus à cet Etat ou à cette subdivision ou collectivité ne sont imposables que dans cet Etat.

b) Toutefois, ces salaires, traitements et autres rémunérations similaires ne sont imposables que dans l'autre Etat contractant si les services sont rendus dans cet Etat et si la personne physique est un résident de cet Etat qui :
 - (i) possède la nationalité de cet Etat; ou
 - (ii) n'est pas devenu un résident de cet Etat à seule fin de rendre les services.
2. a) Nonobstant les dispositions du paragraphe 1, les pensions et autres rémunérations similaires payées par un Etat contractant, ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales, soit directement soit par prélèvement sur des fonds qu'ils ont constitués, à une personne physique, au titre de services rendus à cet Etat ou à cette subdivision ou collectivité, ne sont imposables que dans cet Etat.

b) Toutefois, ces pensions et autres rémunérations similaires ne sont imposables que dans l'autre Etat contractant si la personne physique est un résident de cet Etat et en possède la nationalité.
3. Les dispositions des articles 14, 15, 16 et 17 s'appliquent aux salaires, traitements, pensions et autres rémunérations similaires payés au titre de services rendus dans le cadre d'une activité d'entreprise exercée par un Etat contractant ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales.

Article 19

Etudiants

Les sommes qu'un étudiant ou un stagiaire qui est, ou qui était immédiatement avant de se rendre dans un Etat contractant, un résident de l'autre Etat contractant, et qui séjourne dans le premier Etat à seule fin d'y poursuivre ses études ou sa formation, reçoit pour couvrir ses frais d'entretien, d'études ou de formation ne sont pas imposables dans cet Etat, à condition qu'elles proviennent de sources situées en dehors de cet Etat.

Article 20

Activités en mer

1. Les dispositions du présent article s'appliquent nonobstant toute autre disposition de la présente Convention.
2. Sous réserve des paragraphes 3 et 4 du présent article, une personne qui est un résident d'un Etat contractant et qui exerce dans l'autre Etat contractant des activités en mer ayant trait à l'exploration ou à l'exploitation du lit de la mer, du sous-sol marin ou de leurs ressources naturelles situés dans cet autre Etat est considérée, en ce qui concerne ces activités, comme exerçant une activité d'entreprise dans cet autre Etat par l'intermédiaire d'un établissement stable qui y est situé.
3. Les dispositions du paragraphe 2 et du paragraphe 5, b) ne s'appliquent pas lorsque les activités sont exercées pendant une période ou des périodes n'excédant pas au total 30 jours durant toute période de douze mois commençant ou se terminant durant la période imposable considérée. Toutefois, aux fins du présent paragraphe :
 - a) les activités exercées par une entreprise associée à une autre entreprise sont considérées comme étant exercées par l'entreprise à laquelle elle est associée si ces activités sont de même nature que celles exercées par cette dernière entreprise;
 - b) deux entreprises sont considérées comme associées si:
 - (i) une entreprise d'un Etat contractant participe directement ou indirectement à la direction, au contrôle ou au capital d'une entreprise de l'autre Etat contractant, ou si
 - (ii) la même personne ou les mêmes personnes participent directement ou indirectement à la direction, au contrôle ou au capital des deux entreprises.
4. Les bénéfices qu'une entreprise d'un Etat contractant tire du transport d'approvisionnements ou de personnel vers un lieu, ou entre des lieux, où des activités ayant trait à l'exploration ou à l'exploitation du lit de la mer, du sous-sol marin ou de leurs ressources naturelles sont exercées dans un Etat contractant, ou de l'exploitation de remorqueurs et autres bateaux dans le cadre de telles activités, ne sont imposables que dans l'Etat contractant dont l'entreprise est un résident.
5. a) Sous réserve du sous-paragraphe b) du présent paragraphe, les salaires, traitements et rémunérations similaires qu'un résident d'un Etat contractant reçoit au titre d'un emploi salarié se rapportant à l'exploration ou l'exploitation du lit de la mer, du sous-sol marin ou de leurs ressources naturelles situés dans l'autre Etat contractant sont imposables dans cet autre Etat dans la mesure où l'emploi est exercé en mer

dans ledit autre Etat. Toutefois, ces rémunérations ne sont imposables que dans le premier Etat si l'emploi est exercé en mer pour un employeur qui n'est pas un résident de l'autre Etat et à condition que l'emploi soit exercé pendant une période ou des périodes n'excédant pas au total 30 jours durant toute période de douze mois commençant ou se terminant durant la période imposable considérée.

- b) Les salaires, traitements et rémunérations similaires qu'un résident d'un Etat contractant reçoit au titre d'un emploi salarié exercé à bord d'un navire ou d'un aéronef servant au transport d'approvisionnements ou de personnel vers un lieu, ou entre des lieux, où des activités ayant trait à l'exploration ou à l'exploitation du lit de la mer, du sous-sol marin ou de leurs ressources naturelles sont exercées dans l'autre Etat contractant, ou au titre d'un emploi salarié exercé à bord de remorqueurs et autres bateaux exploités dans le cadre de telles activités, sont imposables dans l'Etat dont l'entreprise exerçant ces activités est un résident.

6. Les gains qu'un résident d'un Etat contractant tire de l'aliénation :

- a) de droits d'exploration ou d'exploitation; ou
- b) de biens situés dans l'autre Etat contractant et utilisés dans le cadre de l'exploration ou de l'exploitation du lit de la mer, du sous-sol marin ou de leurs ressources naturelles situés dans cet autre Etat; ou
- c) d'actions dont la valeur, ou la plus grande partie de la valeur, provient directement ou indirectement de tels droits ou de tels biens ou de tels droits et biens pris ensemble;

sont imposables dans l'autre Etat contractant.

Dans le présent paragraphe, « droits d'exploration ou d'exploitation » désigne des droits portant sur des actifs produits par l'exploration ou l'exploitation du lit de la mer, du sous-sol marin ou de leurs ressources naturelles dans l'autre Etat contractant, y compris les droits à des intérêts dans de tels actifs ou aux avantages résultant de tels actifs.

Article 21

Autres revenus

- 1. Les éléments du revenu d'un résident d'un Etat contractant, d'où qu'ils proviennent, qui ne sont pas traités dans les articles précédents de la présente Convention ne sont imposables que dans cet Etat.

2. Les dispositions du paragraphe 1 ne s'appliquent pas aux revenus autres que les revenus provenant de biens immobiliers tels qu'ils sont définis à l'article 6, paragraphe 2, lorsque le bénéficiaire de tels revenus, résident d'un Etat contractant, exerce dans l'autre Etat contractant une activité d'entreprise par l'intermédiaire d'un établissement stable qui y est situé et que le droit ou le bien générateur des revenus s'y rattache effectivement. Dans ce cas, les dispositions de l'article 7 sont applicables.
3. Nonobstant les dispositions des paragraphes 1 et 2, les éléments du revenu d'un résident d'un Etat contractant qui ne sont pas traités dans les articles précédents de la Convention et qui proviennent de l'autre Etat contractant sont imposables dans cet autre Etat s'ils ne sont pas effectivement imposés dans le premier Etat.
4. Les dispositions du présent article ne sont pas applicables si le principal objectif ou l'un des principaux objectifs de toute personne impliquée dans la création ou la cession des droits au titre desquels les revenus sont payés consiste à tirer avantage du présent article au moyen de cette création ou de cette cession.

Article 22

Elimination de la double imposition

1. Sous réserve des dispositions de la législation norvégienne relatives à l'imputation sur l'impôt norvégien de l'impôt dû dans un territoire situé en dehors de la Norvège (qui ne peuvent affecter le principe général du présent article)
 - a) Lorsqu'un résident de la Norvège reçoit des revenus qui, conformément aux dispositions de la présente Convention, sont imposables en Belgique, la Norvège accorde, sur l'impôt qu'elle perçoit sur les revenus de ce résident, une déduction d'un montant égal à l'impôt sur le revenu payé en Belgique sur ces revenus. Cette déduction ne peut toutefois excéder la fraction de l'impôt sur le revenu, calculé avant déduction, qui correspond aux revenus imposables en Belgique.
 - b) Lorsque, conformément à une disposition quelconque de la Convention, des revenus perçus par un résident de la Norvège sont exemptés d'impôt en Norvège, la Norvège peut néanmoins inclure ces revenus dans la base imposable mais déduit de l'impôt norvégien sur le revenu la fraction de l'impôt sur le revenu qui correspond aux revenus provenant de la Belgique.

2. En ce qui concerne la Belgique :

- a) Lorsqu'un résident de la Belgique reçoit des revenus, autres que des dividendes, des intérêts ou des redevances, qui sont imposés en Norvège conformément aux dispositions de la présente Convention, la Belgique exempte de l'impôt ces revenus mais, si ce résident est une personne physique, la Belgique n'exempte de l'impôt ces revenus que dans la mesure où ils sont effectivement imposés en Norvège.
- b) L'exemption prévue au sous-paragraphe a) est également accordée en ce qui concerne les revenus – considérés comme des dividendes en vertu du droit belge – qu'un résident de la Belgique reçoit au titre d'une participation dans une entité qui a son siège de direction effective en Norvège, et qui n'a pas été imposée en tant que telle en Norvège, à condition que le résident de la Belgique soit imposé en Norvège sur sa part des revenus de l'entité. Le revenu exempté est le revenu perçu après déduction des frais, exposés en Belgique ou ailleurs, se rapportant à la gestion de la participation dans l'entité.
- c) Nonobstant les dispositions des sous-paragraphe a) et b) et toute autre disposition de la Convention, la Belgique tient compte, pour la détermination des taxes additionnelles établies par les communes et les agglomérations belges, des revenus professionnels exemptés de l'impôt en Belgique conformément aux sous-paragraphe a) et b). Ces taxes additionnelles sont calculées sur l'impôt qui serait dû en Belgique si les revenus professionnels en question étaient tirés de sources belges.

Lorsque, conformément à une disposition quelconque de la Convention, les revenus reçus par un résident de la Belgique sont exemptés de l'impôt en Belgique, la Belgique peut néanmoins, pour calculer le montant de l'impôt sur le reste du revenu de ce résident, appliquer le même taux que si les revenus en question n'avaient pas été exemptés.

- d) Les dividendes qu'une société qui est un résident de la Belgique reçoit d'une société qui est un résident de la Norvège sont exemptés de l'impôt des sociétés en Belgique aux conditions et dans les limites prévues par la législation belge.
- e) Lorsqu'une société qui est un résident de la Belgique reçoit d'une société qui est un résident de la Norvège des dividendes qui ne sont pas exemptés conformément au sous-paragraphe d), ces dividendes sont néanmoins exemptés de l'impôt des sociétés en Belgique si la société qui est un résident de la Norvège exerce activement en Norvège une activité d'entreprise effective. Dans ce cas, ces dividendes sont exemptés aux conditions et dans les limites prévues par la législation belge, à l'exception de celles relatives au régime fiscal applicable à la société qui est un résident de la Norvège ou aux revenus qui servent au paiement des dividendes. La présente disposition s'applique uniquement aux dividendes payés au moyen de revenus générés par l'exercice actif d'une activité d'entreprise.

- f) Lorsqu'une société qui est un résident de la Belgique reçoit d'une société qui est un résident de la Norvège des dividendes qui sont compris dans son revenu global soumis à l'impôt belge et qui ne sont pas exemptés de l'impôt des sociétés conformément aux sous-paragraphes d) ou e), l'impôt norvégien établi sur ces dividendes conformément à l'article 10, paragraphe 2 est imputé sur l'impôt belge afférent à ces dividendes. Le montant imputé ne peut excéder la fraction de l'impôt belge qui est proportionnellement afférente à ces dividendes.
- g) Sous réserve des dispositions de la législation belge relatives à l'imputation sur l'impôt belge des impôts payés à l'étranger, lorsqu'un résident de la Belgique reçoit des éléments de revenu qui sont compris dans son revenu global soumis à l'impôt belge et qui consistent en intérêts ou en redevances, l'impôt norvégien établi sur ces revenus est imputé sur l'impôt belge afférent auxdits revenus.
- h) Lorsque, conformément à la législation belge, des pertes subies par une entreprise exploitée par un résident de la Belgique dans un établissement stable situé en Norvège ont été effectivement déduites des bénéfices de cette entreprise pour son imposition en Belgique, l'exemption prévue au sous-paragraphe a) ne s'applique pas en Belgique aux bénéfices d'autres périodes imposables qui sont attribuables à cet établissement, dans la mesure où ces bénéfices ont aussi été exemptés d'impôt en Norvège en raison de leur compensation avec lesdites pertes.

Article 23

Non-Discrimination

1. Les nationaux d'un Etat contractant ne sont soumis dans l'autre Etat contractant à aucune imposition ou obligation y relative, qui est autre ou plus lourde que celles auxquelles sont ou pourront être assujettis les nationaux de cet autre Etat qui se trouvent dans la même situation, notamment au regard de la résidence. La présente disposition s'applique aussi, nonobstant les dispositions de l'article 1, aux personnes qui ne sont pas des résidents d'un Etat contractant ou des deux Etats contractants.
2. Les apatrides qui sont des résidents d'un Etat contractant ne sont soumis dans l'un ou l'autre Etat contractant à aucune imposition ou obligation y relative, qui est autre ou plus lourde que celles auxquelles sont ou pourront être assujettis les nationaux de l'Etat concerné qui se trouvent dans la même situation, notamment au regard de la résidence.

3. L'imposition d'un établissement stable qu'une entreprise d'un Etat contractant a dans l'autre Etat contractant n'est pas établie dans cet autre Etat d'une façon moins favorable que l'imposition des entreprises de cet autre Etat qui exercent la même activité. La présente disposition ne peut être interprétée comme obligeant un Etat contractant à accorder aux résidents de l'autre Etat contractant les déductions personnelles, abattements et réductions d'impôt en fonction de la situation ou des charges de famille qu'il accorde à ses propres résidents.
4. A moins que les dispositions de l'article 9, paragraphe 1, de l'article 11, paragraphe 7, ou de l'article 12, paragraphe 4, ne soient applicables, les intérêts, redevances et autres dépenses payés par une entreprise d'un Etat contractant à un résident de l'autre Etat contractant sont déductibles, pour la détermination des bénéfices imposables de cette entreprise, dans les mêmes conditions que s'ils avaient été payés à un résident du premier Etat.
5. Les entreprises d'un Etat contractant, dont le capital est en totalité ou en partie, directement ou indirectement, détenu ou contrôlé par un ou plusieurs résidents de l'autre Etat contractant, ne sont soumises dans le premier Etat à aucune imposition ou obligation y relative, qui est autre ou plus lourde que celles auxquelles sont ou pourront être assujetties les autres entreprises similaires du premier Etat.
6. Les dispositions du présent article s'appliquent, nonobstant les dispositions de l'article 2, aux impôts de toute nature ou dénomination.

Article 24

Procédure amiable

1. Lorsqu'une personne estime que les mesures prises par un Etat contractant ou par les deux Etats contractants entraînent ou entraîneront pour elle une imposition non conforme aux dispositions de la présente Convention, elle peut, indépendamment des recours prévus par le droit interne de ces Etats, soumettre son cas à l'autorité compétente de l'Etat contractant dont elle est un résident ou, si son cas relève de l'article 23, paragraphe 1, à celle de l'Etat contractant dont elle possède la nationalité. Le cas doit être soumis dans un délai de trois ans à compter de la première notification de la mesure qui entraîne une imposition non conforme aux dispositions de la Convention.
2. L'autorité compétente s'efforce, si la réclamation lui paraît fondée et si elle n'est pas elle-même en mesure d'y apporter une solution satisfaisante, de résoudre le cas par voie d'accord amiable avec l'autorité compétente de l'autre Etat contractant, en vue d'éviter une imposition non conforme à la Convention. L'accord est appliqué quels que soient les délais prévus par le droit interne des Etats contractants.

3. Les autorités compétentes des Etats contractants s'efforcent, par voie d'accord amiable, de résoudre les difficultés ou de dissiper les doutes auxquels peuvent donner lieu l'interprétation ou l'application de la Convention.
4. Les autorités compétentes des Etats contractants conviennent des mesures administratives nécessaires à l'exécution des dispositions de la Convention et, notamment, des justifications à fournir par les résidents de chaque Etat contractant pour bénéficier dans l'autre Etat des exemptions ou réductions d'impôt prévues dans la Convention.
5. Les autorités compétentes des Etats contractants communiquent directement entre elles pour l'application de la Convention.

Article 25

Echange de renseignements

1. Les autorités compétentes des Etats contractants échangent les renseignements vraisemblablement pertinents pour appliquer les dispositions de la présente Convention ou pour l'administration ou l'application de la législation interne relative aux impôts de toute nature ou dénomination perçus pour le compte des Etats contractants, de leurs subdivisions politiques ou de leurs collectivités locales dans la mesure où l'imposition qu'elle prévoit n'est pas contraire à la Convention. L'échange de renseignements n'est pas restreint par les articles 1 et 2.
2. Les renseignements reçus en vertu du paragraphe 1 par un Etat contractant sont tenus secrets de la même manière que les renseignements obtenus en application de la législation interne de cet Etat et ne sont communiqués qu'aux personnes ou autorités (y compris les tribunaux et organes administratifs) concernées par l'établissement ou le recouvrement des impôts mentionnés au paragraphe 1, par les procédures ou poursuites concernant ces impôts, par les décisions sur les recours relatifs à ces impôts, ou par le contrôle de ce qui précède. Ces personnes ou autorités n'utilisent ces renseignements qu'à ces fins. Elles peuvent révéler ces renseignements au cours d'audiences publiques de tribunaux ou dans des jugements. Nonobstant ce qui précède, les renseignements reçus par un Etat contractant peuvent être utilisés à d'autres fins lorsque cette possibilité résulte des lois des deux Etats et lorsque l'autorité compétente de l'Etat qui fournit les renseignements autorise cette utilisation.
3. Les dispositions des paragraphes 1 et 2 ne peuvent en aucun cas être interprétées comme imposant à un Etat contractant l'obligation :
 - a) de prendre des mesures administratives dérogeant à sa législation et à sa pratique administrative ou à celles de l'autre Etat contractant;

- b) de fournir des renseignements qui ne pourraient être obtenus sur la base de sa législation ou dans le cadre de sa pratique administrative normale ou de celles de l'autre Etat contractant;
 - c) de fournir des renseignements qui révéleraient un secret commercial, industriel, professionnel ou un procédé commercial ou des renseignements dont la communication serait contraire à l'ordre public.
4. Si des renseignements sont demandés par un Etat contractant conformément au présent article, l'autre Etat contractant utilise les pouvoirs dont il dispose pour obtenir les renseignements demandés, même s'il n'en a pas besoin à ses propres fins fiscales. L'obligation qui figure dans la phrase précédente est soumise aux limitations prévues au paragraphe 3 sauf si ces limitations sont susceptibles d'empêcher un Etat contractant de communiquer des renseignements uniquement parce que ceux-ci ne présentent pas d'intérêt pour lui dans le cadre national.
5. Les dispositions du paragraphe 3 ne peuvent en aucun cas être interprétées comme permettant à un Etat contractant de refuser de communiquer des renseignements uniquement parce que ceux-ci sont détenus par une banque, un autre établissement financier, un trust, une fondation, un mandataire ou une personne agissant en tant qu'agent ou fiduciaire ou parce que ces renseignements se rattachent aux droits de propriété d'une personne.

Article 26

Assistance en matière de recouvrement des impôts

1. Les Etats contractants se prêtent mutuellement assistance pour le recouvrement de leurs créances fiscales. Cette assistance n'est pas limitée par les articles 1 et 2. Les autorités compétentes des Etats contractants peuvent régler d'un commun accord les modalités d'application du présent article.
2. L'expression « créance fiscale » employée dans le présent article désigne une somme due au titre d'impôts de toute nature ou dénomination perçus pour le compte des Etats contractants, de leurs subdivisions politiques ou collectivités locales, dans la mesure où l'imposition correspondante n'est pas contraire à la présente Convention ou à tout autre instrument auquel ces Etats contractants sont parties, ainsi que les intérêts, pénalités administratives et coûts de recouvrement ou de mesures conservatoires afférents à ces impôts.

3. Lorsqu'une créance fiscale d'un Etat contractant est recouvrable en vertu de la législation de cet Etat et est due par une personne qui, à cette date, ne peut, en vertu de cette législation, empêcher son recouvrement, cette créance fiscale est, à la demande de l'autorité compétente de cet Etat, acceptée en vue de son recouvrement par l'autorité compétente de l'autre Etat contractant. Cette créance fiscale est recouvrée par cet autre Etat conformément aux dispositions de sa législation applicable en matière de recouvrement de ses propres impôts comme si la créance en question était une créance fiscale de cet autre Etat.
4. Lorsqu'une créance fiscale d'un Etat contractant est une créance à l'égard de laquelle cet Etat peut, en vertu de sa législation, prendre des mesures conservatoires pour assurer son recouvrement, cette créance est, à la demande de l'autorité compétente de cet Etat, acceptée aux fins de l'adoption de mesures conservatoires par l'autorité compétente de l'autre Etat contractant. Cet autre Etat prend des mesures conservatoires à l'égard de cette créance fiscale conformément aux dispositions de sa législation comme s'il s'agissait d'une créance fiscale de cet autre Etat même si, au moment où ces mesures sont appliquées, la créance fiscale n'est pas recouvrable dans le premier Etat ou est due par une personne qui a le droit d'empêcher son recouvrement.
5. Nonobstant les dispositions des paragraphes 3 et 4, les délais de prescription et la priorité applicables, en vertu de la législation d'un Etat contractant, à une créance fiscale en raison de sa nature en tant que telle ne s'appliquent pas à une créance fiscale acceptée par cet Etat aux fins du paragraphe 3 ou 4. En outre, une créance fiscale acceptée par un Etat contractant aux fins du paragraphe 3 ou 4 ne peut se voir appliquer aucune priorité dans cet Etat en vertu de la législation de l'autre Etat contractant.
6. Les procédures concernant l'existence, la validité ou le montant d'une créance fiscale d'un Etat contractant ne sont pas soumises aux tribunaux ou organes administratifs de l'autre Etat contractant.
7. Lorsqu'à tout moment après qu'une demande a été formulée par un Etat contractant en vertu du paragraphe 3 ou 4 et avant que l'autre Etat contractant ait recouvré et transmis le montant de la créance fiscale en question au premier Etat, cette créance fiscale cesse d'être
 - a) dans le cas d'une demande présentée en vertu du paragraphe 3, une créance fiscale du premier Etat qui est recouvrable en vertu de la législation de cet Etat et est due par une personne qui, à ce moment, ne peut, en vertu de la législation de cet Etat, empêcher son recouvrement, ou
 - b) dans le cas d'une demande présentée en vertu du paragraphe 4, une créance fiscale du premier Etat à l'égard de laquelle cet Etat peut, en vertu de sa législation, prendre des mesures conservatoires pour assurer son recouvrement,

l'autorité compétente du premier Etat notifie promptement ce fait à l'autorité compétente de l'autre Etat et le premier Etat, au choix de l'autre Etat, suspend ou retire sa demande.

8. Les dispositions du présent article ne peuvent en aucun cas être interprétées comme imposant à un Etat contractant l'obligation :
- a) de prendre des mesures administratives dérogeant à sa législation et à sa pratique administrative ou à celles de l'autre Etat contractant;
 - b) de prendre des mesures qui seraient contraires à l'ordre public;
 - c) de prêter assistance si l'autre Etat contractant n'a pas pris toutes les mesures raisonnables de recouvrement ou de conservation, selon le cas, qui sont disponibles en vertu de sa législation ou de sa pratique administrative;
 - d) de prêter assistance dans les cas où la charge administrative qui en résulte pour cet Etat est nettement disproportionnée par rapport aux avantages qui peuvent en être tirés par l'autre Etat contractant.

Article 27

Membres des missions diplomatiques et postes consulaires

1. Les dispositions de la présente Convention ne portent pas atteinte aux privilèges fiscaux dont bénéficient les membres des missions diplomatiques ou postes consulaires en vertu soit des règles générales du droit international, soit des dispositions d'accords particuliers.
2. Dans la mesure où, en raison des privilèges fiscaux dont bénéficient les membres des missions diplomatiques et postes consulaires, en vertu des règles générales du droit international ou aux termes des dispositions d'accords internationaux particuliers, le revenu n'est pas imposable dans l'Etat accréditaire, le droit d'imposition est réservé à l'Etat accréditant.
3. La Convention ne s'applique pas aux organisations internationales, à leurs organes ou à leurs fonctionnaires, ni aux personnes qui sont membres des missions diplomatiques ou postes consulaires d'un Etat tiers, lorsqu'ils se trouvent sur le territoire d'un Etat contractant et ne sont pas traités comme des résidents dans l'un ou l'autre Etat contractant en matière d'impôts sur le revenu.

Article 28

Entrée en vigueur

1. Chaque Etat contractant notifiera à l'autre Etat contractant l'accomplissement des procédures requises par sa législation pour l'entrée en vigueur de la présente Convention. La Convention entrera en vigueur à la date de réception de la seconde de ces notifications.
2. Les dispositions de la Convention seront applicables :
 - a) en ce qui concerne les impôts dus à la source, aux revenus attribués ou mis en paiement à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur de la Convention;
 - b) en ce qui concerne les autres impôts sur le revenu, aux revenus de périodes imposables commençant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur de la Convention;
 - c) en ce qui concerne les autres impôts, aux impôts dus au titre d'événements imposables se produisant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur de la Convention.
3. La Convention entre le Royaume de Norvège et le Royaume de Belgique tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, signée à Oslo le 14 avril 1988, telle que modifiée par le Protocole signé à Bruxelles le 10 septembre 2009, prendra fin et cessera de s'appliquer à partir de la date à laquelle la présente Convention produira ses effets à l'égard des impôts auxquels elle est applicable conformément aux dispositions du paragraphe 2 du présent article.

Article 29

Dénonciation

La présente Convention demeurera en vigueur tant qu'elle n'aura pas été dénoncée par un Etat contractant. Chacun des Etats contractants peut, jusqu'au 30 juin inclus de toute année civile à partir de la cinquième année suivant celle de l'entrée en vigueur de la Convention, la dénoncer, par écrit et par la voie diplomatique, à l'autre Etat contractant. En cas de dénonciation avant le 1er juillet d'une telle année, la Convention cessera de s'appliquer :

- a) en ce qui concerne les impôts dus à la source, aux revenus attribués ou mis en paiement à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de la dénonciation;

- b) en ce qui concerne les autres impôts sur le revenu, aux revenus de périodes imposables commençant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de la dénonciation;
- c) en ce qui concerne les autres impôts, aux impôts dus au titre d'événements imposables se produisant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de la dénonciation.

EN FOI DE QUOI les soussignés, à ce dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention.

SIGNE à Oslo, le 23 avril 2014, en double exemplaire, en langue anglaise.

**POUR LE ROYAUME DE BELGIQUE:
POUR LA COMMUNAUTE FLAMANDE:
POUR LA COMMUNAUTE FRANÇAISE:
POUR LA COMMUNAUTE GERMANOPHONE:
POUR LA REGION FLAMANDE:
POUR LA REGION WALLONNE:
POUR LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE:**

POUR LE ROYAUME DE NORVEGE:

PROTOCOLE

Au moment de procéder à la signature de la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume de Norvège tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à prévenir la fraude fiscale, les soussignés sont convenus des dispositions suivantes qui font partie intégrante de la Convention.

1. Nonobstant toute disposition de la Convention, les avantages de la Convention ne sont pas applicables lorsque des revenus sont payés ou reçus en relation avec un montage artificiel.

2. Ad article 3, paragraphe 2 :

Pour l'interprétation des dispositions de la Convention qui sont identiques ou analogues à celles du Modèle de Convention fiscale de l'OCDE, les administrations fiscales des Etats contractants s'efforcent de suivre les principes généraux des Commentaires sur les articles de ce Modèle de Convention pour autant que les Etats contractants n'aient pas inséré dans ces Commentaires des observations faisant état d'un désaccord avec ces principes et dans la mesure où les Etats contractants ne conviennent pas d'une interprétation divergente dans le cadre de l'article 24, paragraphe 3.

3. Ad article 4, paragraphe 1 :

Il est entendu que l'expression « résident d'un Etat Contractant » comprend un fonds de pension, tel que défini à l'article 3, paragraphe 1, I), établi dans cet Etat.

4. Ad article 11, paragraphe 3 :

Il est entendu que, en ce qui concerne la Norvège, l'exemption prévue au présent paragraphe s'applique au « Government Pension Fund Global » et à l'« Eksportkreditt Norge AS ».

5. Ad article 14, paragraphes 1 et 2 :

Il est entendu qu'un emploi salarié est exercé dans un Etat contractant lorsque l'activité au titre de laquelle les salaires, traitements et autres rémunérations similaires sont payés est effectivement exercée dans cet Etat. L'activité est effectivement exercée dans cet Etat lorsque le salarié est physiquement présent dans cet Etat pour y exercer cette activité, quels que soient le lieu de conclusion du contrat de travail, la résidence de l'employeur ou du débiteur des rémunérations, le lieu ou la date de paiement des rémunérations, ou l'endroit où les résultats du travail du salarié sont exploités.

6. Ad articles 14 et 15 :

Il est entendu qu'une compensation payée en raison de la cessation d'un emploi, ou d'un mandat dans une société, est imposable dans l'Etat contractant où l'emploi est exercé, ou dont la société est un résident, si et dans la mesure où les salaires ou rétributions reçus au titre de cet emploi ou de ce mandat durant l'année civile précédant la cessation de cet emploi ou de ce mandat sont imposables dans cet Etat conformément aux dispositions de l'article 14 ou de l'article 15, selon le cas.

7. Ad article 21, paragraphe 3 et article 22, paragraphe 2, a) :

Pour l'application de l'article 21, paragraphe 3 et de l'article 22, paragraphe 2, a), un élément de revenu est effectivement imposé dans un Etat contractant lorsque cet élément de revenu est soumis à l'impôt dans cet Etat contractant et n'y bénéficie pas d'une exemption d'impôt en tant que tel.

8. Ad article 22, paragraphe 2, a) et b) :

Pour l'application de l'article 22, paragraphe 2, a) et b), un élément de revenu est imposé en Norvège lorsque cet élément de revenu est soumis en Norvège au régime fiscal qui lui est normalement applicable en vertu de la législation fiscale norvégienne.

9. Ad article 22, paragraphe 2, f) :

Pour l'application de l'imputation prévue au paragraphe 2, f), les dividendes compris dans le revenu global soumis à l'impôt belge comprennent l'impôt norvégien établi sur ces dividendes conformément à l'article 10, paragraphe 2.

10. Ad article 24:

Si à un moment quelconque après la date de signature de la présente Convention, la Norvège inclut une clause d'arbitrage dans l'une de ses conventions préventives de la double imposition, le Gouvernement de la Norvège en informera par écrit le Gouvernement de la Belgique et entamera des négociations avec la Belgique en vue d'inclure une clause d'arbitrage dans la présente Convention.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, à ce dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Protocole.

SIGNE à Oslo, le 23 avril 2014, en double exemplaire, en langue anglaise.